

hoogheemraadschap
Hollands
Noorderkwartier

Begroting 2012

Jaarplan en financiële begroting

Registratienummer
11.30970

Datum
16 november 2011

Versie
2.0

Status
Definitief

Afdeling
Begrotingsteam

Inhoudsopgave

1	Inleiding	6
2	Ontwikkelingen, uitgangspunten en normen	8
2.1	Ontwikkelingen	8
2.2	Uitgangspunten en normen	10
3	Waterveiligheid	11
3.1	Indicatoren Waterveiligheid	11
3.2	Programma primaire keringen op orde	11
3.3	Beheer van de waterkeringen	12
4	Voldoende water	16
4.1	Indicatoren Voldoende water	16
4.2	Programma Bestrijding wateroverlast	16
4.3	Programma Verbetering boezemkades	18
4.4	Bestrijding watertekort	19
4.5	Integraal beheer van het watersysteem	20
5	Schoon water	25
5.1	Indicatoren Schoon water	25
5.2	Programma Kaderrichtlijn Water	25
5.3	Beheersing van lozingen: vergunningverlening en handhaving	27
5.4	Beheersing van lozingen: afvalwaterketen	28
6	Veilige (vaar)wegen	33
6.1	Indicatoren Veilige (vaar)wegen	33
6.2	Programma Verkeersveiligheid	33
6.3	Wegenbeheer	34
6.4	Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	36
7	Bestuur en organisatie	38

7.1	Bestuur en externe communicatie	38
7.2	Heffing en invordering	40
7.3	Organisatie en bedrijfsondersteuning	41
7.4	Crisisbeheersing	43
7.5	Monitoring van het watersysteem	45
8	Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)	47
8.1	Indicatoren MVO	47
8.2	Mensen	47
8.3	Milieu en klimaat	49
8.4	Doelmatigheid	50
9	Financieel beleid	53
10	Weerstandsvermogen en risico's	55
11	Waterschapsbelastingen	63
12	Incidentele baten en lasten 2012	66
13	Kostentoerekening	67
14	Egalisatiereserves en voorzieningen	69
15	Financiering	71
16	Cultuurhistorisch erfgoed	74
17	Verbonden partijen	76
18	EMU-saldo	80
19	Exploitatie	81
19.1	Exploitatie naar programma	81
19.2	Begroting naar kosten- en opbrengstsoorten	81
19.3	Toelichting op de begroting naar kosten- en opbrengstsoorten	82
19.4	Begroting naar taken (kostendragers)	83
20	Bijlagen	85
20.1	Belastingprofielen	85

20.2	Personeelslasten en formatie	86
20.3	Recapitulatie programma-investeringen	87
20.4	Recapitulatie beheerinvesteringen	88
20.5	Netto-investeringen	89
20.6	Vaste activa	90
20.7	Vaste schulden	91
20.8	Afkortingenlijst	92

1 Inleiding

Het jaarplan 2012 van Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier geeft op hoofdlijnen inzicht in de activiteiten van het hoogheemraadschap en de daarmee gepaard gaande kosten voor 2012. De basis voor dit jaarplan wordt gevormd door het collegeprogramma, het Waterbeheersplan 2010-2015 (WBP4) en het Meerjarenplan 2012-2015.

Dit jaarplan is ingedeeld naar de maatschappelijke en bestuurlijke effecten die het hoogheemraadschap met zijn taakuitvoering wil bereiken; effecten waarmee het hoogheemraadschap zijn rol in de samenleving benadrukt. De indeling van het jaarplan komt overeen met die van het Meerjarenplan 2012-2015.

Maatschappelijke effecten

Dit betreft de effecten Waterveiligheid, Voldoende water, Schoon water en Veilige (vaar)wegen.

Bestuurlijke effecten

Bij de bestuurlijke effecten gaat het om de wijze waarop het bestuur stuurt op het goed functioneren van de (bestuurlijke) organisatie en de algemene maatschappelijke verantwoordelijkheid die het hoogheemraadschap neemt bij het uitvoeren van zijn taken (MVO¹).

In de effecten is onderscheid gemaakt tussen programmataken (de diverse verbeterprogramma's) en beheertaken (regulier onderhoud, instandhouding). De indeling is als volgt.

Effecten	Waterveiligheid	Voldoende water	Schoon water	Veilige (vaar)wegen	Bestuur en organisatie	MVO
Programmataken	Primaire keringen op orde	Bestrijding wateroverlast Verbetering boezemkades Watertekort	Investeringen KRW Uitvoering KRW	Verkeersveiligheid		
Beheertaken	Beheer waterkeringen	Beheer watersysteem	Beheersing van lozingen, vergunningverlening en handhaving Afvalwaterketen	Wegenbeheer Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens	Bestuur en externe communicatie Heffing en invordering Organisatie en bedrijfs-ondersteuning Crisis-beheersing Monitoring van het watersysteem	Mensen Milieu en klimaat Doelmatigheid

¹ Maatschappelijk verantwoord ondernemen

Leeswijzer

De hoofdstukken 2 tot en met 6 hebben een vaste indeling.

- Eerst worden in een tabel de indicatoren Effect, Resultaten en Prestaties van het programma vermeld.
- Een effect wordt vervolgens uitgewerkt als programmataak of beheertaak.
- Alle taken kennen een resultaat, verwoord in de paragraaf 'Doelstelling'.
- Voor elk resultaat is aangegeven wat de prestaties ervan zijn, verwoord in de paragraaf 'Wat wil het hoogheemraadschap bereiken'.
- Vervolgens wordt aangegeven wat het hoogheemraadschap in 2012 daarvoor gaat doen (maatregelen) en wat het gaat kosten.

Het programma Maatschappelijk verantwoord ondernemen vermeldt de manier waarop het hoogheemraadschap dit effect wil invullen.

In de hoofdstukken 7 (bestuur en organisatie) en 8 (maatschappelijk verantwoord ondernemen) is onder meer informatie opgenomen over de bedrijfsvoering. Hiermee wordt voldaan aan artikel 4.11 van de voor waterschappen geldende voorschriften voor de beleidsvoorbereiding en de verantwoording van de waterschappen (BBVW). In de hoofdstukken 9 t/m 19 zijn de overige (al dan niet voorgeschreven) begrotingsonderwerpen opgenomen, zoals financieel beleid, risico's, belastingdruk en de onderdelen van de financiële begroting.

In hoofdstuk 20 zijn enkele overzichten opgenomen die niet wettelijk zijn voorgeschreven: een overzicht van de verdeling van de belastingdruk over de diverse categorieën belanghebbenden, een overzicht van de personeelslasten en formatie, recapitulaties van de exploitatie en de investeringen van de programmataken en beheertaken, een overzicht van de netto-investeringen per programma en een overzicht van de vaste activa en van de vaste schulden.

2 Ontwikkelingen, uitgangspunten en normen

2.1 Ontwikkelingen

Samenwerking en externe gerichtheid

De omgeving van het hoogheemraadschap verandert. Ook de manier waarop organisaties met elkaar en met burgers omgaan verandert. Processen, rollen, taken en bevoegdheden verschuiven voortdurend, waardoor nieuwe kansen tot synergie ontstaan. Het hoogheemraadschap richt zich daarom op het vergroten van de interactie met zijn partners en past zijn werkwijze hierop aan. Meer dan ooit worden strategische keuzes gemaakt op een rechtmatige, integere en doelmatige manier en behartigt het hoogheemraadschap de maatschappelijke belangen. Het bestuur en het ambtelijke organisatie willen weten wat er leeft bij de burgers en partners. De communicatie met deze partijen moet proactief zijn en gericht op samenwerking. Het bestuur steekt dagelijks energie in het bereiken van de doelstelling, door het voeren van heldere bestuurlijke discussies en door het nemen van duidelijke besluiten. Hiermee wordt de ambtelijke organisatie aangestuurd en wordt draagvlak in de samenleving gecreëerd.

Bij de samenwerking met anderen wordt uitgegaan van de eigen taken, maar wordt ook rekening gehouden met de verantwoordelijkheden van de partners. Het hoogheemraadschap kiest bij voorkeur de rol van samenwerkingspartner. Het hoogheemraadschap werkt samen met gemeenten om de afvalwaterketen verder te optimaliseren. Door deze samenwerking wordt de afvalwaterketen doelmatiger ingericht en worden kosten bespaard. Het hoogheemraadschap is een actieve partner in het samenwerkingsproces met gemeenten om de gestelde doelen in het Bestuursakkoord Water te realiseren. Eind 2011 zijn de afspraken met de gemeenten in regioverband vastgelegd.

Samenwerking is ook nodig om kosteneffectief te werken. Door het koppelen van belangen en doelen wordt doelmatigheid bereikt, maar ook door medefinanciering en subsidies. Ook bij inkoop dienen zich kansen aan. Er wordt samengewerkt met Rijkswaterstaat op het gebied van beleid en uitvoering. Met een aantal waterschappen wordt op tactische gronden (gezamenlijke inkoop) samengewerkt.

Het hoogheemraadschap wil voorzien in de maatschappelijke vraag naar meer eenvoud en transparantie in het berichten- en rechtsverkeer tussen burgers en overheidsinstanties. Voor een goede interactie met partners en burgers werkt het hoogheemraadschap aan het vergroten van de naams- en taakbekendheid en het realiseren van het gewenste profiel: een graag geziene deskundige partner die slagvaardig en klantgericht opereert.

Nationaal Bestuursakkoord Water

Het nieuwe Bestuursakkoord Water (2011) staat voor een krachtige, kleine en dienstverlenende overheid. Een overheid die zich tot haar kerntaken beperkt en waarbij taken zo dicht mogelijk bij de burger worden belegd. Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen gaan samenhangend functioneren als herkenbare eenheid. Taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden worden doelmatig over maximaal twee bestuurslagen verdeeld. Daarvoor zijn hervormingen en decentralisatie nodig. Het bestuursakkoord geeft daarvoor de richtinggevende afspraken en deze krijgen de komende jaren verder vorm. Het akkoord werkt uiteindelijk door op alle beleidsterreinen van het hoogheemraadschap. Belangrijke onderwerpen zijn de financiering van het hoogwaterbeschermingsprogramma en de verkiezingen van de waterschapsbesturen.

Bezuiniging rijksbegroting

De wens te bezuinigen op de rijksbegroting zorgt voor een toename van de kosten voor het hoogheemraadschap. De gevolgen van de economische crisis blijven voor het hoogheemraadschap en zijn partners voelbaar. Er is voortdurende spanning tussen de kosten van de taakuitvoering en de ambities van het hoogheemraadschap enerzijds en de wens de lasten voor de burger niet verder te verzwaren anderzijds. Dit vraagt, meer nog dan vroeger, om een zorgvuldige afweging van belangen.

Nationaal Deltaprogramma

De komende jaren staat het Deltaprogramma van het Rijk centraal. Dit landelijke Deltaprogramma omvat negen deelprogramma's, die de gevolgen van de klimaatverandering landsbreed verder uitwerken. Een aantal daarvan is voor de taakuitvoering van het hoogheemraadschap van belang: de deelprogramma's Waterveiligheid, Zoetwatervoorziening, IJsselmeergebied, Waddengebied en Kust. Speciale aandacht krijgen de programma's Veiligheid, IJsselmeergebied en Zoetwatervoorziening. Deze zijn voor het hoogheemraadschap belangrijk vanwege de ligging van het beheergebied: onder zeeniveau en afhankelijk van de zoetwatervoorziening vanuit het IJsselmeer. Het hoogheemraadschap voert het secretariaat van het Deelprogramma IJsselmeergebied.

Visie, missie en strategie

Het hoogheemraadschap maakt een eigen Deltavisie voor Hollands Noorderkwartier. Daarbij kijkt het hoogheemraadschap vooruit, vertrouwt het op eigen kennis en kunde en werkt het op basis van ervaringen en feiten. De Deltavisie heeft tot doel het Hollands Noorderkwartier voor te bereiden op de toekomst, zodanig dat het de gevolgen van de klimaatverandering kan opvangen. Momenteel zoekt het hoogheemraadschap de maatschappelijke discussie met zijn partners en voert al een aantal activiteiten uit die het beheergebied klimaatbestendig maken. Zowel de primaire keringen als regionale (boezem- en polder)keringen staan onder controle en worden aangepakt wanneer ze niet voldoen aan de respectievelijk door het Rijk en de provincie vastgestelde normen. Het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP), voor het op orde brengen van de primaire keringen, is in uitvoering.

Het hoogheemraadschap bereidt zich ook voor op maatregelen die de effecten van langdurige droogte en warmte op het water(eco)systeem moeten voorkomen of verzachten. Het beraadt zich, samen met de provincie, op de zogenaamde verdringingsreeks² voor het beheergebied.

Klimaatverandering

De klimaatverandering, zoals iedereen die ervaart, speelt een steeds grotere rol in de taken van het hoogheemraadschap en de invloed van Europa neemt toe onder andere via de Kaderrichtlijn Water, de Richtlijn Overstromingsrisico's en de Habitatrichtlijn.

De kerntaken van het hoogheemraadschap zijn gericht op veiligheid tegen overstromingen, droge voeten en schoon water. De klimaatverandering heeft direct invloed op deze kerntaken. Daarom is het hoogheemraadschap sinds 2005 concreet bezig met het treffen van maatregelen om het watersysteem klimaatbestendig te maken.

De Europese Kaderrichtlijn Water

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) stelt eisen aan de kwaliteit van het oppervlaktewater. De verbetering van de water(systeem)kwaliteit zal maatschappelijk haalbaar en economisch verantwoord plaatsvinden. De uitvoering van de maatregelenpakketten is opgenomen in het Waterbeheersplan 4 (WBP4). In 2012 wordt het onderzoek naar het effect van de maatregelen

² De verdringingsreeks bepaalt welke (gebruiks)functies in tijden van droogte het langst worden voorzien van zoet water.

afgerond. Met de resultaten van dit onderzoek wordt een onderbouwing geleverd voor eventuele bijstelling van het programma.

2.2 Uitgangspunten en normen

Uitgangspunt voor de Begroting 2012 is het Meerjarenplan 2012-2015. Dit meerjarenplan is in juni 2011 door het bestuur vastgesteld. De in het meerjarenplan weergegeven beleidsrichting voor de komende jaren is in het Jaarplan 2012 verder uitgewerkt.

Belastingdruk

Het collegeprogramma 2009-2012 vermeldt onder meer dat tot 2015 de belastingdruk ³jaarlijks ten hoogste gemiddeld 4% mag stijgen. In het meerjarenplan 2012-2015 is aan dit uitgangspunt voldaan. De komende vier jaar is de stijging van de belastingopbrengst beperkt tot gemiddeld 3% per jaar. Het bestuur van het hoogheemraadschap heeft daarmee gekozen voor een maatschappelijk verantwoorde kostenontwikkeling, in combinatie met een vanuit risico-oogpunt acceptabel tempo van uitvoering van de programma's. In de begroting 2012 is de stijging van de belastingopbrengst als volgt over de waterschapstaken verdeeld.

waterschapstaak	2012 t.o.v. 2011
Watersysteemheffing	4,9%
Zuiveringsheffing	0,4%
Wegenheffing	2,0%

Personeelslasten

Bij de berekening van de personeelslasten is uitgegaan van de loonkostenontwikkeling volgens de laatste CAO. Voor de berekening van de sociale lasten is uitgegaan van de tarieven van medio 2011. Het hoogheemraadschap heeft de opleidingskosten bepaald op 2,5% van de loonsom.

Renteomslag

Het hoogheemraadschap past geen directe financiering toe: er is geen koppeling van een lening aan een investering. Daarom wordt elk jaar het gemiddelde rentepercentage berekend (de zogenaamde omslagrente). Hiermee worden de rentekosten aan de investeringen toegerekend. Voor 2012 wordt de omslagrente begroot op 4%. Een toelichting hierop is opgenomen in hoofdstuk 13.

³ Onder 'belastingdruk' verstaat het hoogheemraadschap het totaal van de belastingaanslagen van een begrotingsjaar.

3 Waterveiligheid

3.1 Indicatoren Waterveiligheid

Effect	Resultaten	Prestaties
Veiligheid tegen overstroming	Het hoogheemraadschap voldoet aan het HWBP 2007	In 2021 is 119 kilometer primaire waterkeringen met de status 'voldoet niet' uit de landelijke toetsing van 2006 verbeterd
	Het in stand houden van de waterkeringen	De primaire waterkeringen voldoen aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het beheerplan Waterkeringen

3.2 Programma primaire keringen op orde

3.2.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap voldoet aan het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP) uit 2007.

3.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap voert de versterkingswerken voor de primaire waterkeringen uit overeenkomstig de landelijke planning van het HWBP, zodat de veiligheid van deze waterkeringen op orde is. De veiligheidstoetsing van de primaire waterkeringen wordt als onderdeel van het HWBP uitgevoerd volgens de richtlijnen. De vereiste rapportage wordt tijdig aangeleverd bij de provincie.

3.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Verbeteringen aan de primaire waterkeringen

De primaire waterkeringen langs de kust van de Noordzee, de Waddenzee en het IJsselmeer en Markermeer worden versterkt. Met het gereedkomen van het traject tussen Enkhuizen en Hoorn in 2012 is 13,7 km primaire waterkeringen op orde gebracht. In 2012 ligt het accent op het verder uitwerken van plannen, de bestuurlijke besluitvorming en het voorbereiden van de uitvoering. Er worden geen versterkingswerken uitgevoerd. Vanaf 2013 ligt de nadruk op het realiseren van de dijkversterkingen.

Nieuw verbeterprogramma

De rapportage van de derde toetsing van de waterkeringen is in 2010 aan de provincie opgeleverd. Op basis van deze toetsing wordt het HWBP geactualiseerd. Dit zogenaamde nHWBP (nieuwe HWBP) vormt het kader voor het vervolg van het dijkversterkingprogramma. Het hoogheemraadschap levert een deelprogramma voor het landelijke nHWBP. De versterkingswerken die in aanmerking komen voor een bijdrage uit het HWBP worden bij het Rijk aangemeld voor eind 2012. Onderdelen die niet in aanmerking komen voor subsidie worden door het hoogheemraadschap zelf gefinancierd.

Veiligheidstoetsing primaire waterkeringen

Het Nationaal Bestuursakkoord Water (2011) stelt nieuwe voorwaarden voor de periodieke toetsing. Deze voorwaarden (doorlooptijd, deelttoetsen, gewijzigde toetssystematiek) worden ingevoegd in de verlengde derde toetsronde. De toetsing heeft vooral betrekking op de Niet

Waterkerende Objecten (NWO's)⁴. Op landelijk niveau moet de termijn voor de verlenging nog worden bepaald. De in 2011 gestarte aanvullende veiligheidstoetsing krijgt een vervolg in 2012 en loopt door tot 2017. Naar aanleiding van deze aanvullende toetsing kunnen verbetervoorstellen bij het Rijk worden aangemeld. De toetsing draagt bij aan de verbeterprogramma's van het volgende HWBP.

In 2012 wordt de intensieve afstemming met beheerders van kabels en leidingen in primaire waterkeringen voortgezet.

Veiligheid van Nederland in Kaart (VNK2)

Het nationaal onderzoeksproject Veiligheid Nederland in Kaart (VNK2) brengt de huidige overstromingsrisico's in Nederland in kaart. Het project koppelt overstromingskansen aan de gevolgen, uitgedrukt in economische schade en het aantal slachtoffers. Het hoogheemraadschap zet de deelname aan het VNK-projectbureau voort. In 2012 wordt de veiligheidsbeoordeling van dijkkring 13 (Noord-Holland) afgerond.

Toekomstbestendigheid

Het landelijke Deltaprogramma richt zich op de gevolgen van klimaatverandering voor de veiligheid en de bescherming van Nederland tegen overstromingen. Het programma bevat negen deelprogramma's. Voor het programma Primaire keringen op orde zijn de deelprogramma's Waterveiligheid, Kust en Waddengebied relevant.

Daarnaast stelt het hoogheemraadschap een eigen Deltavisie vast, ter voorbereiding op het volgende waterbeheersplan (WBP5). In deze visie gaat het vooral om het beperken van de gevolgen van de klimaatverandering en het gebruik maken van kansen. De visie geeft aan de hand van toekomstscenario's een beeld voor de periode na 50 jaar.

Het hoogheemraadschap werkt mee aan de totstandkoming van de nieuwe landelijke normering voor de primaire waterkeringen.

3.2.4 Wat gaat het programma Primaire keringen op orde kosten?

Programma-investeringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	2012
		2010	2011	
Primaire keringen op orde	Uitgaven	12,4	28,7	36,0
	Inkomsten	-13,1	-23,5	-30,8
	Totaal	-0,7	5,2	5,2

3.3 Beheer van de waterkeringen

Het in deze paragraaf beschreven beheer van waterkeringen betreft zowel de primaire als de regionale waterkeringen.

3.3.1 Doelstelling

Het in stand houden van de waterkeringen.

⁴ Niet-waterkerende objecten zijn veelal harde constructies of elementen binnen de invloedzone van de waterkering. Het meest aansprekende voorbeeld is bebouwing. Ook kabels en leidingen worden als NWO's opgevat.

3.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het dagelijks beheer is gericht op het continu in stand houden van het dijkprofiel met de daarin liggende kunstwerken zoals dat in de legger is vastgelegd. De erosiebestendigheid van de dijkbekleding wordt gehandhaafd en waar nodig versterkt door het optimaliseren van het beheer van de grasbekleding. Inspecties worden uitgevoerd en eventuele schade wordt hersteld. Voor het beheer van kabels en leidingen in geaccepteerde tracés in de waterkeringen worden met de netwerkbeheerders protocollen opgesteld.

In 2014 beschikt het hoogheemraadschap over actuele leggers voor de waterkeringen en een adequaat beheerregister.

3.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Beleidsontwikkeling

Het hoogheemraadschap heeft zijn kaderstellend beleid voor het beheer van waterkeringen vastgelegd in het Waterbeheersplan 2010-2015 (WBP4). De voortgang van de maatregelen uit het WBP4 wordt jaarlijks geëvalueerd en gerapporteerd aan de provincie.

De onderdelen uit het WBP4 over waterkeringen worden uitgewerkt in beheerplannen. In 2012 wordt het waterkeringenbeheerplan vastgesteld. Dit plan volgt het Beheerplan Waterkeringen 2006-2010 op. In 2012 worden beheerplannen vastgesteld voor dynamisch duinbeheer en ondergrondse infrastructuur. Het beheerplan Waterkerende constructies wordt opgesteld en wordt in 2013 ter vaststelling aangeboden.

Beheerinstrumenten

In 2012 wordt naar aanleiding van de dijkversterking van het traject Enkhuizen-Hoorn de aanpassing van de legger voorbereid. De vaststelling vindt plaats in 2013.

De legger voor de regionale waterkeringen heeft betrekking op totaal 1050 km boezemkades. In 2012 wordt de legger voor de eerste 400 km vastgesteld.

Beheerregister

In 2012 wordt in het kader van het project GeoData op orde het beheerregister vervolmaakt, zodat deze in 2013 gereed is voor gebruik. Daarbij worden niet alleen de data zelf verbeterd, maar ook de processen om de beheergegevens op orde te houden.

Onderhoud waterkeringen

Eind 2012 wordt een meerjareninvesteringsplan voor de primaire waterkeringen opgeleverd. In dit plan zijn de afgekeurde waterkeringselementen opgenomen waarvan de verbeteringskosten niet in aanmerking komen voor financiering via het HWBP. Tevens wordt een meerjarenonderhoudsplan opgesteld ten behoeve van de reguliere onderhoudsinspanning op de primaire keringen, met inbegrip van de versterkte tracés.

In 2012 en 2013 wordt voor de regionale waterkeringen (boezemkades) gefaseerd een meerjarenonderhoudsplan opgesteld. Verbeterde boezemkades worden ingepast in het reguliere onderhoudsprogramma. De resultaten van het onderzoek naar de mogelijkheden om vrijgekomen baggerspecie te gebruiken voor onderhoud van regionale waterkeringen worden geïmplementeerd.

Maaibeheer

Het maaibeheer van waterkeringen is primair gericht op erosiebestendigheid van de dijkbekleding. Een van de manieren om die te verbeteren is het gras te maaien en af te voeren. In 2010 is geïnventariseerd op hoeveel kilometer regionale waterkering dergelijk beheer kansrijk is. Op basis van een kosten-batenanalyse wordt bepaald waar deze methode wordt toegepast. In 2012 wordt

het Maaibestek 2013-2016 opgesteld. Een deel van het maaiwerk wordt door de eigen dienst uitgevoerd.

Opllossen knelpunten dijkschouw

Het actieplan dat is opgesteld naar aanleiding van de dijkschouwrapportage wordt uitgevoerd.

Pachtbeleid

Bij de uitvoering van het nieuwe pachtbeleid (2010) wordt meer ingezet op kortlopende pachtovereenkomsten en randvoorwaarden om de erosiebestendigheid te waarborgen en recreatief medegebruik van waterkeringen mogelijk te maken.

Muskusratten

Medio 2011 is de verantwoordelijkheid voor de muskusrattenbestrijding van de provincies naar de waterschappen overgegaan. Na een overgangsjaar wordt de bestrijding in het beheergebied van het hoogheemraadschap uitgevoerd door Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden.

3.3.4 Wat gaat het beheer van de primaire en regionale waterkeringen kosten?

Met ingang van 2012 wordt het beheer van de primaire waterkeringen gescheiden van het beheer van de regionale keringen. Voor de begroting van 2012 betekent dit *een omzetting van kosten naar een aparte kostenplaats*. In 2015 stijgen de externe kosten door de solidariteitsbijdrage aan het HWBP die vanaf 2015 in exploitatie wordt genomen (€ 5,2 miljoen).

De gewijzigde financiering van het HWBP wordt getrapd ingevoerd ingaande 2011. Dit vraagt om een transparante cofinanciering. Ook vraagt een doelmatige aanpak van het beheer om een scheiding tussen het dagelijks beheer en vervangingsinvesteringen.

In de meerjarenraming is voor de muskusrattenbestrijding uitgegaan van de huidige kostenverdeling tussen de waterschappen binnen Noord-Holland. Het hoogheemraadschap draagt in die verdeling voor 68% bij, Rijnland en AGV beiden voor 16%. Deze in het verleden gemaakte afspraak is gebaseerd op de bijdragen die Rijnland en AGV ook moeten leveren aan de provincies Zuid-Holland en Utrecht. Het bedrag komt voor het hoogheemraadschap uit op € 1,8 miljoen per jaar, in exploitatie.

De uitgaven bij Veiligheid primaire waterkeringen voor de toetsing van de waterkeringen werd tot en met 2011 begroot als investering. Deze wijziging is opgenomen in het Meerjarenplan.

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2010	2011	2012
Beheer van de waterkeringen	Externe kosten	3,8	4,0	5,1
	Externe opbrengsten	-4,4	-0,8	-0,6
	Kapitaallasten	1,9	3,4	4,1
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	1,8	2,5	2,1
	Onvoorzien	-	0,1	-
	Totaal excl. reserves	3,1	9,2	10,7
	Reserves	-2,1	-2,1	-2,1
	Totaal incl. reserves	1,0	7,1	8,6

Beheerinvesteringen

		Realisatie	Begroting	
Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		2010	2011	2012
Beheer van de waterkeringen	Uitgaven	1,7	3,6	2,1
	Inkomsten	-0,1	-1,5	-1,0
	Totaal	1,6	2,1	1,1

4 Voldoende water

4.1 Indicatoren Voldoende water

Effect	Resultaten	Prestaties
Voldoende water	In 2020 voldoet het watersysteem aan de afspraken uit het Nationaal bestuursakkoord water (NBW 2008)	In 2015 is een verdeling van het beschikbare water vastgesteld om mogelijke schade door watertekort te beperken
		In 2017 is het programma Bestrijding wateroverlast uitgevoerd en zijn de 122 polders uit het programma op orde
		In 2015 is 65 kilometer van het programma Verbetering Boezemkades uitgevoerd (het rompprogramma)
		In 2012 is 150 kilometer instabiele regionale keringen uit het programma Verbetering Boezemkades getoetst
	Het in stand houden van het watersysteem gericht op de vastgestelde functies	Het watersysteem (wateren en regionale keringen) voldoet aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het waterbeheerplan
		Bij alle ruimtelijke ontwikkelingen zijn de belangen van het watersysteem meegenomen

4.2 Programma Bestrijding wateroverlast

4.2.1 Doelstelling

In 2020 voldoet het watersysteem aan de afspraken uit het NBW 2008.

4.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap wil dat in 2017 alle polders binnen het beheergebied op orde zijn en voldoen aan de normen voor wateroverlast. In de periode 2012-2015 worden 42 polders op orde gebracht. Eind 2015 zijn daardoor in totaal 104 polders op orde. Om het doel te behalen moet aan een aantal belangrijke voorwaarden zijn voldaan:

- voldoende grondbezit of beschikking over gronden
- voldoende medewerking van de omgeving
- voldoende subsidies verkrijgen.

4.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Ten opzichte van het jaarplan 2011 is het aantal op orde te brengen polders met 1 verhoogd naar 122 (polder Waard-Nieuwland). Bij een deel van deze polders zijn infrastructuurle werken niet nodig door wijziging van normen en functies. In 2012 worden vijf polders op orde gebracht. Hiermee komt het totaal op orde gebrachte polders op 69.

Per polder wordt gezocht naar de meest doelmatige en efficiënte maatregelen, waarbij het uitgangspunt 'vasthouden, bergen, afvoeren' sturend is. Het proces om de watersystemen in

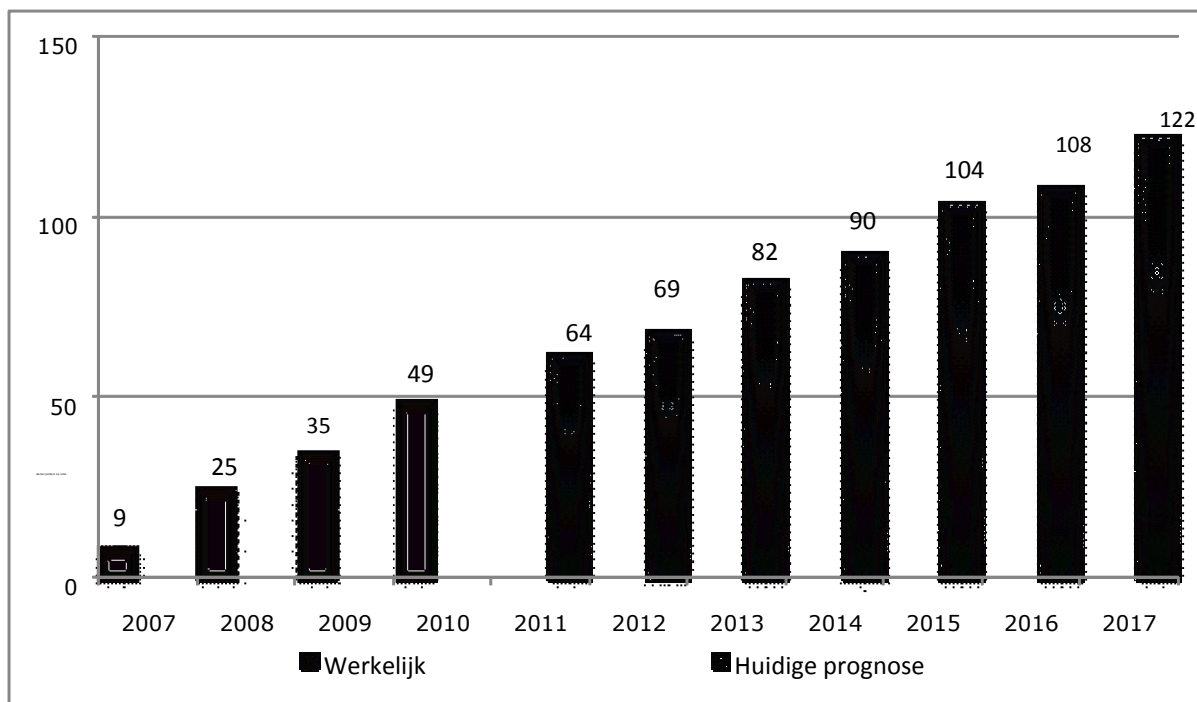

polders op orde te krijgen leidt dan ook in de meeste gevallen tot aanpassing van de maatregelen in het raamplan Bescherming tegen wateroverlast (2005). Maatregelen kunnen zijn:

- aanpassen van stuwen
- vergroten van gemaalcapaciteit
- realiseren van extra open water
- koppelen van peilvakken of polders
- herziening van het peilbesluit
- bestuurlijke afspraken om de overlast te accepteren, bijvoorbeeld bij natuurgebieden
- meeliften op projecten van derden, bijvoorbeeld een ruilverkaveling of herinrichtingproject
- andersoortige technische maatregelen, zoals het aanleggen van compartimenteringsstuwen.

Om de maatregelen kosteneffectief te kunnen realiseren is samenwerking met en medefinanciering door externe partners nodig, zoals de provincie Noord-Holland (subsidies), gemeenten, natuurorganisaties en private partijen. Bovendien wordt binnen het hoogheemraadschap gezocht naar mogelijkheden om 'werk met werk' te maken, zoals het combineren van beheer- en onderhoudswerken met dijk- en kadeversterkingsprojecten.

Figuur: Cumulatieve prognose aantal polders op orde

4.2.4 Wat gaat het programma Bestrijding wateroverlast kosten?

Programma-investeringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2010	2011	2012
Bestrijding wateroverlast	Uitgaven	7,4	11,9	13,3
	Inkomsten	-2,9	-4,8	-5,2
	Totaal	4,5	7,1	8,1

4.3 Programma Verbetering boezemkades

4.3.1 Doelstelling

In 2020 voldoet het watersysteem aan de afspraken uit het NBW 2008.

4.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

In 2015 is 65 kilometer kade verbeterd en voldoet aan de veiligheidsnorm. In 2012 wordt beleid geformuleerd over de voortzetting van het verbeteringsprogramma na 2014. Randvoorwaarde voor het verbeteren van de regionale waterkeringen (boezemkades) is dat dit op een kostenbewuste en maatschappelijk acceptabele manier gebeurt. Daarom worden de kades met de grootste risicoreductie het eerst aangepakt.

De veiligheidstoetsing van de regionale keringen (de provincie heeft 1050 kilometer keringen genormeerd) wordt overeenkomstig de richtlijnen uitgevoerd. In 2012 is 150 kilometer instabiele regionale keringen uit het programma Verbetering Boezemkades nader onderzocht op stabiliteit.

4.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

In 2009 is op basis van de eenvoudige beoordelingsmethode het eerste programma Verbetering Boezemkades (VBK1) opgesteld. Van de 1050 kilometer genormeerde boezemkades bleek 430 kilometer niet te voldoen aan de norm van de hoogte en/of stabiliteit. Met de provincie is afgesproken dat het hoogheemraadschap in 2012 daarvan 300 kilometer gedetailleerd toetst. De toetsingsrapportage wordt in het derde kwartaal 2012 opgeleverd. In de periode tot 2018 wordt voor de resterende 700 km de toetsrapportage opgeleverd.

Uit de 430 afgekeurde kilometers boezemkades is een groep van 65 kilometer geselecteerd die voor 2015 verbeterd moet zijn (het rompprogramma). Tot en met 2011 is circa 16 km verbeterd. In 2012 wordt nog eens 16,3 km uitgevoerd.

Het programma om alle regionale waterkeringen te verbeteren loopt zeker tot 2020. Het huidige verbeteringsprogramma (VBK1) loopt tot en met 2014. In 2012 wordt op basis van evaluatie van het lopende programma en drie studies (compartimentering, maalstoppeilverlaging, extra afvoercapaciteit op de boezem) een tweede verbeteringsprogramma voorbereid (VBK2). Hierin zijn ook de nog te verbeteren regionale waterkeringen opgenomen die niet in het eerste rompprogramma zitten.

4.3.4 Wat gaat het programma Verbetering boezemkades kosten?

Programma-investeringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2010	2011	2012
Verbetering boezemkades	Uitgaven	3,6	11,1	10,5
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	3,6	11,1	10,5

4.4 Bestrijding watertekort

4.4.1 Doelstelling

In 2020 voldoet het watersysteem aan de afspraken uit het NBW 2008.

4.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

In 2015 wordt de maatschappelijke en economische schade door watertekort beperkt door een verantwoorde verdeling van het beschikbare water.

Klimaatverandering leidt naar verwachting tot langere droogteperioden, minder wateraanvoer via grote rivieren, meer verdamping en verzilting. Daardoor neemt de kans toe dat tijdelijk niet voldoende water vanuit het Markermeer of IJsselmeer kan worden ingelaten. De omvang en frequentie van dit probleem zijn onvoorspelbaar. Het landelijke beleid en dat van het hoogheemraadschap zijn er daarom op gericht de maatschappelijke en economische schade zo veel mogelijk te beperken.

4.4.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

De regionale verdringingsreeks geeft duidelijkheid over de wijze van waterverdeling in tijden van schaarste. Door de manier van prioriteren op voorhand duidelijk te maken, kennen zowel de waterbeheerders als de watergebruikers de spelregels bij de verdeling van water in tijden van tekorten. Het hoogheemraadschap adviseert de provincie over de prioritering van gebruiksfuncties voor de zoetwatervoorziening in de vorm van een regionale verdringingsreeks. Deze wordt in 2012 vastgesteld.

Het hoogheemraadschap heeft de minimale waterbehoefte in het beheergebied voor de toekomst bepaald. Tevens zijn de knelpunten in het wateraanvoersysteem in beeld gebracht.

Studies geven een beeld van de consequenties van de toepassing van de regionale verdringingsreeks. De studies betreffen:

- het in beeld brengen van de gevolgen van het nieuwe beleid dat het Rijk ontwikkelt voor het IJsselmeergebied in het kader van het Deltaprogramma
- de ruimtelijke vertaling van de gevolgen van de verdringingsreeks voor het beheergebied en de noodzaak tot het nemen van maatregelen ter minimalisering van schade
- onderzoek naar de autonome verzilting in het beheergebied (Leven met zout water)
- het uitwerken van functiefaciliteringskaarten voor toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen.

De resultaten van deze studies worden gebruikt om in 2012 beleid te ontwikkelen, waarna een uitvoeringsprogramma voor het opheffen of verbeteren van knelpunten kan worden opgesteld.

4.5 Integraal beheer van het watersysteem

4.5.1 Doelstelling

Het in stand houden van het watersysteem, gericht op de vastgestelde functies.

4.5.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap wil een robuust, op de toekomst (in)gericht watersysteem, dat voldoet aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het waterbeheersplan. Het beheer wordt daarom ingericht naar de effecten van het beheer in het watersysteem op waterkwantiteit en -kwaliteit. De beheermethoden worden hier voor zover nodig op aangepast. Het kader voor het beheer is vastgelegd in het Waterlopenbeheerplan. De beheerinstrumenten voor het watersysteem zijn op orde en actueel (legger waterlopen, peilbesluiten en beheerregister). In 2020 is het onderhoud van het functioneel stedelijk water van alle gemeenten overgenomen. Andere overheden nemen bij ruimtelijke ontwikkelingen de belangen van het watersysteem mee. Het streven is een verdere vereenvoudiging en deregulering van de vergunningverlening door meer algemene regels. Hiermee ontstaat onder andere op een aantal onderdelen een verschuiving van vergunningplicht naar meldingsplicht.

4.5.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Beleid

Het WBP4 van het hoogheemraadschap is afgestemd op het provinciale Waterplan en het Stroomgebiedbeheerplan Rijn-West. Jaarlijks wordt over de voortgang van dit plan gerapporteerd aan de provincie. Het beleid uit het Waterbeheersplan wordt uitgewerkt in beheerplannen, thematische plannen en gebiedsgerichte uitwerkingen.

Een belangrijke uitwerking is het baggerbeleid. In 2012 wordt een nieuw Beleidsplan Waterbodems vastgesteld, waarin ook het baggeren en saneren van waterbodems en de financiering ervan is opgenomen. Het hoogheemraadschap is namelijk op grond van de Waterwet bevoegd gezag geworden voor sanering van waterbodems. Andere afzetmogelijkheden voor bagger worden onderzocht en kunnen van invloed zijn op het baggerbeleid.

Sinds de invoering van de nieuwe Waterwet is het hoogheemraadschap verantwoordelijk voor het grootste deel van het operationele grondwaterbeheer, de vergunningverlening voor 'ondiepe' grondwateronttrekkingen en infiltraties. In 2012 start het opstellen van een integraal beleidskader voor het grondwaterbeheer.

Samenwerken

In het nieuwe Nationaal Bestuursakkoord Water komen overheden overeen dat ze niet alleen binnen de waterketen, maar ook voor een doelmatig beheer van het watersysteem gaan samenwerken. Het opstellen van waterplannen en het maken van afspraken over het onderhoud van het stedelijk water zijn belangrijke onderwerpen waarbij wordt samengewerkt met gemeenten. Daarnaast wordt deelgenomen aan gebiedsontwikkelingsplannen waarbij andere instanties (provincie, belangenorganisaties) een leidende rol hebben. Plannen van derden worden voorzien van een wateradvies. De komende jaren wordt met gemeenten gewerkt aan het opzetten van een waterbank. Hieronder worden deze aspecten verder toegelicht.

Waterplannen

Het hoogheemraadschap stelt alleen nieuwe waterplannen met gemeenten op als dit door beide organisaties krachtig wordt ondersteund. In bestuurlijk overleg worden kansen verkend. Er wordt

zo veel mogelijk aansluiting gezocht bij relevante ontwikkelingen, zoals het opstellen van een watergebiedplan voor een peilbesluit. Met 50% van de gemeenten is inmiddels een waterplan opgesteld. Met de helft van die gemeenten is eind 2011 de nulsituatie van de waterkwaliteit vastgesteld. Daarbij wordt de in de waterloop en oevers aanwezige flora en fauna beoordeeld. Er wordt geen onderzoek naar stoffen in het water gedaan. De gebruikte methode (ecoscan) geeft daardoor snel en tegen relatief lage kosten informatie. Na realisatie van de maatregelen vindt nogmaals meting plaats, zodat kan worden vastgesteld of het beoogde effect is bereikt of dat verdere bijsturing nodig is. Vanaf 2012 vindt de beoordeling plaats in hetzelfde tempo als de waterplannen uitkomen (drie gemeenten per jaar). Van de opgestelde waterplannen wordt de jaarschijf van het maatregelenpakket uitgevoerd.

Overname onderhoud stedelijk water

Om de overname van het onderhoud van stedelijk water in 2020 te kunnen afronden, wordt in 2012 met drie of vier gemeenten bestuurlijk verkend of een overnametraject kan worden gestart. Met 20% van de gemeenten is het overnametraject afgerond. Nieuwe overnametrajecten worden alleen uitgevoerd als deze door beide organisaties krachtig worden ondersteund en gefaciliteerd.

Gebiedsontwikkeling

Het hoogheemraadschap speelt een grote rol in verschillende samenwerkingsverbanden. Met externe partners wordt een gebied integraal aangepakt. Hierbij is nadrukkelijk de gebieds- en waterkwaliteit bepalend. Voorbeelden van samenwerkingsprojecten zijn de Eilandspolder, het Wormer- en Jisperveld, waterparels, het Ilperveld en verschillende business cases zoals Kalverpolder en Zeevang. Het merendeel van deze integrale projecten loopt door tot na 2015.

Wateradvies

Het hoogheemraadschap zoekt samenwerking met particulieren, gemeenten en andere initiatiefnemers, zoals Rijk en provincie. Het adviseert in een vroegtijdig stadium bij ruimtelijke (gebieds)ontwikkelingen en procedures over de wateraspecten. In 2012 worden naar verwachting ongeveer zeshonderd adviezen uitgebracht op plannen van verschillende omvang.

Waterbank

Het hoogheemraadschap heeft samen met de gemeente Zaanstad een pilotproject uitgevoerd met een digitale Waterbank. In de Waterbank wordt per ruimtelijke ontwikkeling bijgehouden hoeveel waterberging wordt gerealiseerd als compensatie van nieuw aangelegde verharding. Na evaluatie in 2011 is besloten ook andere gemeenten in de gelegenheid te stellen gebruik te maken van het instrument waterbank. In 2012 wordt met zes tot acht gemeenten hierover een afspraak gemaakt.

Instrumenten

Legger waterlopen

De legger voor de primaire en secundaire wateren wordt in 2012 vastgesteld. Er is dan één uniforme legger voor de waterlopen voor het gehele beheergebied. Vanaf dat moment vindt actualisatie van de legger plaats vanuit andere projecten, zoals peilbesluiten en de overname van het onderhoud van stedelijk water.

Beheerregister

In 2012 wordt in het kader van het project GeoData op orde het beheerregister vervolmaakt. Daarbij worden niet alleen de data zelf verbeterd, maar ook de processen om de beheerdata op orde te houden. In het beheerregister worden onder meer keurontheffingen en peilbesluiten opgenomen.

Peilbesluiten

Overeenkomstig de afspraken met de provincie zijn eind 2012 naar verwachting 75% van de peilbesluiten geactualiseerd. De actualisatie van alle peilbesluiten wordt in 2015 afgerond.

Beheer en onderhoud van waterlopen

Het in 2010 vastgestelde Waterlopenbeheerplan (WLBP) geeft het kader voor de beheer- en onderhoudsplannen. In 2011 is in de Zeevang en de Purmer een pilot opgezet om de werkbaarheid en de effecten van dit plan vast te stellen. Als de werkwijze voldoet aan de verwachtingen, wordt deze in 2012 toegepast in de overige polders.

Vergunningverlening, handhaving en schouw

Het hoogheemraadschap verleent watervergunningen en ontheffingen. Voor de afhandeling gelden wettelijke termijnen. Meldingen en vergunningaanvragen worden in de toekomst digitaal behandeld. Het hoogheemraadschap werkt mee aan een project voor het opzetten van een landelijke voorziening voor meldingen en watervergunningaanvragen.

Het hoogheemraadschap controleert de naleving van de Keur, de verleende watervergunningen en daaruit voortvloeiende overige regelgeving. Met de schouw controleert het hoogheemraadschap of wateren voldoen aan de eisen uit de keur en de legger.

In 2011 verschijnt het eindrapport van het project "Toekomst Schouw". Het schouwproces en de aansturing ervan worden in 2012 geoptimaliseerd, mede door toepassing van ICT-middelen. Minimaal 95% van de schouwaanschrijvingen moet in eerste instantie correct zijn. Met gerichte communicatie over de schouw wordt beoogd het aantal overtredingen te verminderen. Schouwmeesters worden opgeleid en begeleid zodat zij het hoogheemraadschap goed vertegenwoordigen.

Het schouwbeleid wordt geëvalueerd en opnieuw vastgesteld. Daarbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de KRW-doelstellingen.

Uitvoering van het beheer

Baggeren en saneren

Het beleidsplan Waterbodems wordt in 2012 vastgesteld. Op basis van het nieuwe beleid wordt tevens een nieuw baggerprogramma opgesteld.

Nieuwe afspraken over het vaarwegbeheer kunnen van invloed zijn op het baggerprogramma. De uitvoering van het baggerprogramma wordt ondersteund door het ontwikkelen van baggerkaarten en software.

De achterstanden in de baggerwerkzaamheden in de boezem worden in 2012 ingelopen, waardoor het boezemprogramma wordt afgerond. Voor de ongeveer twintig locaties waarvan de waterbodems gesaneerd moeten worden, is een plan van aanpak opgesteld. In 2012 worden twee tot vier saneringslocaties aangepakt. Met de ervaring die daarmee wordt opgedaan, wordt gezien hoe in de toekomst verdachte locaties kunnen worden geprioriteerd en gesaneerd. De toekomstige saneringen worden meegenomen in het integraal baggerprogramma. In 2012 wordt circa 400.000 m³ baggerspecie verwijderd. Het beheer van baggerdepots en de verwerking van bagger zijn gecertificeerd.

Maatregelen om het watersysteem te verbeteren

Voor het goed functioneren van de boezemstelsels moet extra gemaalcapaciteit aan de oostzijde van de Schermerboezem worden geplaatst en moeten aanpassingen worden uitgevoerd aan een aantal kunstwerken. De resultaten van de studies voor de regionale waterkeringen leiden in 2012

tot een keuze ten aanzien van de gemaalcapaciteit en een nieuw programma Verbetering boezemkaden (VBK2).

Het hoogheemraadschap voert jaarlijks een aantal KRW-maatregelen uit die snel en eenvoudig kunnen worden uitgevoerd en/of meeliften met andere projecten. Voorbeelden zijn de realisatie van waterberging waarmee ook een waterkwaliteitsverbetering wordt bereikt, (extra) baggeren uit waterkwaliteitsoverwegingen, watergangen verruimen en barrières voor vismigratie opheffen.

Beheer hoeveelheid water

Met stuwen en gemalen wordt het waterpeil overeenkomstig de peilbesluiten in stand gehouden. Door het uitwerken van gebiedsregelingen wordt maximaal gebruikgemaakt van de bergingscapaciteit in het watersysteem. In 2012 worden negen waterstaatkundige eenheden voorzien van een gebiedsregeling (Andijk, Grootebroek oost, Grootebroek west, Slootgaard, Burghorn, Woudmeer, Beemster, Anna Paulowna laag en Zijpe afdeling C).

Asset management voor peilregulerende werken

In 2011 is gestart met het beheer van de geautomatiseerde peilregulerende werken op basis van het principe van asset management⁵. Het beheer en onderhoud van deze werken wordt gebaseerd op risico's. In 2012 wordt het eerste jaar assetmanagement geëvalueerd.

Kunstwerken

In 2012 worden acht gemalen en 35 stuwen in bedrijf genomen. Daarnaast worden de Stontelersluis en de Grote Sluis in Hoorn gerenoveerd en in gebruik genomen.

De vervanging van gemalen wordt gecombineerd met werkzaamheden in het kader van het programma Bestrijding Wateroverlast en het Hoogwaterbeschermingsprogramma. In 2012 worden het gemaal van de Baarsdorpermeer en drie gemalen in de Zijpe vervangen. Een daarvan wordt pas in 2013 opgeleverd.

In 2012 worden van de gemalen in de Groetpolder en Wervershoof de dieselmotoren vervangen door elektrische aandrijvingen. Door de ombouw wordt, in combinatie met mobiele noodstroomvoorzieningen, een optimale afweging gemaakt van energieverbruik, bedrijfszekerheid en CO₂-uitstoot.

Het watersysteem als elektriciteitsbuffer

Doordat opslag van elektriciteit in het elektriciteitsnet niet mogelijk is, wil het hoogheemraadschap de inzet van elektrische productiemiddelen zoveel mogelijk het aanbod van elektriciteit laten volgen. Hiervoor moeten de waterpeilen dynamisch worden beheerd. Het afstemmen van de bemaling op het energieaanbod wordt meegenomen in het programma gebiedsregelingen. In 2012 wordt het principe toegepast in één gebiedsregeling.

⁵ Asset management (als onderdeel van Product lifecycle management) is het ontplooiën van activiteiten in alle levensfasen van bedrijfsmiddelen, zoals een brug, weg of gemaal (van de eerste behoeftebepaling tot en met de buitengebruikstelling). Het doel is het voldoen aan de functionele eisen die de huidige en toekomstige gebruikers stellen. Dit gebeurt kosteneffectief en met inachtneming van wet- en regelgeving.

4.5.4 Wat gaat het beheer van het watersysteem kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2010	2011	2012
Beheer watersystemen	Externe kosten	16,9	20,5	19,6
	Externe opbrengsten	-1,6	-1,2	-1,0
	Kapitaallasten	11,2	12,3	15,2
	Voorzieningen	12,1	8,9	12,9
	Interne kosten	17,7	20,1	19,7
	Onvoorzien	-	0,3	0,3
	Totaal excl. reserves	56,3	60,9	66,7
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	56,3	60,9	66,7

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2010	2011	2012
Beheer watersystemen	Uitgaven	17,4	10,4	10,7
	Inkomsten	-3,8	-0,9	-1,0
	Totaal	13,6	9,5	9,7

5 Schoon water

5.1 Indicatoren Schoon water

Effect	Resultaten	Prestaties
Schoon water	In 2027 wordt voor de 58 waterlichamen voldaan aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem overeenkomstig de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW)	In 2015 zijn de inrichtings-, beheer- en onderzoeksmaatregelen uit het KRW-programma afgerond
	Het in stand houden van het watersysteem, gericht op de vastgestelde functies	De wateren voldoen aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het waterbeheerplan
		In 2015 zijn de lozingen afgestemd op de waterkwaliteit van het ontvangende watersysteem
		In 2015 voldoen de zuiveringskringen aan de lozingsnormen

5.2 Programma Kaderrichtlijn Water

5.2.1 Doelstelling

In 2027 wordt voor de 58 waterlichamen voldaan aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem overeenkomstig de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW). In de periode tot 2027 blijft de waterkwaliteit minimaal in dezelfde kwaliteitsklasse.

5.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Voor het behalen van de doelstelling in 2027 is een KRW-maatregelenpakket met resultaatverplichting bepaald: het KRW-programma. Dit programma geeft invulling aan de planperiode tot 2017. Na uitvoering is een stap gezet in de richting van de einddoelstelling die in 2027 moet zijn gerealiseerd. In 2013 wordt een tussentijdse voortgangsmeting gedaan (midterm review) om de oorspronkelijke doelstellingen en aanpak te evalueren.

Het KRW-programma omvat:

- onderzoek
 - onderzoeksmaatregelen zoals geformuleerd tijdens het KRW-gebiedsproces
 - onderzoek naar doeltreffendheid (effectiviteit van te nemen KRW-maatregelen).
- monitoring, evaluatie en rapportage
- investeringsmaatregelen, zoals aanleg van natuurvriendelijke oevers, voorzieningen voor vismigratie en andere inrichtingsmaatregelen
- inrichtingsmaatregelen binnen lopende projecten en het huidige beheer
- omschakeling naar natuurvriendelijk onderhoud.

5.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap in 2012 doen?

Monitoring, evaluatie en rapportage

De KRW bevat een wettelijke verplichting voor monitoring van de waterlichamen op chemisch en biologische kwaliteitselementen en het monitoren van het effect van uitgevoerde maatregelen. Het

hoogheemraadschap verricht daarvoor metingen. Verder wordt het effect gemeten van de uitgevoerde maatregelen, zoals de aanleg van natuurvriendelijke oevers of vispassages. Na evaluatie van de meetresultaten wordt de uitvoering van inrichtingsmaatregelen al dan niet gewijzigd of voortgezet.

Ter voorbereiding op het stroomgebiedsbeheerplan voor de Rijndelta (SGBP2) voor de tweede planperiode van KRW (2015-2021) worden een evaluatie en een gebiedsproces⁶ gehouden. In 2012 wordt de evaluatie van de KRW-maatregelen voorbereid en grotendeels uitgevoerd. In 2012 wordt voor de tweede keer over de KRW-maatregelen gerapporteerd aan de Tweede Kamer.

Het hoogheemraadschap bewaakt de kwaliteit van zwemwater in het beheergebied en rapporteert hierover aan de EU. Het hoogheemraadschap heeft zwemwaterprofielen opgesteld. Een zwemwaterprofiel is een uitgebreide karakterschets van een zwemwater, met daarin een beschrijving van bronnen van verontreiniging en risico's die hieruit voortkomen. Aan de hand van een zwemwaterprofiel is het mogelijk vast te stellen welke maatregelen nodig zijn om de veiligheid van zwemwaterlocaties te vergroten. In 2012 wordt gestart met de uitvoering van maatregelen om de zwemwaterkwaliteit in 2015 aan de gestelde eisen te laten voldoen. De maatregelen zijn afhankelijk van de plaatselijke situatie.

Onderzoek

In 2012 worden twee belangrijke onderzoeksprogramma's in het kader van de KRW uitgevoerd:

- Onderzoek naar de achtergrondbelasting van het watersysteem. Dit onderzoek richt zich op de hoeveelheid nutriënten die van nature vanuit de bodem in het watersysteem terecht komt. De verwachting is dat de belasting door deze nutriënten te hoog is. Dit betekent dat de huidige KRW-doelen niet of maar gedeeltelijk kunnen worden behaald. Het onderzoek levert onderbouwing voor de eventuele bijstelling van KRW doelen en kan consequenties hebben voor de uit te voeren KRW-maatregelen.
- Onderzoek naar de effectiviteit van de geplande KRW-maatregelen. De Kaderrichtlijn Water vraagt om goed onderbouwde keuzes. hiervoor is informatie over het watersysteem, de ecologie en de omgevingsfactoren onmisbaar. De effecten van maatregelen worden op de voet gevolgd om het rendement van investeringen te bepalen. Om dit proces te ondersteunen wordt een softwaresysteem ontwikkeld. In 2012 worden ten minste twee nieuwe onderzoeken van het KRW-onderzoeksmatregelenpakket gestart en waar mogelijk afgerond.

Investeringsmaatregelen

De uitvoering van het KRW-programma is begonnen met het rompprogramma. Dit is gericht op de aanleg van 95 kilometer natuurvriendelijke oever en 33 vismigratiemaatregelen. In 2012 wordt 35 kilometer natuurvriendelijke oevers aangelegd en 2 vismigratieknelpunten (gemaal Balgdijk/JC de Leeuw in Anna Paulowna en gemaal De Waakzaamheid in Niedorp) opgelost.

Inrichtingsmaatregelen binnen lopende projecten en het huidige beheer

De inrichtingsmaatregelen in 2012 zijn gericht op het beperken van het inlaten van gebiedsvreemd water in vijf tot zeven waterlichamen in Laag Holland en het invoeren van flexibel peilbeheer in vijf tot zes waterlichamen. Op basis van een haalbaarheidstoets zijn prioriteiten gesteld en is in 2011 een meerjarenplanning opgesteld, die vanaf 2012 wordt uitgevoerd. Voor het invoeren van flexibel

⁶ Tijdens gebiedsprocessen verkennen lokale en regionale partijen gezamenlijk knelpunten en oplossingen in de ruimtelijke ontwikkeling.

peilbeheer geldt dat de meerjarenplanning afgestemd is op de vaststellingen en herziening van peilbesluiten.

Omschakelen naar natuurvriendelijk onderhoud

Op basis van het Waterlopenbeheerplan (WLBP) vindt in 2012 aanpassing van de maai- en baggerbestekken en de aanpak voor kroos- en drijfslagen plaats. Naast het natuurvriendelijke beheer en onderhoud van de waterlopen, heeft beheer van natuurvriendelijke oevers een invloed op de waterkwaliteit. In 2010 en 2011 zijn de bestaande natuurvriendelijke oevers in kaart gebracht en is vastgelegd welke oevers het hoogheemraadschap (natuurvriendelijk) moet onderhouden. In 2011 is gestart met de structurele uitvoering van het beheer en onderhoud van de bestaande natuurvriendelijke oevers. Dit wordt in 2012 voortgezet. Er wordt gezocht naar mogelijkheden om hierbij samen te werken met andere beheerders.

5.2.4 Wat gaat het programma KRW kosten?

In de huidige begroting zijn onderdelen van de KRW kosten ondergebracht bij verschillende beheerkosten. Het gaat hier immers om een structurele aanpassing van het beheer en onderhoud. Ook onderzoek en monitoring worden voor meer dan alleen de KRW doelstellingen uitgevoerd.

Programma-investeringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	2012
		2010	2011	
Investerings- programma KRW	Uitgaven	0,7	4,1	1,0
	Inkomsten	-0,5	-0,2	-
Totaal		0,2	3,9	1,0

5.3 Beheersing van lozingen: vergunningverlening en handhaving

5.3.1 Doelstelling

In 2027 wordt voor de 58 waterlichamen voldaan aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem overeenkomstig de KRW. Het watersysteem wordt in stand gehouden, gericht op de vastgestelde functies.

5.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

De wateren voldoen aan de eisen uit de keur, de legger en het beleid uit het waterbeheersplan. Het hoogheemraadschap ziet er vanuit zijn toezichthoudende rol op toe dat de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi's) in 2015 voldoen aan de vergunningseisen. Alle vergunningen worden binnen de wettelijk gestelde termijnen verstrekt en worden op maatschappelijk verantwoorde wijze verleend. Wet- en regelgeving en vigerend beleid worden gehandhaafd. Vergunningen worden door de houder nageleefd. Indien noodzakelijk worden handhavingsinstrumenten ingezet.

5.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Het hoogheemraadschap sluit aan bij het Omgevingsloket online (OLO), het digitale loket voor het aanvragen van omgevingsvergunningen (wabo), watervergunningen en adviesaanvragen van andere overheden. Het OLO water is op 10 oktober 2011 in werking getreden, is getest en is goed genoeg bevonden om mee te gaan oefenen. In 2012 ligt het accent op het leggen van contacten met gemeenten, milieudiensten, provincie en Rijkswaterstaat. Dit is belangrijk voor het geven van

advies bij ingewikkelde lozingen, het maken van afspraken hoe om te gaan met samenloop⁷, het overleggen over het OLO en de gezamenlijk met andere overheden in te richten frontoffice.

De samenleving verwacht van het hoogheemraadschap bij vergunningverlening en handhaving meer het denken vanuit de te beschermen waarden en minder vanuit normen. Dit vereist een omslag in denken en werken. In 2012 wordt deze omslag uitgewerkt.

Vergunningverlening

De maximale doorlooptijd voor het verlenen van een vergunning is wettelijk verankerd en voorzien van sancties bij niet-nakoming. Dit betekent dat het hoogheemraadschap in gebreke kan worden gesteld als de termijnen niet worden gehaald en verplicht kan worden tot het betalen van een dwangsom aan de vergunningaanvrager. Voor de afhandeling van de vergunningaanvragen gelden wettelijke termijnen.

Het hoogheemraadschap actualiseert de vergunningen van de effluentlozingen van de rioolwaterzuiveringsinstallaties zodat deze voldoen aan de normen van het Waterbesluit. In 2012 zijn de vergunningen van alle rioolwaterzuiveringsinstallaties geactualiseerd.

Advisering

Door veranderde wetgeving is de verantwoordelijkheid voor vergunningverlening voor indirecte lozingen verschoven van het hoogheemraadschap naar de gemeenten. Dit betekent voor het hoogheemraadschap dat het aantal watervergunningen afneemt en het adviseren van gemeenten over vergunningverlening toeneemt.

Meldplicht

Als gevolg van verschillende algemene regelingen voor lozingen verschuift het accent van vergunningplicht naar meldingsplicht en van vergunningverlening naar toezicht en handhaving. Deze verandering heeft niet alleen 'technische' consequenties, maar vooral communicatieve. Waar vergunningverleners eerst voornamelijk een aanvraag toetsten aan geldende wet- en regelgeving en beleid, heeft het hoogheemraadschap nu een serviceverlenende adviesrol.

Handhaven

Bij handhaving ligt de nadruk op de afstemming en samenwerking van de projecten met de handhavingpartners, gemeenten, milieudiensten, Rijkswaterstaat, de Algemene Inspectiedienst, andere waterschappen en de provincie.

De inspectiecapaciteit is gebaseerd op risicoanalyse en naleefpercentages. De handhaving wordt in 2012 voor 60% projectmatig, in speerpunten, uitgevoerd.

Voor de handhaving van watervergunningen en wetgeving worden in 2012 ongeveer 1.700 controles en contacten met bedrijven uitgevoerd. Minimaal 95% van de geconstateerde overtredingen wordt snel beëindigd.

5.4 Beheersing van lozingen: afvalwaterketen

5.4.1 Doelstelling

In 2027 wordt voor de 58 waterlichamen voldaan aan de kwaliteitsdoelstellingen van het watersysteem, overeenkomstig de KRW. Het watersysteem wordt in stand gehouden, gericht op de vastgestelde functies.

⁷ Samenloop van bevoegdheden kan zich voordoen bij overlappend beheer van grondgebied of als voor een activiteit in een watersysteem meerdere bestuursorganen bevoegd gezag zijn. In gevallen van samenloop verleent één bestuursorgaan één watervergunning.

5.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

In 2015 zijn de lozingen afgestemd op de waterkwaliteit van het ontvangende watersysteem. Het hoogheemraadschap saneert de verontreiniging door de directe lozingen op het oppervlaktewater en adviseert de provincie en de gemeenten over indirecte lozingen via het gemeentelijke rioolstelsel en via de rwzi's op het oppervlaktewater. In 2015 voldoen de zuiveringskringen aan de lozingsnormen.

5.4.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Visie en samenwerking

Begin 2012 wordt de uitgewerkte versie van de 'Toekomstvisie op de waterketen, meer dan afvalwater alleen' behandeld in het bestuur. Met de toekomstvisie wordt invulling gegeven aan de afspraken in het nieuwe Bestuursakkoord Water. De inzet is doelmatigheid vergroten door kennis en capaciteit te bundelen, het beheer te professionaliseren, per regio afspraken te maken over investeringsbeslissingen en een effectievere en efficiënte uitvoering van operationele taken te bereiken. Het doel is dat alle waterschappen en gemeenten samen een besparing realiseren tot € 380 miljoen per jaar in 2020.

De visie op de waterketen wordt uitgewerkt aan de hand van vier thema's:

1. Begin bij de bron

In 2012 voert het hoogheemraadschap minimaal één discrepantie-onderzoek⁸ uit en neemt deel aan de bedrijfsvergelijking zuiveringsbeheer (benchmark). Het hoogheemraadschap zoekt samenwerking met waterpartners in de waterketen als zich verontreinigingsproblemen voordoen. Uitgangspunt is saneren bij de bron. Als deze aanpak niet effectief of efficiënt is, wordt gekozen voor maatregelen die de effecten van de verontreiniging beperken.

2. Samenwerken in één waterketen

Intensieve en structurele samenwerking tussen het hoogheemraadschap en gemeenten is een voorwaarde voor het goed laten functioneren van de afvalwaterketen. De belangrijkste doelen van samenwerking zijn:

- voorkomen van vervuiling van oppervlaktewater
- doelmatig inzamelen van afvalwater tegen de laagst mogelijke kosten
- doelmatige en transparante bedrijfsvoering
- een samenwerkingsproces dat voor de komende jaren is geborgd door het aangaan van allianties.

Het hoogheemraadschap is een actieve partner in het samenwerkingsproces met gemeenten om de gestelde doelen in het Bestuursakkoord Water te realiseren. Eind 2011 zijn de afspraken met de gemeenten in regioverband vastgelegd. In 2012 voert het hoogheemraadschap deze afspraken uit en zet in op intensievere samenwerking met gemeenten. Daarvoor is een aanjaagteam gevormd. De aanbevelingen van de rekenkamercommissie HHNK over dit onderwerp worden hierbij betrokken.

⁸ Dit onderzoek richt zich op het achterhalen van de oorzaak van het verschil tussen het gemeten aantal inwonerequivalenten (i.e.) in het afvalwater en de bijbehorende vervuilingseenheden (v.e.) uit de heffingsbestanden.

Met gemeenten worden afvalwaterakkoorden afgesloten als vervanging van de aansluitvergunningen. Ook worden plannen gemaakt om de overstort van rioolwater op oppervlaktewater terug te dringen. Hiervoor worden gemeentelijke rioleringsplannen getoetst en voorzien van advies. Gemeenten monitoren in toenemende mate het functioneren van hun rioolstelsels. In combinatie met de meetgegevens van de zuiveringstechnische werken, leidt dit tot beter inzicht in het functioneren van de afvalwaterketen. In 2012 wordt de samenwerking voortgezet.

3. Functies van afvalwater

Relatie waterkwaliteit

Het hoogheemraadschap heeft een programma opgesteld om de effluentlozingen van de rwzi's op het oppervlaktewater te laten voldoen aan de normen in het Waterbesluit. Het streven is alle rwzi's in 2015 aan de normen te laten voldoen. Afhankelijk van de bijdrage en de effecten krijgen de rwzi's een rol toebedeeld in het behalen van de regionale en lokale waterkwaliteitsdoelstellingen in het watersysteem. Het onderzoek naar de effecten van de lozingen op de waterkwaliteit wordt in 2012 voortgezet.

Van afval naar grondstof

Een zuiveringskring kan worden ingericht volgens het principe van de NEWaterfabriek. De N staat voor nutriënten, de E voor energie en de W voor water. Voor de waterketens Geestmerambacht en Wieringermeer-Agriport wordt in 2012 een programma van eisen (PvE) opgesteld. Voor de waterketen Ursem wordt een Basiszuiveringsplan (BZP) gemaakt. Hierin worden de maatregelen omschreven die nodig zijn om de waterketen, nu en in de toekomst, te laten voldoen aan de (milieu)eisen. Het gedachtegoed van een NEWaterfabriek wordt waar mogelijk en doelmatig meegenomen in de uitwerking van de plannen.

In 2012 worden plannen uitgewerkt voor de aanpassingen/vernieuwingen van de persleidingen Uitgeest, Callantsoog en Westfrisiaweg-Hoorn.

4. Toekomstbestendige bedrijfsvoering

Asset management

Een onderdeel van de bedrijfsvoering is de wijze waarop met de middelen en installaties (de assets) wordt omgegaan. Met asset management wordt de gewenste balans gezocht tussen kosten, risico's en operationele prestaties over de gehele levenscyclus van de infrastructuur. Deze levenscyclusbenadering is belangrijk om optimale beslissingen te kunnen nemen over bedrijfsmiddelen, van planvorming tot sloop. De organisatie is met deze methode gestart in 2011.

Energie-efficiency

Het hoogheemraadschap streeft bij nieuw- en verbouw naar energieneutrale zuiveringen, dit sluit aan op het streven om Energiefabrieken te bouwen. Belangrijk is de relatie tussen de ontwikkelingen op de zuiveringen en de gevolgen hiervan op het slib. Om hierin de meest duurzame en doelmatige keuzes te kunnen maken heeft het hoogheemraadschap, in 2010, samen met de slibverwerkers en waterschappen van West-Nederland een slibstrategiestudie uitgevoerd. De uitkomsten hiervan worden in 2012 verder uitgewerkt en aan het bestuur voorgelegd.

Innovatie

In 2012 wordt de functionaliteit en toepasbaarheid van de volgende innovaties onderzocht:

- Inzet van fijnzeven en lamellen als behandelingsmethodiek van afvalwater en/of regenwater
- Decentrale sanitatie⁹, door middel van een pilot met de gemeente Zaanstad
- Sturen van (afval)waterstromen met de gemeente Alkmaar.

Individuele behandeling afvalwater (IBA)

Het hoogheemraadschap beheert 749 gemeentelijke IBA's. De uitkomsten van de evaluatie van het gevoerde ontheffingenbeleid (2011) vormen de basis voor het nieuwe IBA-beleid. Dit beleid wordt in 2012 door de provincie, de Vereniging Noord-Hollandse Gemeenten en de drie Noord-Hollandse waterschappen vastgesteld. Daarbij wordt besloten hoe het verder gaat met de uitvoering van het beheer en onderhoud en het plaatsen van (nieuwe) IBA's.

Zuiveringstechnische werken en transportsystemen

Het hoogheemraadschap heeft in 2009 een programma Afvalwaterketen opgesteld om de effluentlozingen van de rwzi's op het oppervlaktewater in 2015 te laten voldoen aan de eisen van het Waterbesluit.

Eens per jaar wordt gecontroleerd of de rioolgemalen aan de afnameverplichtingen voldoen. Bij afwijking wordt een plan van aanpak opgesteld. Op verschillende plaatsen voldoet de capaciteit van het transportsysteem van het hoogheemraadschap nog niet aan de afspraken die hierover zijn gemaakt met de gemeenten. Het programma afvalwaterketen voorziet in het oplossen van de laatste knelpunten.

De uit de risicoanalyse voortgekomen zwakke persleidingen worden overeenkomstig het maatregelenpakket aangepakt.

In 2012 worden van het uitvoeringsprogramma afvalwaterketen de volgende onderdelen uitgevoerd:

- De nieuwe rwzi Eversteekooog wordt in bedrijf genomen.
- De uitbreiding/renovatie van het transportsysteem naar de rwzi Stolpen wordt in bedrijf genomen.
- Het nieuwe influentgemaal van de rwzi Beverwijk wordt in bedrijf genomen.
- De uitbreiding/renovatie van het transportsysteem naar de rwzi Den Helder is voor 30% gerealiseerd.
- De uitbreiding van de rwzi Den Helder is voor 30% gerealiseerd.
- Op het terrein van de nieuwe rwzi Eversteekooog wordt gestart met de bouw van een centrale werf, ter vervanging van de werf in Oudeschild.
- De uitbreiding en renovatie van de rwzi en het transportsysteem Beemster wordt voorbereid.
- De renovatie van de rwzi en het transportsysteem Alkmaar wordt voorbereid.
- De overbodige transportleidingen in het beheergebied rwzi Katwoude zijn geamoveerd.
- De oude zuivering van de rwzi Eversteekooog is geamoveerd.

Het geplande rendement voor stikstofverwijdering bij rwzi's is 81,5%. Voor fosfaatverwijdering wordt een rendement van 81,2% als norm gesteld.

⁹ Een methode waarbij urine (dat zorgt voor het grootste deel van de vervuiling) en fecaliën (met de meeste ziekteverwekkende bacteriën en de meeste energie) gescheiden worden ingezameld en verwerkt. Hierdoor wordt vervuiling bij de bron aangepakt.

Naar aanleiding van een onderzoek in 2011 wordt het beheer van persleidingen geprofessionaliseerd. In het kader van de wet WION is het verplicht de registratie van kabels en leidingen op orde te hebben. Het hoogheemraadschap sluit aan op het landelijke WION portaal.

Overnamepuntenbeleid

In 2012 wordt verder uitvoering gegeven aan het beleid Overnamepunten. Overname van gemeentelijke persleidingen en rioolgemalen is daarbij aan de orde. In 2012 worden twaalf rioolgemalen van gemeenten overgenomen. Met de gemeenten worden de bestaande overnamepunten beoordeeld en worden nieuwe overeenkomsten afgesloten.

Verwerkt slib

In 2012 wordt het onderzoek naar de mogelijkheden voor de verwerking van het zuiveringsslib uit de rioolwaterzuiveringsinstallaties uitgevoerd in samenwerking met verschillende betrokken partijen uit West-Nederland.

In februari 2011 heeft het hoogheemraadschap besloten aandeelhouder te worden van de huisvuilcentrale in Alkmaar (HVC). Het aandeelhouderschap wordt beperkt tot het verwerken van het granulaat van de slibdrooginstallatie (SDI). Vanaf 2012 wordt dit granulaat bij de HVC verwerkt. Technisch gezien kan de SDI nog tot 2018 in bedrijf blijven. Wel wordt rekening gehouden met toenemende onderhoudskosten.

Het hoogheemraadschap voert in 2012 enkele tevredenheidsonderzoeken uit bij de klanten van de SDI.

5.4.4 Wat gaat de beheersing van lozingen kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2010	2011	2012
Beheersing van lozingen	Externe kosten	35,0	35,8	34,8
	Externe opbrengsten	-2,2	-1,2	-1,7
	Kapitaallasten	23,8	26,7	28,7
	Voorzieningen	3,2	-	0,3
	Interne kosten	10,4	11,2	10,7
	Onvoorzien	-	0,3	0,3
	Totaal excl. reserves	70,2	72,8	73,1
	Reserves	-	-	-0,5
	Totaal incl. reserves	70,2	72,8	72,6

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2010	2011	2012
Beheersing van lozingen	Uitgaven	40,0	34,3	23,7
	Inkomsten	-7,0	-1,6	-0,5
	Totaal	33,0	32,7	23,2

6 Veilige (vaar)wegen

6.1 Indicatoren Veilige (vaar)wegen

Effect	Resultaten	Prestaties
Veilige (vaar)wegen	Het inrichten van de wegen overeenkomstig het landelijke programma Duurzaam Veilig	In 2017 is het wegennet van het hoogheemraadschap ingericht volgens Duurzaam Veilig
	Het in stand houden van gebiedsontsluitings- en erftoegangswegen buiten de bebouwde kom	De wegen voldoen aan de landelijke normen en aan het beleid uit het Wegenbeleidsplan
	Het voor de provincie in stand houden van vaarwegen	De vaarwegen zijn bevaarbaar volgens de afspraken die zijn gemaakt met de provincie

6.2 Programma Verkeersveiligheid

6.2.1 Doelstelling

Het inrichten van de wegen overeenkomstig het landelijke programma Duurzaam Veilig

6.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

In 2017 is het volledige wegennet van het hoogheemraadschap ingericht volgens Duurzaam Veilig. In 2014 is 95% van de gebiedsontsluitingswegen (GOW) op in ieder geval de gevaarlijke locaties heringericht. Voor de laatste 5% is het hoogheemraadschap afhankelijk van de provincie en gemeenten.

De verkeersveiligheid wordt bevorderd op alle in beheer zijnde wegen buiten de bebouwde kom (bebouwde kom volgens de Wegenverkeerswet). De landelijke verkeersveiligheidsdoelen worden gevolgd. In het in ontwikkeling zijnde Wegenbeleidsplan zijn de verkeersveiligheidsdoelen van het hoogheemraadschap voor 2015 ten opzichte van 2002 als volgt uitgewerkt:

- Het aantal (vermijdbare) ernstige verkeersslachtoffers (doden en ziekenhuisgewonden) is met 10% afgenomen.
- Op de gebiedsontsluitingswegen is het totaal aantal verkeersslachtoffers (doden, ziekenhuisgewonden en overige gewonden) met 30% afgenomen.
- Het aantal slachtofferongevallen (ongeval waarbij ten minste één persoon letsel heeft opgelopen) waarbij (brom)fietsers zijn betrokken, is met 20% afgenomen.

6.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Beleid

Het nieuwe Wegenbeleidsplan wordt vastgesteld. Het plan wordt in de periode 2012 tot en met 2014 uitgewerkt in themanota's en een actieprogramma. Als onderdeel daarvan wordt in 2012 een nieuw Verkeersveiligheidsplan opgesteld.

Herinrichting wegen

Voor twee kilometer GOW wordt overeenkomstig de richtlijnen van Duurzaam Veilig een programma van eisen opgesteld. Circa vijf kilometer wordt heringericht. Eind 2012 is daarmee zo'n

70% van de totaal circa 32 kilometer GOW op in ieder geval de verkeersonveilige kruisingen heringericht. Enkele wegverbredingen worden de komende jaren met het groot onderhoud uitgevoerd. Voor de projecten wordt subsidie aangevraagd.

Ook het verbeteren van de verkeersveiligheid op erftoegangswegen wordt voortgezet. Zo worden naar aanleiding van klachten over subjectieve onveiligheid maatregelen eventueel verfijnd. Bij het uitvoeren van groot onderhoud aan erftoegangswegen wordt bekeken of aanvullende maatregelen voor het verbeteren van de verkeersveiligheid nodig zijn.

Om de verkeersveiligheid te verbeteren worden in 2012 zowel wegen aangepast en verkeerstekens en bewegwijzeringen gesaneerd. Daarnaast worden door uitvoering van het verkeersveiligheidsplan erftoegangswegen en gebiedsontsluitingswegen 'duurzaam veilig' ingericht. Het hoogheemraadschap werkt mee als derden op zijn fietspaden een fietsroute willen realiseren.

Monitoring

De verkeersveiligheidsmonitor wordt uitgevoerd om de voortgang in het bereiken van de doelstellingen te meten. Deze monitor levert, naast inzicht in het gemiddelde aantal slachtoffers over de onderzochte periode, ook een overzicht op van wegen en locaties met relatief veel slachtoffers. Voor deze wegen en locaties wordt een ongevalanalyse uitgevoerd, die inzicht geeft in de oorzaak van de ongevallen en richting geeft aan te nemen (inrichtings)maatregelen. Het uitvoeringsprogramma wordt hierop aangepast.

De gegevens die worden verzameld bij verkeerstellingen, worden gebruikt om de verkeersintensiteiten op de wegen te kunnen bepalen.

6.2.4 Wat gaat het programma Verkeersveiligheid kosten?

Programma-investeringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2010	2011	2012
Programma verkeersveiligheid	Uitgaven	2,9	1,8	2,8
	Inkomsten	-0,8	-0,4	-1,9
	Totaal	2,1	1,4	0,9

6.3 Wegenbeheer

6.3.1 Doelstelling

Het in stand houden van gebiedsontsluitings- en erftoegangswegen buiten de bebouwde kom.

6.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap beheert het wegennet zodanig dat een goede verkeersveiligheid, bereikbaarheid en bereikbaarheid is gewaarborgd en bijdraagt aan de belevingswaarde van het beheergebied. De wegen voldoen aan de landelijke (CROW¹⁰) normen en aan het beleid uit het Wegenbeleidsplan. Achterstallig onderhoud is in 2016 volledig weggewerkt.

¹⁰ Het Centrum voor Regelgeving en Onderzoek in de Grond-, Water- en Wegenbouw en de Verkeerstechiek (CROW) is een organisatie die kennis over verkeer en vervoer bundelt.

Het hoogheemraadschap wil alleen wegbeheerder zijn buiten de bebouwde kom. De doelstelling is de weggedeelten binnen de bebouwde kom (circa 145 kilometer) aan de betreffende gemeente over te dragen. Het hoogheemraadschap is hierbij sterk afhankelijk van de bereidwilligheid van de gemeenten.

De schade aan de wegen en wegbermen als gevolg van het veranderende verkeer en gebruik, wordt beperkt. Openbare verlichting wordt aangelegd en onderhouden uit oogpunt van verkeersveiligheid.

6.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Beleid

In 2012 wordt het wegenbeleidsplan vastgesteld. Op basis van dit plan wordt bijgedragen aan de landelijk discussie over de wegentaak bij waterschappen in het kader van de evaluatie van de Wet Herverdeling Wegenbeheer in 2013.

In 2012 wordt op basis van het Wegenbeleidsplan 2012-2017 een actieprogramma opgesteld. Tevens wordt gestart met het evalueren, actualiseren of opstellen van beheerplannen zoals het categoriseringsplan¹¹.

Overdracht wegen

In 2011 is een planning per gemeente opgesteld voor overdracht van wegvakken binnen de bebouwde kom. In 2012 worden de bestuurlijke afspraken voor overdracht uitgevoerd voor naar verwachting circa 90 km in 10 gemeenten. Voor de resterende over te dragen wegen (circa 50 km) wordt in 2012 getracht tot bestuurlijke afspraken te komen.

Beheer wegbermen en bomen

In 2012 beheert het hoogheemraadschap de wegbermen en bomen overeenkomstig het Wegenbeleidsplan 2012-2017. Dit plan wordt in februari 2012 vastgesteld. Daaraan vooraf wordt een discussie over het bermonderhoud in het CHI gevoerd. De koers is om 90% van de bermen met een standaard werkwijze te blijven onderhouden en 10% volgens de techniek van maaien en afvoeren. De bermen van deze laatste wegen zijn gelegen langs natuurgebieden en ecologisch verbindingzones. Met deze bermen levert het hoogheemraadschap een bijdrage aan de natuurwaarden van die gebieden. Met proeven onderzoekt het hoogheemraadschap of het maaisel bruikbaar is voor vergisting of verbranding in energiecentrales. Op deze manier kan een bijdrage worden geleverd aan duurzame energie. Bij het bomenbeheer wordt beperkt rekening gehouden met cultuurhistorische en landschappelijke waarden. Het hoogheemraadschap streeft naar een evenwichtig bomenareaal, waarbij de populieren zijn gesaneerd en iepen een aandeel van circa 15% vormen.

Het meerjarenprogramma bermschade heeft tot doel wegbermen te verharderen om structurele schade aan weg en berm te voorkomen. In totaal moet circa 400 tot 650 kilometer worden verhard. In 2012 wordt zes km berm verhard.

Onderhoud en gladheidsbestrijding

De wegverharding wordt onderhouden op het minimale kwaliteitsniveau volgens de CROW-methodiek en gekoppeld aan de functie van de weg. Omdat de onderhoudstoestand van de wegen de afgelopen jaren achteruit is gegaan, is het budget voor groot onderhoud aan wegen structureel

¹¹ Plan waarin de wegen van het hoogheemraadschap worden ingedeeld in de categorieën gebiedsontsluitingswegen en erftoegangswegen. Categorisering van wegen heeft tot doel het verkeer dusdanig over het wegennet te geleiden dat optimaal gebruik wordt gemaakt van de infrastructuur en de mate waarin deze geschikt is voor de onderscheiden verkeersbewegingen.

verhoogd. In 2012 wordt het onderhoud van 50 km weg aangepakt en wordt gestart met de reconstructie van vijf wegen. Twee reconstructies worden in 2012 afgerond. Voor het efficiënter uitvoeren van de gladheidbestrijding is een nieuw plan gemaakt. Het draaiboek gladheidbestrijding wordt geactualiseerd.

Kunstwerken

Voor het onderhoud van bruggen en andere kunstwerken in de wegen is een inhaalslag nodig. Ook het onderhoudsniveau van de kunstwerken in wegen moet voldoen aan de minimale vereisten van de CROW. In 2012 worden 40 bruggen aangepakt.

Veerponten

De exploitatie van de veerponten De Woude en Akersloot wordt in 2012 geëvalueerd.

6.3.4 Wat gaat het wegenbeheer kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie			Begroting		
		2010	2011	2012	2011	2012	
Wegenbeheer	Externe kosten	9,9	11,1	14,5			
	Externe opbrengsten	-7,2	-6,8	-6,4			
	Kapitaallasten	4,0	4,0	3,6			
	Voorzieningen	-	-	-			
	Interne kosten	6,2	6,0	6,0			
	Onvoorzien	-	0,1	0,1			
	Totaal excl. reserves	12,9	14,4	17,8			
	Reserves	-	-	-			
	Totaal incl. reserves	12,9	14,4	17,8			

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie			Begroting		
		2010	2011	2012	2011	2012	
Wegenbeheer	Uitgaven	1,9	2,2	1,2			
	Inkomsten	-1,1	-	-0,3			
	Totaal	0,8	2,2	0,9			

6.4 Inrichting en onderhoud vaarwegen en havens

6.4.1 Doelstelling

Het voor de provincie in stand houden van vaarwegen volgens nog vast te stellen beleid.

6.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Met de provincie zijn afspraken gemaakt over het vaarwegbeheer en het nautisch beheer van de wateren die geen deel uitmaken van de beroepsvaarwegen en de recreatieve staande mast-routes. Het hoogheemraadschap wil overeenkomstig het Bestuursakkoord Water slechts uitvoerder van het vaarwegbeheer zijn, waarbij de kosten door de provincie worden gedragen.

Aan de recreatieve sector wordt duidelijkheid geboden over jachthavens in het beheergebied.

6.4.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Vaarwegbeheer

De Invoeringswet Waterwet verplicht provincies uiterlijk eind 2012 het vaarwegbeheer te regelen. Daarbij worden vaarwegfuncties toegekend en worden beheerders aangewezen. Belangrijke discussiepunten zijn de eventuele herverdeling van vaarwegen en het nautisch beheer over verschillende beheerders, alsmede de kostenverdeling. Het hoogheemraadschap heeft nu geen beleid voor het vaarwegbeheer en het nautisch beheer. Daarom wordt in 2012 gestart met het maken van een beheerplan. Het op diepte houden van vaarwegen wordt uitgevoerd binnen het reguliere baggerwerk.

Sluizen en bruggen

Het hoogheemraadschap onderhoudt en bedient schutsluizen en beweegbare bruggen in het kader van het vaarwegbeheer. Niet alle kunstwerken voldoen aan de arbo- en veiligheidsnormen. In 2012 wordt onderhoud uitgevoerd aan tien sluizen. De bediening van diverse kunstwerken wordt geautomatiseerd.

6.4.4 Wat gaat inrichting en onderhoud vaarwegen en havens kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2010	2011
Vaarwegen en havens	Externe kosten	3,0	1,1	1,7
	Externe opbrengsten	-	-0,2	-0,1
	Kapitaallasten	1,4	1,6	1,7
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	0,9	1,2	1,3
	Onvoorzien	-	0,1	-
	Totaal excl. reserves	5,3	3,8	4,6
	Reserves	-	-	-
Totaal incl. reserves	5,3	3,8	4,6	

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2010	2011	2012
Vaarwegen en havens	Uitgaven	11,9	3,0	0,6
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	11,9	3,0	0,6

7 Bestuur en organisatie

De doelstellingen van het hoogheemraadschap die in dit hoofdstuk worden beschreven hebben een integraal karakter. Ze dragen bij aan het behalen van zowel maatschappelijke effecten (zoals veiligheid, voldoende water, schoon water en veilige (vaar)wegen), als aan bestuurlijke effecten (MVO). Voor de herkenbaarheid is ervoor gekozen deze onderdelen niet integraal onder de verschillende effecten te verwerken, maar in dit hoofdstuk apart te behandelen.

7.1 Bestuur en externe communicatie

7.1.1 Doelstelling

De bestuurlijke keuzes, het beleid en de werkzaamheden van het hoogheemraadschap kunnen rekenen op een groot draagvlak bij de inwoners en relaties in Noord-Holland. Partners en burgers kennen het hoogheemraadschap, zien het als de deskundige waterbeheerder in Noord-Holland en vertrouwen erop voor hun veiligheid. Het hoogheemraadschap wil in 2015 een klanttevredenheidsscore bij burgers van 7,5 en bij relaties van 7 behalen.

7.1.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap maakt in het bestuurlijke besluitvormingsproces strategische keuzes op een rechtmatige, integere en doelmatige manier en behartigt de belangen van de inwoners. Het bestuur en het ambtelijke apparaat weten wat er leeft bij de burgers en relaties. De communicatie met deze partijen is proactief en gericht op samenwerking. Daarnaast wordt gewerkt aan het vergroten van de naams- en taakbekendheid en het realiseren van het gewenste profiel: een graag geziene deskundige partner die slagvaardig en klantgericht opereert.

Een haalbaar streven is dat in 2015 minstens 60% van de inwoners bekend is met de naam van het hoogheemraadschap en minstens 45% bekend is met de eerste drie kerntaken: waterveiligheid, voldoende water en schoon water. De communicatie is erop gericht de waardering voor het werk van het hoogheemraadschap zo groot mogelijk te laten zijn. Van de groep die bekend is met het hoogheemraadschap zou minstens 55% het moeten zien als de deskundige waterbeheerder die slagvaardig en omgevingsgericht werkt.

7.1.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Deltavisie

De Deltavisie (waarin de visie van het hoogheemraadschap op zijn kerntaken is neergelegd), de organisatievisie en de externe positionering zijn in 2011 samengebracht en zijn in 2012 (en volgende jaren) de basis voor het functioneren van het hoogheemraadschap.

Wetgeving

In 2012 zijn twee wetgevingsontwikkelingen belangrijk. In april 2011 is het nieuwe Bestuursakkoord Water van kracht geworden. Daarin is vastgelegd dat de waterschappen gaan zorgen voor de organisatie, financiering en uitvoering van het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Ook zijn daarin de ambities ten aanzien van doelmatigheid in de waterketen beschreven. Bepaald is dat met elk onderwerp zich maximaal twee bestuurslagen bemoeien. Afhankelijk van de uitkomst van de landelijke discussie bereidt het hoogheemraadschap in 2012 een aanpassing van het systeem van heffingen voor (correctie van de kostentoedeling en inbouwen van het 'eigen aandeel' van de waterschappen in de financiering van het HWBP).

Ook de waterschapsverkiezingen zijn een punt van aandacht. In het Bestuursakkoord is opgenomen dat er vooralsnog vanuit wordt gegaan dat de verkiezingen voortaan indirect plaatsvinden. Doordat invoering van indirecte verkiezingen de nodige tijd vergt, wordt de huidige bestuursperiode verlengd naar 2014. In 2012 is het hoogheemraadschap alert op de landelijke besluitvorming en de directe gevolgen voor het hoogheemraadschap.

Relatiemanagement en externe gerichtheid

Met de Deltavisie geeft het hoogheemraadschap aan dat het werkt aan de veiligheid van de bewoners en dat daarbij samenwerking wordt nagestreefd. Het hoogheemraadschap streeft ernaar door de inwoners van Noord-Holland gezien te worden als dé waterdeskundige in Noord-Holland. De organisatie moet hiervoor optimaal presteren en intensief communiceren. Het centrale thema in de communicatie is 'samenwerken aan de veiligheid in Noord-Holland'. Het hoogheemraadschap wil het volgende met externe communicatie bereiken:

- draagvlak voor beleid en projecten
- verbeteren van het imago
- vergroten van de naam- en taakbekendheid.

Het communicatiebeleidsplan 2012-2015 geeft richting aan de communicatieactiviteiten in 2012. De zichtbaarheid van het hoogheemraadschap wordt bevorderd door bij de externe communicatie steeds meer gebruik te maken van digitale en audiovisuele instrumenten.

Naast de bestuurlijke overleggen met zakelijke relaties, andere overheden en belangenverenigingen, speelt het relatiemanagement een steeds grotere rol bij de ontwikkeling van het omgevingsbewustzijn van het hoogheemraadschap. Het vinden van de juiste toon en balans is daarbij doorslaggevend.

7.1.4 Wat gaan bestuur en externe communicatie kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2010	2011	2012
Bestuur en externe communicatie	Externe kosten	2,1	2,5	2,5
	Externe opbrengsten	-2,4	-0,9	-0,7
	Kapitaallasten	0,6	0,6	0,5
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	2,8	3,2	2,9
	Onvoorzien	-	0,1	0,1
	Totaal excl. reserves	3,1	5,5	5,3
	Reserves	-	-	-
Totaal incl. reserves	3,1	5,5	5,3	

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2010	2011	2012
Bestuur en externe communicatie	Uitgaven	-	0,3	0,1
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	-	0,3	0,1

7.2 Heffing en invordering

7.2.1 Doelstelling

Belastinggelden worden op maatschappelijk verantwoorde wijze geheven en geïnd.

7.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap wil voorzien in de maatschappelijke vraag naar meer eenvoud en transparantie in het berichten- en rechtsverkeer tussen burgers en overheidsinstanties. Het hoogheemraadschap wil maatschappelijke efficiencywinst bereiken door zich de komende jaren te richten op samenwerking met gemeenten.

7.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Als gevolg van onvolkomenheden bij de heffing en invordering van waterschapsbelastingen, heeft het hoogheemraadschap in het voorjaar van 2010 een verbeter- en versterkingsproject in gang gezet. Na het inventariseren en opruimen in 2010 en 2011, wordt in 2012 het belastingproces heringericht.

In het jaar 2011 is de herinrichting van de financiële functie van het hoogheemraadschap in gang gezet. De herinrichting beoogt een duidelijke rolverdeling in lijnactiviteiten (registreren, adviseren en controleren) en stafactiviteiten (concernbrede control en audits), het stroomlijnen van de bedrijfsvoering en managementinformatie en het creëren van hulpmiddelen ten behoeve van het management. Het doel is een beheerste financiële bedrijfskundige situatie en een goed uitgevoerde belastingtaak, met een afgesproken kwaliteitsniveau. De herinrichting van de financiële functie maakt deel uit van de voorgenomen wijziging van de structuur en sturing van de gehele organisatie (zie paragraaf 7.3).

Ook op het gebied van het heffen en innen van belastingen streeft het hoogheemraadschap naar samenwerking. Na het verbeteren van het interne belastingproces is het hoogheemraadschap gereed om een verdere samenwerking met gemeenten aan te gaan.

7.2.4 Wat gaat heffing en invordering kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie		Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)		2010	2011	2012	
Heffing en invordering	Externe kosten	3,9	3,9	3,9	
	Externe opbrengsten	-186,5	-189,9	-195,6	
	Kapitaallasten	0,4	0,3	-	
	Voorzieningen	-	-	-	
	Interne kosten	4,4	5,6	5,6	
	Onvoorzien	-	0,1	-	
	Totaal excl. reserves	-177,8	-180,0	-186,1	
	Reserves	-	-	-	
	Totaal incl. reserves	-177,8	-180,0	-186,1	

Er zijn in 2012 geen investeringen gepland.

7.3 Organisatie en bedrijfsondersteuning

7.3.1 Doelstelling

Een doelmatige en doeltreffende ambtelijke organisatie die het bestuur optimaal bedient bij het bereiken van de doelstellingen.

7.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap is een professionele en resultaatgerichte organisatie met een doelmatige en doeltreffende bedrijfsvoering. Het hoogheemraadschap ontwikkelt de juiste ondersteunende instrumenten en zorgt voor een interne bedrijfscultuur die past bij de doelstelling.

7.3.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Informatie- en communicatietechnologie

In 2010 en 2011 is een nieuwe technische infrastructuur ontworpen en in gebruik genomen. Hiermee is een werkomgeving gecreëerd waarmee de medewerkers in staat zijn flexibel te werken. In 2012 wordt de infrastructuur verder ontwikkeld.

In 2011 is gestart met het versterken van het informatiemanagement. Dit moet leiden tot:

- een gestructureerde inzet van informatie- en communicatietechnologie
- een goed overzicht van de aanwezige gegevensverzamelingen
- samenhang in het applicatielandschap en
- een betere sturing op de informatiebehoefte.

In 2012 wordt de aandacht gericht op de financiële informatiesystemen. Het doel is een goede beheersing van de financiële processen mogelijk te maken en project- en programmabeheersing uit te voeren. Hierbij wordt gestreefd naar samenhang van de systemen van de lijnorganisatie en die van het Hoogwaterbeschermingsprogramma. Na een grondige analyse van de behoefte kan wellicht al in 2012 de aanbesteding worden gestart. Implementatie in 2012 wordt niet verwacht.

Huisvesting

In mei 2011 heeft het hoogheemraadschap het centrale kantoor in Heerhugowaard in gebruik genomen. Begin 2012 wordt getoetst of de doelstellingen op het gebied van klimaatbeheersing, inrichting, facilitaire voorzieningen en ICT-prestaties zijn bereikt. Indien de bevindingen daartoe aanleiding geven wordt een verbeterplan opgesteld en uitgevoerd.

Het nieuwe pand is gebouwd op basis van een groot aantal duurzaamheidscriteria. In 2012 wordt aandacht besteed aan de 'vergroening' van de overige bedrijfsgebouwen, met name aan het energieverbruik. Naar verwachting is het reorganiseren van de werkplaatsen en steunpunten (het wervenplan) in 2012 zodanig gevorderd dat de werf in Schermerhorn buiten gebruik kan worden gesteld. In 2012 neemt het bestuur een besluit over de eventuele medewerking aan de huisvesting van de samenwerkende stichtingen in de Schermer in het complex in Schermerhorn. Ook wordt de positie en het gebruik van het Noorderpolderhuis geëvalueerd. Daarnaast worden de nieuwe werven in Dirksborn en Zwaagdijk opgeleverd. In 2012 wordt voor deze gebouwen/terreinen een beheerplan opgesteld.

Het hoogheemraadschap stoot dienstwoningen en kantoorgebouwen af als deze hun functie verliezen. In 2012 wordt het complex aan de Lingerzijde in Edam overgedragen aan de nieuwe eigenaar. Een deel van het voormalige kantoorgebouw aan de Willemsweg in Hoorn is verhuurd. In 2012 wordt dit gebouw zo mogelijk verkocht. Ook het pand Schepenmakersdijk 10-11 is verkocht. De verwachting is dat in 2012 één dienstwoning wordt verkocht.

Interne faciliteiten

In 2012 wordt voor een nieuwe inrichting van de informatievoorziening een deel van een meerjarig programma uitgevoerd. Dit programma moet ervoor zorgen dat:

- informatie werkplekonafhankelijk digitaal beschikbaar is om de werkprocessen te kunnen uitvoeren
- de informatievoorziening zodanig is ingericht dat voldaan wordt aan de voorwaarden van transparantie, toegankelijkheid, zorgvuldigheid en verantwoording.

Dit programma ondersteunt het kantoorconcept in het nieuwe kantoor en zorgt ervoor dat wordt voldaan aan de wettelijke voorschriften op het gebied van digitale duurzaamheid.

In 2012 wordt het vervangen van het papieren archief door een digitaal archief voortgezet. In 2014 moet dit zijn afgerond.

In 2012 wordt het gebruik en beheer van het wagenpark over de periode 2009-2011 geëvalueerd. Hiermee wordt onderzocht op welke wijze (de kosten van) de mobiliteitsbehoefte van het hoogheemraadschap op de beste manier kunnen worden beheerst en zo mogelijk verlaagd.

Management

In het voorjaar van 2011 heeft de directie aangegeven belangrijke wijzigingen te willen doorvoeren in de structuur en sturing van de organisatie. De sturing in de organisatie op het realiseren van de jaarplannen is gebaseerd op integrale voorbereiding en besluitvorming. De sturende en steunende rol van het management hierbij wordt verder ontwikkeld. De resultaten van de in 2011 ingezette Strategisch Personeelsplanning worden vanaf 2012 uitgevoerd. De nadruk ligt op verbetering van de kwaliteit van de werkprocessen en het projectmatig werken.

7.3.4 Wat gaat organisatie en bedrijfsondersteuning kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2010	2011
Organisatie en bedrijfsondersteuning	Externe kosten	73,2	75,9	85,5
	Externe opbrengsten	-5,1	-4,7	-3,4
	Kapitaallasten	3,4	5,4	11,3
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne inkomsten	-59,1	-64,3	-78,3
	Onvoorzien	-	0,2	0,2
	Totaal excl. reserves	12,4	12,5	15,3
	Reserves	5,4	2,4	-6,2
Totaal incl. reserves	17,8	14,9	9,1	

Beheerinvesteringen

Investeringsvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2010	2011	2012
Organisatie en bedrijfsonder- steuning	Uitgaven	19,4	15,6	3,5
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	19,4	15,6	3,5

7.4 Crisisbeheersing

Deze paragraaf is een bundeling van de crisisbeheersingsactiviteiten van de effecten Waterveiligheid, Voldoende water, Schoon water en Veilig (vaar)wegen.

Resultaten	Prestaties
Een crisis wordt voorkomen of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt	Het hoogheemraadschap handelt adequaat bij een (dreigende) dijkdoorbraak
	Het hoogheemraadschap handelt adequaat bij extreme wateroverlast en extreem watertekort
	Het hoogheemraadschap handelt adequaat bij een ernstige vervuiling van het oppervlaktewater
	Het hoogheemraadschap handelt adequaat bij verkeersonveilige situaties

7.4.1 Doelstelling

Een crisis wordt voorkomen of de gevolgen van een crisis worden zo veel mogelijk beperkt.

7.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap handelt adequaat bij dreigende dijkdoorbraken, bij extreme wateroverlast of extreem watertekort en bij ernstige vervuiling van het oppervlaktewater.

De crisisbeheersingsorganisatie moet professioneel en slagvaardig zijn en blijven. Hiervoor beschikt het hoogheemraadschap over een actueel crisisbeheersingsplan en actuele bestrijdingsplannen, incidentscenario's en draaiboeken. Deze plannen worden jaarlijks geoefend met als doel het in stand houden en verbeteren van de crisisbeheersingsorganisatie.

Van het hoogheemraadschap mag worden verwacht dat het in staat is onder crisisomstandigheden professioneel op te treden. De crisisbeheersingsorganisatie van het hoogheemraadschap is in staat de maatregelen te nemen die verband houden met zijn taken, om schade te voorkomen of de gevolgen van een incident, calamiteit, crisis of ramp tot een minimum te beperken. Om dit te bereiken blijft het hoogheemraadschap zich tot 2014 richten op:

- planvorming
- opleidingen en oefenprogramma's
- het netwerk met de partners versterken
- materiaal en materieel optimaliseren en onderhouden
- informatievoorziening professionaliseren, onder andere door netcentrisch werken¹².

¹² Door het proces van informatievoorziening en -distributie anders in te richten (*techniek én verwerking*) ontstaat gelijktijdig en over alle lagen van de crisisbeheersingsorganisatie een actueel beeld van de feitelijke situatie. Dit maakt het mogelijk dat op alle niveaus binnen de crisisbeheersingsorganisatie beter invulling gegeven kan worden aan de respectievelijke verantwoordelijkheden en bevoegdheden.

7.4.3 Wat gaat het hoogheemraadschap doen?

Het zwaartepunt voor de crisisbeheersing ligt in 2012 in de vertaling van de Deltavisie voor Noord-Holland, de uitwerking van het project Verbetering Boezemkaden en het intensiveren van de samenwerking met de externe crisispartners hoogheemraadschap Rijnland, Waternet, Rijkswaterstaat, de veiligheidsregio's en andere.

In de uitwerking van de Deltavisie is een adequate crisisbeheersingsorganisatie prominent meegenomen. De normering van de boezemkaden door de provincie wordt tegen het licht gehouden, onder andere door afweging van risico's. De uitkomst van de discussie moet worden vertaald naar de crisisbeheersingsorganisatie. Afhankelijk van het maatschappelijk debat in 2011 wordt in 2012 duidelijk of de crisisbeheersingsorganisatie voor het hoogheemraadschap moet worden aangepast. De samenwerking met crisispartners wordt geïntensiveerd, met name op het gebied van opleiden en oefenen, en het delen en uitwisselen van kennis en informatie. Dit laatste hangt samen met de ontwikkeling van een landelijk crisismanagementsysteem bij de veiligheidsregio's.

Bij een (dreigende) dijkdoorbraak, extreem watertekort, extreme wateroverlast, ernstige vervuiling van het oppervlaktewater en verkeersonveilige situaties, treedt de crisisbeheersingsorganisatie van het hoogheemraadschap in werking en neemt maatregelen om schade te voorkomen of de gevolgen van de crisis te beperken. Het hoogheemraadschap ontvangt bij een verwachting van extreme neerslag vooraf een weeralarm. Bij droogte neemt het hoogheemraadschap deel aan het (landelijk) droogteoverleg. De toestand van de dijken en kaden wordt geïnspecteerd, om te bepalen of (extra) maatregelen nodig zijn.

Voor calamiteitenmeldingen is het hoogheemraadschap 24 uur per dag bereikbaar. Bij een melding met gevolgen voor de omgeving worden de dijkgraaf en directie op de hoogte gesteld en (indien van toepassing) de externe partners. Het delen van informatie door de verschillende hulpverlenende partijen is immers van cruciaal belang. Netcentrisch werken moet ervoor zorgen dat de juiste informatie, in de juiste vorm, voor de juiste gebruikers beschikbaar is. Het instrumentarium voor crisisbeheersing wordt uitgebreid. Met het computerprogramma 3Di Waterbeheer kunnen snel overstromingsscenario's in beeld worden gebracht en worden doorgerekend. Daarmee is bij een calamiteit snel informatie beschikbaar voor het nemen van besluiten.

Het hoogheemraadschap houdt daarnaast rekening met zijn kwetsbaarheid in het geval van een crisis in of buiten de eigen organisatie. Met business continuity planning, risicomanagement en daaruit voortvloeiende beheermaatregelen en worden de mogelijke gevolgen van risico's beperkt (zie ook hoofdstuk 10; weerstandsvermogen en risico's).

7.4.4 Wat gaat crisisbeheersing kosten?

Exploitatiekosten

Exploitatielasten		Realisatie	Begroting	
(bedragen x € 1 miljoen)			2010	2011
Crisisbeheersing	Externe kosten	-	0,1	0,1
	Externe opbrengsten	-	-	-
	Kapitaallasten	0,1	0,1	0,1
	Voorzieningen	-	-	-
	Interne kosten	0,3	0,5	1,1
	Onvoorzien	-	-	-
	Totaal excl. reserves	0,4	0,7	1,3
	Reserves	-	-	-
	Totaal incl. reserves	0,4	0,7	1,3

Beheerinvesteringen

Investeringenvolumes (bedragen x € 1 miljoen)		Realisatie	Begroting	
		2010	2011	2012
Crisisbeheersing	Uitgaven	-	-	0,1
	Inkomsten	-	-	-
	Totaal	-	-	0,1

7.5 Monitoring van het watersysteem

7.5.1 Doelstelling

Een goed functionerend monitoringsysteem, waarin informatievraag en informatieaanbod zo dicht mogelijk bij elkaar liggen. Het monitoren en modelleren van het watersysteem ondersteunt het maken en evalueren van beleid, de planvorming, het programmatisch werken en het beheer van het watersysteem.

7.5.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap stelt vast wat de informatiebehoefte is, ontwerpt een strategie om aan deze behoefte te kunnen voldoen (meetprogramma's en scenariostudies), verricht metingen, voert modelstudies uit, verwerkt en beheert de gegevens en rapporteert hierover.

7.5.3 Wat gaat het hoogheemraadschap daarvoor doen?

Het hoogheemraadschap stelt meetprogramma's en watersysteemmodellen op om te voldoen aan de informatiebehoefte. Daarnaast doet het hoogheemraadschap onderzoek om intern en extern te adviseren.

Monitoring waterkwaliteit

De Kaderrichtlijn Water (KRW) verplicht het hoogheemraadschap te onderzoeken wat het effect is van maatregelen voor de KRW. Voor de beoordeling van de waterkwaliteit meet het hoogheemraadschap de chemische kwaliteit (stikstof, fosfaat, chloride, bestrijdingsmiddelen) en de biologische kwaliteit (planten, kleine waterdieren, algen, vissen). Verder wordt onderzocht of de zwemwateren aan de eisen voldoen.

Monitoring waterkwantiteit

Om de strategie te bepalen voor situaties van wateroverlast, watertekort en overstroming, ontwikkelt het hoogheemraadschap informatiesystemen en stelt het informatie beschikbaar. Hiermee wordt voldaan aan landelijke en Europese regelgeving, het Nationaal Bestuursakkoord Water (NBW), het Deltaprogramma en de Richtlijn Overstromingsrisico's (ROR).

Informatiesystemen

Het hoogheemraadschap neemt deel aan het programma 3Di Waterbeheer, gericht op een doelmatiger waterbeheer op basis van beter en sneller simuleren, interactieve scenariovorming en risicomanagement. De ontwikkeling hiervan is in 2011 gestart. In 2012 is het eerste model van het beheergebied beschikbaar. Dit wordt vervolgens geoptimaliseerd. De Dijken Analyse Module (DAM) biedt daarnaast de mogelijkheid waterkeringen snel en efficiënt te toetsen, omdat minder grondonderzoek nodig is.

7.5.4 Wat gaat monitoring van het watersysteem kosten?

De kosten voor monitoring zijn opgenomen in de beheerkosten van de effecten Waterveiligheid, Schoon water en Voldoende water.

8 Maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO)

8.1 Indicatoren MVO

Effect	Resultaten	Prestaties
Maatschappelijk verantwoordelijk ondernemen	Het hoogheemraadschap gaat respectvol om met mensen	Het hoogheemraadschap betreft zijn omgeving actief bij zijn taakuitvoering
		Het hoogheemraadschap is een goede werkgever
	Het hoogheemraadschap voelt zich verantwoordelijk voor het milieu	Het hoogheemraadschap behaalt de doelstellingen uit het milieu- en klimaatbeleid
		Het hoogheemraadschap wordt erkend als een betrouwbare organisatie
	Het hoogheemraadschap staat voor optimale uitvoering van zijn taken	Het hoogheemraadschap is servicegericht
		Het hoogheemraadschap is doelmatig en doeltreffend

8.2 Mensen

8.2.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap gaat respectvol om met mensen.

8.2.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap betreft zijn omgeving actief bij zijn taakuitvoering en is een goede werkgever.

8.2.3 Wat gaat het hoogheemraadschap daarvoor doen?

Samenwerking met belanghebbenden

Het hoogheemraadschap betreft zijn omgeving actief bij zijn taakuitvoering en werkt daarbij zo veel mogelijk samen met andere overheden en belanghebbenden. Hierbij wordt uitgegaan van de eigen taken en van de verantwoordelijkheden van de verschillende partners.

In de communicatie met gemeenten, de provincie, het Rijk en de belangenorganisaties in Noord-Holland staat de dialoog centraal. Het hoogheemraadschap verkent wat er leeft om werkzaamheden op de behoeften van belanghebbenden te kunnen afstemmen.

Met professioneel relatiebeheer wordt de optimale uitwisseling van informatie tussen relaties bevorderd. Het hoogheemraadschap vraagt de bestuurlijke en ambtelijke gesprekspartners expliciet hoe de samenwerking met het hoogheemraadschap wordt ervaren. De bevindingen worden elk jaar verwerkt in een signaalrapport.

Momenteel is een groot deel van het werk van de waterschappen gerelateerd aan Europese regelgeving. Via Bureau Brussel van de Unie van Waterschappen oefent het hoogheemraadschap invloed uit op Europees beleid en het verkrijgen van projectsubsidies.

Internationale samenwerking

De waterschappen en de Unie van Waterschappen hebben zich in 2007 gecommitteerd aan de Millennium Development Goals (MDG's) van de Verenigde Naties en het Schokland WASH Akkoord. Het doel is de Millennium Ontwikkelingsdoelen in 2015 te halen. Het hoogheemraadschap participeert in projecten in Nicaragua en Zuid-Afrika. Deze zijn gericht op het afvoeren en verwerken van afvalwater en de bestrijding van kusterosie. De bijdrage van het hoogheemraadschap bestaat uit het beschikbaar stellen van kennis.

Door deelname aan het meerjarige Europese project SKINT (Skills Integration and New Technologies) wisselt het hoogheemraadschap kennis uit over het omgaan met water binnen de ruimtelijk ordening. Er wordt samengewerkt met overheden en universiteiten uit de Noordzeelanden. Het hoogheemraadschap voert de projectleiding en krijgt hiervoor Interreg-subsidie. Het project SKINT wordt in 2012 beëindigd.

Strategische personeelsplanning (SPP)

De veranderingen de maatschappij volgen elkaar steeds sneller op. Het hoogheemraadschap moet hierop tijdig anticiperen. Het hoogheemraadschap is een arbeidsintensieve organisatie, waarin het personeel een belangrijk deel van het succes bepaalt. De veranderingen stellen daarom extra eisen aan de kwaliteit van leidinggevenden en medewerkers, nu en in de toekomst. De verbetering van de personele kwaliteit vraagt om een strategie. SPP als instrument van strategisch personeelsbeleid ondersteunt het management daarbij. Met SPP worden achtereenvolgens:

- de toekomstige kwantitatieve en kwalitatieve behoefte aan medewerkers structureel in kaart gebracht
- de personele ontwikkelrichting op middellange (collegeperiode) en lange (visie op de toekomst langer dan een collegeperiode) termijn bepaald en het tactisch personeelsbeleid aangescherpt
- (proactief) gestuurd op de instroom, doorstroom en uitstroom van medewerkers.

In 2011 is gestart met de invoering van SPP. Elke afdeling beschikt over een Maatwerk Actieplan Personeel (MAP) dat het management in staat stelt de personele formatie toekomstbestendig te maken. In 2012 worden de voor dat jaar geplande acties uitgevoerd. De resultaten van de eerste fase van SPP worden gebruikt voor de wijziging van de organisatie-inrichting (zie 8.4.3).

Om kwalitatief en kwantitatief voldoende medewerkers te werven, werkt het hoogheemraadschap aan de bekendheid van zichzelf als een aantrekkelijke werkgever. Het hoogheemraadschap is daarvoor zichtbaar, herkenbaar en in contact met de samenleving. Om de medewerkers te binden, zorgt het hoogheemraadschap voor mogelijkheden tot ontplooiing, met interessant en maatschappelijk relevant werk.

Om dat te bereiken gaat het hoogheemraadschap verder met:

- arbeidsmarktcommunicatie om zich te profileren als een aantrekkelijke werkgever
- het uitvoeren van het diversiteitsbeleid
- het uitvoeren van het mobiliteitsbeleid, dat moet zorgen voor de juiste medewerkers, op het juiste moment en op de juiste plaats
- een ontwikkelingsbeleid dat bijdraagt aan de professionalisering en de brede en blijvende inzetbaarheid van de medewerkers
- modernisering van de arbeidsvoorwaarden
- flexibilisering van de organisatie.

Tevredenheid van medewerkers

Een medewerkerstevredenheidsonderzoek (MTO) heeft tot doel om de waardering van medewerkers te onderzoeken met betrekking tot de verschillende aspecten van hun werk. Op basis daarvan worden zo nodig gericht maatregelen genomen om de tevredenheid te vergroten. In 2012 wordt weer een MTO gehouden. Het hoogheemraadschap streeft naar een tevredenheidsscore van minimaal 7.

8.3 Milieu en klimaat

8.3.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap voelt zich verantwoordelijk voor het milieu.

8.3.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap behaalt de doelstellingen uit het Milieu- en klimaatbeleid. Dit beleid omvat de periode 2009-2012 en wordt in 2012 geactualiseerd.

Het milieuoactieprogramma wordt uitgevoerd en aangevuld met nieuwe activiteiten. Het hoogheemraadschap weegt het milieubelang mee bij de (voorbereiding van de) besluitvorming. Het milieubelang vormt een wezenlijke component in het besluitvormingsproces.

Bewustwording en gedrag

De organisatie vertaalt het Milieu- en klimaatbeleid in 2012 naar concrete acties en doelen. Om de manier van werken aan te passen is het nodig dat medewerkers zich milieuo- en klimaatbewust gedragen. De daarvoor benodigde milieuo-informatie is beschikbaar.

Maatregelen

Op basis van de meerjarige energiebesparingsafspraken (MJA-3) en de doelstellingen uit het milieu en klimaatbeleid zijn energiebesparingsmaatregelen uitgewerkt en vastgelegd in het eerste energie efficiency plan (EEP). Deze maatregelen worden in 2012 uitgewerkt. Voor de periode 2012-2016 wordt het nieuwe EEP opgesteld. Het hoogheemraadschap past het gedachtegoed van de Energiefabriek toe om de doelstellingen van het MJA-3 te halen.

Het hoogheemraadschap wil een bijdrage leveren aan de productie van groene energie door zijn biomassa en rioolwaterslib waar mogelijk om te zetten in groene energie. In 2012 worden de mogelijkheden verder ontwikkeld in diverse meerjarige samenwerkingsprojecten. Een voorbeeld hiervan is de pilot voor het verbranden van winterriet in de bio-energiecentrale van de Huisvuilcentrale Alkmaar (samen met de HVC en Staatsbosbeheer). Met de Unie van Waterschappen wordt samengewerkt in het actieteam Duurzame energie. Daarnaast werkt het hoogheemraadschap op het gebied van biomassaverwerking samen met het Energieonderzoek Centrum Nederland (ECN) en Wageningen University and Research (WUR).

Terreinen en objecten van het hoogheemraadschap kunnen worden gebruikt voor duurzame energiewinning, eventueel met en door derden. Tot 2020 wordt ieder jaar gemiddeld 2% minder energie verbruikt. Het hoogheemraadschap vermindert het gebruik van fossiele brandstoffen voor transportdoeleinden. In 2020 is het aandeel duurzame energie, afkomstig van hernieuwbare energiebronnen, 20% van het totale verbruik. In 2012 wordt de groengasproductie van de RWZI Beverwijk met een nieuwe installatie verhoogd tot meer dan 1 miljoen m³ per jaar.

In ieder werk van het hoogheemraadschap zijn de uitgangspunten van duurzaam bouwen meegenomen. Afwijkingen daarvan worden onderbouwd. Het hoogheemraadschap koopt voor 75%

duurzaam in volgens de criteria van Agentschap NL. Tevens is een duurzaamheidmeter voor waterschappen ontwikkeld, om onderlinge prestaties te vergelijken.

8.3.3 Wat gaat het milieuactieprogramma kosten?

Het halen van de milieudoelstellingen wordt gerealiseerd door grote en kleine aanpassingen in het dagelijks werk van het hoogheemraadschap. In het collegeprogramma 2009-2012 is 0,5% van de stijging van de belastingdruk gelabeld voor de beperking van energieverbruik en CO₂-emissie.

8.4 Doelmatigheid

8.4.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap staat voor een optimale uitvoering van zijn taken.

8.4.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Het hoogheemraadschap is doelmatig en doeltreffend, wordt erkend als een betrouwbare organisatie en is servicegericht.

8.4.3 Wat gaat het hoogheemraadschap daarvoor doen?

Doeltreffend en doelmatig

Een handelwijze is doeltreffend (effectief) als het beoogde doel daarmee wordt bereikt. Een handelwijze is doelmatig (efficiënt) als de inspanningen en kosten voor het bereiken van het doel in verhouding staan tot het resultaat.

Duidelijk moet zijn welke doelen moeten worden bereikt en welke middelen daarvoor beschikbaar zijn. De middelen zijn beperkt door de beschikbare capaciteit in menskracht en de gelimiteerde stijging van de waterschapsbelastingen. Dit noodzaakt tot het maken van keuzes en het stellen van prioriteiten. Voor het maken van keuzes en het sturen van werkprocessen is van belang dat de organisatie beschikt over:

- inzicht in de werkprocessen, waardoor processen beheersbaar zijn
- voldoende en juiste informatie (verbeteren van registraties en registratiesystemen)
- risico- en kwaliteitsmanagement
- interne afstemming en planning
- goede evaluaties, waarna verbetering van doelen of processen mogelijk is.

Het hoogheemraadschap ontwikkelt een omslag in het kostenbewustzijn: de technisch beste oplossing hoeft niet altijd de maatschappelijk beste oplossing te zijn. Het hoogheemraadschap zoekt tevens naar een nieuw evenwicht tussen kosten en resultaten. Het kostenbewustzijn wordt ontwikkeld met actiepunten, zoals strak budgetbeheer, rationeel beheer (asset management) en ontwikkeling van de inkoop- en aanbestedingsfunctie overeenkomstig het Inkoopplan. Ook het maken van werk met werk, zowel bij de uitvoering van eigen werken als bij de combinatie met werken van derden, draagt bij aan vergroting van de doelmatigheid.

Waterschappen zijn verplicht onderzoek te doen naar doelmatigheid en doeltreffendheid en ervoor te zorgen dat het beheer van de financiële organisatie aantoonbaar rechtmatig wordt ingericht. Met de planning & control-cyclus wordt verantwoording afgelegd over het bereiken van de beoogde resultaten en prestaties. Naast beoordeling van de rechtmatigheid door een externe accountant vindt onderzoek van doelmatigheid en doeltreffendheid plaats door de Rekenkamercommissie van

het hoogheemraadschap. Deze is een toetsingsinstrument van het algemeen bestuur. Daarnaast toetst de organisatie intern de kwaliteit van de bedrijfsvoering door middel van beheerplannen en (operational)audits. Het opvolgen van aanbevelingen van audits, accountants- en rekenkamerrapporten en beleidsevaluaties wordt nauwgezet gevolgd.

Om de aansturing, de bedrijfsvoering en het financiële beheer te versterken en de bedrijfsprocessen op orde te brengen, wordt in 2012 de ambtelijke organisatie anders ingericht. De herinrichting is gebaseerd op het denken en organiseren vanuit de primaire taken: Watersystemen, Waterkeringen en Wegen, Dijkversterking (HWBP) en Waterketen.

In 2011 heeft de directie in grote lijnen een wijziging van de organisatie-inrichting voorgesteld. De wijziging beoogt een organisatiestructuur en besturingsmodel waarmee de interne beheersing wordt bevorderd en de doeltreffendheid wordt vergroot. Naast het aanscherpen van de bevoegdheden en verantwoordelijkheden in de organisatie, worden de daarvoor benodigde instrumenten en hulpmiddelen verder ontwikkeld. Een belangrijk aspect daarbij is het opstellen van een realistische (investerings)begroting, met prestatie-indicatoren die een goed beeld geven van de voortgang van de uitvoering van de voor 2012 voorgenomen werkzaamheden. Voor de investeringsbegroting is daarom kritisch gekeken naar de capaciteit van de organisatie en is een analyse gemaakt van de ambities versus de capaciteit. Daarnaast wordt in 2012 de cyclus van de bestuursrapportages aangepast en wordt in die rapportages specifieke aandacht gegeven aan risicobeheersing.

Betrouwbare organisatie

Betrouwbaarheid en integriteit zijn onmisbaar voor een goed functionerende overheid. Betrouwbaarheid omvat een aantal aspecten.

Integriteit

Het hoogheemraadschap heeft als overheidsinstelling een voorbeeldfunctie in de maatschappij. Dit brengt voor de medewerkers specifieke verantwoordelijkheden met zich mee. De kernwaarden en gedragsregels van het hoogheemraadschap zijn opgenomen in de Gedragscode HHNK 2011. Voor het voorkomen van integriteitschendingen en het nemen van maatregelen is het van belang de schendingen te onderzoeken en te registreren. Voor een zorgvuldige en objectieve afdoening van meldingen zijn de Regeling Melding Vermoeden Integriteitschending HHNK 2011 en het Protocol Integriteitonderzoeken HHNK 2011 vastgesteld.

Transparantie

Het hoogheemraadschap is transparant over de uitvoering van werkzaamheden. Belanghebbenden worden vooraf geïnformeerd over de werkzaamheden en eventuele overlast. De organisatie is goed bereikbaar voor informatie, meldingen en klachten.

Bestuurlijke afspraken

Om het hoogheemraadschap zijn doelen te laten bereiken zijn gestroomlijnde relaties met gemeenten, de provincie en belangenorganisaties van belang. Het hoogheemraadschap onderkent dat de wensen van zijn relaties belangrijk zijn en soms zelfs prevaleren. De organisatie verkent deze wensen. Omgekeerd worden de door het hoogheemraadschap gewenste ontwikkelingen bij de relaties onder de aandacht gebracht. Door bestuurlijk overleg vindt afstemming plaats en worden afspraken met andere overheden gemaakt. Ook met andere partners en belanghebbenden maakt het bestuur afspraken. De gemaakte afspraken worden geregistreerd en gecommuniceerd en het nakomen ervan wordt bewaakt.

Servicegerichte organisatie

Klachten, mediation en bezwaarprocedure

Een klacht is een uiting van ongenoegen over het handelen of nalaten van de organisatie. Voor het goed en snel afhandelen van klachten en het voorkomen van klachten heeft het hoogheemraadschap klachtmanagement geïntroduceerd. De organisatie ziet een klacht als een kans de relatie met de inwoner te herstellen, gemaakte fouten te herstellen en processen te verbeteren. Klachtmanagement bestaat uit:

- registratie
- onderzoek naar oorzaak, oplossing en communicatie
- verbetering: corrigerende maatregelen, implementatie en borging.

Conflicten worden vaak uitgevochten langs de formele wegen van bezwaar-, beroep- en klachtenprocedures. Dit is kostbaar, zowel in tijd als in geld. Voor betrokkenen zijn zij bovendien belastend en de afloop van de procedure betekent lang niet altijd het einde van het geschil. Mediation is een alternatieve vorm van geschilbeslechting. Het is een proces waarin partijen die met elkaar een conflict hebben met behulp van een onafhankelijke derde proberen zelf een oplossing te vinden. Belangrijk kenmerk is dat beide partijen hiertoe zelf, vrijwillig, besluiten. Het hoogheemraadschap hanteert mediation daar waar het kan.

Als mediation niet wenselijk of mogelijk is, wordt een bezwaarschrift afgehandeld volgens de procedure in de Algemene wet bestuursrecht, binnen de daarvoor gestelde termijn.

Belastingaanslag verklaarbaar voor de burger

Het aantal contacten met belastingplichtigen wordt beperkt door het opleggen van belastingaanslagen op basis van correcte en herkenbare gegevens.

9 Financieel beleid

9.1.1 Doelstelling

Het hoogheemraadschap heeft een stabiele financiële positie. De belastingdruk ontwikkelt zich gelijkmatig.

9.1.2 Wat wil het hoogheemraadschap bereiken?

Beleidswijzigingen, inflatie en calamiteiten kunnen ervoor zorgen dat de financiële huishouding van het hoogheemraadschap wordt verstoord. Door in een vroegtijdig stadium op veranderingen te anticiperen, worden grote schommelingen in de lastendruk voorkomen.

Het hoogheemraadschap streeft naar een stabiele financiële positie met een gelijkmatige ontwikkeling van de belastingdruk. Veranderingen in beleid (nieuwe programma's), opgelegde bezuinigingen door Rijk en/of provincie, inflatie (waaronder stijgende energiekosten) of calamiteiten kunnen ervoor zorgen dat de uitgaven en inkomsten van het hoogheemraadschap minder in balans zijn. Door in een vroegtijdig stadium op deze veranderingen in te spelen, worden grote schommelingen in de lastendruk voorkomen.

Ontwikkeling exploitatie en investeringen

Het Meerjarenplan 2012-2015 geeft een beeld van de verwachte begrotingsomvang (exploitatie en investeringen) en de ontwikkeling van de belastingdruk. Daarbij zijn keuzes gemaakt om de toename evenwichtig te verdelen over de komende jaren. De keuzes betreffende volgende onderwerpen:

- Financiering nieuwe opgaven
- Opvangen gewijzigde kostenverdelingen met het Rijk (met name HWBP) en de provincie (vaarwegenbeheer)
- Heroverweging activeringsbeleid (exploitatie versus activeren)
- Toenemende afhankelijkheid van de kapitaalmarkt.

De systematiek uit het Waterschapsbesluit (de administratieve regels voor waterschappen) vraagt erom dat alle voorgenomen investeringen worden opgenomen in de begroting. Het totale volume aan voorgenomen investeringen is groter dan de capaciteit van de organisatie. Daarnaast wordt nu al voorzien dat een deel van de voorgenomen investeringen niet in de planperiode wordt uitgevoerd, wegens externe omstandigheden (zoals afhankelijkheid van partijen en vergunningverlening). Het volume van de investeringsbegroting is naar beneden aangepast op basis van het gerealiseerde investeringsvolume in de afgelopen jaren. Hierdoor wordt voorkomen dat de kapitaallasten in de begroting te ruim worden begroot, zonder dat de noodzakelijke flexibiliteit bij de uitvoering van de investeringsbegroting wordt aangetast.

Financiële kadernota's

Aan de in de begroting wettelijk opgenomen verplichte paragrafen moeten kadernota's ten grondslag liggen. Met deze nota's geeft het algemeen bestuur aan over welke informatie het wil beschikken. Deze nota's zijn daarom een belangrijk instrument voor het algemeen bestuur om zijn informatiebehoefte aan het dagelijks bestuur aan te geven. De financiële kadernota's worden voorbereid door de ambtelijke organisatie en via het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur ter besluitvorming aangeboden. De constant veranderde omgeving maakt het nodig dat de nota's periodiek worden geactualiseerd.

Belastingdruk

Het collegeprogramma 2009-2012 vermeldt onder meer dat tot 2015 de totale jaarlijkse belastingdruk beperkt dient te blijven tot een maximale stijging van 4%. Met deze stijging zou de kostenontwikkeling door inflatie, het CO₂- en energiebeleid en de CAO's moeten worden opgevangen. De ontwikkeling van de energieprijzen wordt buiten deze norm gehouden. Het meerjarenplan 2012-2015 houdt aan dit uitgangspunt vast, want de stijging van de belastingopbrengst in 2012 tot en met 2015 is, gemiddeld over de drie belastingtaken, gesteld op 3% per jaar.

Bij de vaststelling van het meerjarenplan 2012-2015 is voor de voor 2012 benodigde stijging van de belastingopbrengst (rekening houdende met de kostenontwikkeling per waterschapstaak en de stand van de reserves) gekozen voor de volgende verhoging:

taak	2012 t.o.v. 2011
Watersysteemheffing	4,9%
Zuiveringsheffing	0,4%
Wegenheffing	2,0%

Ontwikkeling van het eigen vermogen

Het hoogheemraadschap heeft een solide financiële basis. Een deel van het eigen vermogen is geormerkt: er zijn egalisereserves gecreëerd voor huisvesting en werven, erfpachtgronden en voor de wegen in Amsterdam-Noord. Met deze reserves kunnen grote fluctuaties in kosten en opbrengsten worden geëgaliseerd.

2011

Het totale eigen vermogen bedroeg begin 2011 € 97 miljoen. Dit bestaat uit een algemene reserve, bestemmingsreserves en egalisereserves. De algemene reserve is bedoeld voor calamiteiten met grote financiële gevolgen en bedroeg begin 2011 € 22 miljoen. De bestemmingsreserves per waterschapstaak (in totaal € 14 miljoen) zijn bedoeld om te voorkomen dat belastingtarieven jaar op jaar schommelen. Ook de egalisereserves hebben tariefegalitatie tot doel, maar richten zich op een specifiek doel (bijvoorbeeld het nieuwe kantoor, de erfpachtgronden en de wegen in Amsterdam-Noord) en op de (middel)lange termijn. De egalisereserves bedroegen begin 2011 € 61 miljoen.

2012

In de hoofdstukken 10, 11 en 14 zijn de in 2012 verwachte mutaties van de reserves opgenomen.

10 Weerstandsvermogen en risico's

Weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit

Het Besluit Begroting en Verantwoording Waterschappen (BBVW) schrijft voor dat de waterschappen in de begroting een verplichte paragraaf over het weerstandsvermogen opnemen waarin aandacht wordt besteed aan risicomanagement, reserves en voorzieningen.

De kadernota Risicomanagement vermeldt de doelstelling voor en uitgangspunten van het risicomanagement bij het hoogheemraadschap. In 2011 is het beleid voor de onderdelen reserves en voorzieningen geactualiseerd.

Eind 2010 is door middel van risicosimulatie opnieuw beoordeeld hoe hoog de weerstandscapaciteit van het hoogheemraadschap moet zijn. De uitkomsten hiervan worden meegenomen in de actualisatie van de nota Reserves en voorzieningen.

De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen die de organisatie heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. De simulatie in 2010 geeft aan dat het voor 95% zeker is dat alle geformuleerde risico's kunnen worden afgedekt met een bedrag van circa € 25 miljoen. Dit is de benodigde weerstandscapaciteit. Dit niveau wordt in 2011 bereikt.

De algemene reserve van het hoogheemraadschap is bedoeld om financiële calamiteiten te kunnen opvangen. Op 1 januari 2012 bedraagt de algemene reserve € 25 miljoen. Overigens worden de bestemmingsreserves niet aangemerkt als onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit, want deze zijn bedoeld om schommelingen van de belastingtarieven per beheertaak zo veel mogelijk te beperken. Aan de algemene reserve wordt geen rente toegerekend.

Het risicomanagement wordt structureel toegepast binnen de organisatie. Bij bestuurlijke besluitvorming worden de risico's expliciet vermeld, waarbij nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan concrete maatregelen om risico's te beperken. Risicomanagement is een van de negen projecten in het kader van het verbeteren van de bedrijfsvoering van het hoogheemraadschap.

Het verwachte verloop van de algemene reserve over 2012 is als volgt (bedragen x € 1 miljoen):

Algemene reserve 01-01-2012	Vermeerderingen 2012		Verminderingen 2012	Algemene reserve 31-12-2012
	Rente	Stortingen		
25,0	-	-	-	25,0

Risico's

Het hoogheemraadschap hanteert voor het identificeren en kwantificeren van bedrijfsvoeringsrisico's een systematiek die het risico uitdrukt in kans op optreden vermenigvuldigd met het gevolg waarbij een onderscheid wordt gemaakt naar strategische, compliance of operationele gevolgen. Daarbij wordt - indien relevant - ook het financiële aspect meegewogen.

De systematiek is als volgt:

Risicoscore		Kans van optreden		
		incidenteel*	middelgroot**	groot***
Gevolgen van optreden	bepakt	1	2	3
	middelgroot	2	4	6
	omvangrijk	3	6	9

* incidenteel: minder dan 1 keer in een mensleven

** middelgroot: minimaal 1 keer in een mensleven tot 1 keer per jaar

*** groot: 1 keer of meerdere malen per jaar.

Het bepalen van de gevolgen van optreden is geen harde wetenschap, maar bestaat altijd uit het ontwikkelen van een logische onderbouwing van de score. Dit is vanzelfsprekend een leerproces waarin bestuur en ambtelijke organisatie al doende ervaring opbouwen.

De volgende stap is het bepalen van de mogelijke financiële gevolgen van het mogelijk optreden.

De systematiek hierbij is:

categorie	maximale gevolgen
A	minder dan € 200.000
B	tussen € 200.000 en € 500.000
C	tussen € 500.000 en € 1.000.000
D	meer dan € 1.000.000

De gehanteerde bedragen lijken fors, maar moeten worden gezien in het licht dat het om een *mogelijke* gebeurtenis gaat.

In dit jaarplan zijn de strategische risico's met een score van 9 en/of financiële gevolgen groter dan € 1.000.000 opgenomen.

In onderstaande overzicht zijn de strategische risico's opgenomen waarvan de score 9 bedraagt en/of de maximale financiële gevolgen boven de € 1 miljoen liggen.

Risicogebeurtenis	Gevolgen	Kans	Gevolg	Risico-score	Maximale financiële gevolgen (x €) *	Maatregelen
<p>Recente investeringen in de afvalwaterketen moeten worden aangepast als gevolg van de KRW.</p> <p>De KRW stelt normen voor oppervlaktewateren. Nog onvoldoende is bekend wat de effecten van de effluentlozingen van de rwzi's zijn op het ontvangende water én of extra maatregelen nodig en noodzakelijk zijn.</p> <p>Oppervlaktewateren moeten in 2027 aan de KRW-normen voldoen.</p> <p>Een andere onzekere factor is nog of de wens van de Tweede Kamer om hormonale stoffen te verwijderen uit het effluent ook tot een harde wettelijke verplichting wordt omgezet.</p>	<p>Aanpassing van het werken in de afvalwaterketen om te voldoen aan de KRW. Indien besloten wordt tot het invoeren van de verplichting hormonale stoffen uit het afvalwater te verwijderen, leidt dit tot extra exploitatiekosten van circa € 0,90 per m3 afvalwater. Dit komt neer op € 90 miljoen per jaar. Er vanuit gaande dat deze kostenstijging maatschappelijk onaanvaardbaar is, worden de financiële gevolgen nu maximaal op 4% van het totaal bedrag gezet (overeenkomstig de afgesproken tariefverhoging in de lopende bestuursperiode).</p>	1	1	1	3.600.000	<p>Een studie naar effluentfracties van rwzi's die lozen op de Schermerboezem is gereed en een rapport is klaar. Ook wordt een studie naar achtergrondbelasting van de KRW-waterlichamen uitgevoerd. Hierbij worden alle bronnen kwantitatief en kwalitatief benoemd en wordt inzichtelijk gemaakt welke bijdrage zij leveren aan de concentraties in het oppervlaktewater. Hierbij worden de rwzi's als afzonderlijke bron meegenomen. De resultaten uit deze studie kunnen in de toekomst leiden tot bijstelling van de KRW-doelen. De verwachting is dat eind 2013 alle waterlichamen in beeld zijn gebracht. Wat betreft hormoonstoffen is op Rijnwestniveau besloten een afwachtende houding aan te nemen tot het Rijk besluiten neemt.</p>

<p>De belangrijkste risico's van de projecten uit het Hoogwaterbeschermingsprogramma zijn:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Door de verschillende belangen van betrokken overheden ontstaat omgevings- en bestuurlijke weerstand en tegenstrijdige sturing. De aanpak per project verschilt door de verschillende belangen en de sobere/doelmatige insteek van het landelijke HWBP kan bijdragen aan mismatch aan verwachtingen en onvoldoende medewerking. * Nulsituatie of oplossingsruimte wijkt af van aannames in de ontwerpen, ramingen en plannings (bijv. grondgesteldheid) * Verontreiniging in de grond wordt aangetroffen; werkelijke situatie blijkt af te wijken van bestek en planstudie m.b.t. grondkwaliteit (chemisch) * Meer geïntegreerde/innovatieve(re) contracteringstrategie sluit niet aan bij de werkwijzen van project- en lijnorganisatie. * Prijsopdrijvend effect bij inschrijvingen door krapte op de markt * K&L zijn niet tijdig en/of binnen budget verlegd * Meer benodigde mitigatie of compensatie als gevolg van (vermeende) significante effecten op m.n. natuur. Kan ook gevolg zijn van cumulatieve effecten op natuur door andere projecten waarmee conform wetgeving rekening moet worden gehouden. 	<ul style="list-style-type: none"> * Einddatum van de projecten, en daarmee het programma wordt niet gehaald. * Hogere kosten voor rekening HHNK. * Kwaliteit opgeleverde projecten onvoldoende. 	3	3	9	5.000.000	<p>De benoemde risico's vormen de rode lijn van projectrisico's en projectoverstijgende risico's. Een gedeelte wordt beheerst binnen een project en een ander gedeelte binnen het programma. Het betreft een veelheid aan maatregelen.</p>
--	---	---	---	---	-----------	--

<p>Persleidingbreuk: door een lekkende leiding kan afvalwater niet naar rwzi worden afgevoerd.</p>	<p>Het niet kunnen verwerken van aangevoerd afvalwater uit de gemeenten met overstort als gevolg.</p>	2	2	4	2.500.000	<p>Calamiteitenplan, reservestelling.</p> <p>Als vervolgcactie op de persleidingbreuk Velsen is gestart met het in kaart brengen van knelpunten in de transportstelsels.</p> <p>Alle kruisingen met spoorwegen, snelwegen, tunnels en waterkeringen zijn geïnventariseerd en staan op tekening.</p> <p>De risico's zijn benoemd en een beheersplanning is opgesteld (aanpassing en vervanging).</p> <p>CHI informeren over risico-modellen in themabijeen-komst november (voorstel in CHI december 2011)</p>
<p>De ontwikkelingen rond het Waterschapshuis vormen een bron van zorg. Eind 2010 heeft de bouwer van Tax-i/ ODB aangegeven niet in staat te zijn om in 2011 het pakket af te bouwen.</p> <p>Begin 2011 is gebleken dat de afbouw aanzienlijk hogere kosten met zich meebrengt.</p> <p>In oktober 2011 is een ledenraadpleging van de Unie over het al dan niet doorgaan van dit project.</p>	<p>Consequentie kan zijn dat HHNK langer met het bestaande systeem doorgaat. Dat betekent dat HHNK zijn aandeel in de gemaakte kosten kwijt zal zijn. De hoogte daarvan is nog onzeker maar is zeker substantieel.</p>	3	3	9	2.100.000	<p>HHNK heeft in september 2011 het Waterschapshuis gemeld dat HHNK de deelname aan het project TAX-i wil beëindigen.</p> <p>HHNK onderzoekt of het huidige belastingpakket langer gebruikt kan worden. In algemene zin steekt HHNK veel energie in het vastleggen van duidelijke regelingen en verordeningen om meer grip te krijgen op het Waterschapshuis.</p> <p>HHNK stelt zich op het standpunt dat collega-waterschappen mogelijke claims voor vertraging niet bij de gemeenschappelijke regeling kunnen neerleggen.</p>

<p>Bij het uitvoeren van de samenwerkingsovereenkomst van het uitvoeringsprogramma Wormer- en Jisperwater (baggeren 2e fase) is de baggerafzet lastig (vanwege weinig geschikte ruimte) en risicovol i.v.m. slappe veengrond (het is moeilijk daarop depots te maken).</p> <p>Er is ook een verhoogde kans op extra afkalving van oevers.</p> <p>De wet- en regelgeving is lastig i.v.m. de grote hoeveelheden regels waaraan HHNK zich moet houden.</p> <p>Ook bij de personele inzet en de deadline voor de subsidie loopt HHNK risico.</p>	<p>Budgetoverschrijdingen op de deelprojecten baggeren, optimalisatie graslanden en recreatie.</p> <p>Indien HHNK niet aan de door de subsidieverlener gestelde voorwaarden voldoet (door o.a. tijd- en capaciteitsgebrek) is het gevolg dat de subsidie moet worden terugbetaald.</p>	1	2	2	1.800.000	<p>Doordat een deel van het gebied al is gebaggerd, is HHNK op de hoogte van de (mogelijke) problemen bij baggeren in het gebied. Het is een zeer complex en kwetsbaar gebied. Hierdoor is bij de uitvoering van het baggerwerk in de 2^e fase niet alles van te voren in te schatten. Wel wordt nu, eind 2011, een inpeilingsonderzoek gedaan naar de baggerdikten en -locaties, gebiedsbreed. HHNK verwacht hiermee een goede schatting te maken van de baggerhoeveelheden. De personele inzet is nog wel een risico. Dit lijkt niet blijvend te kunnen worden opgelost. Daarom wordt extern capaciteit ingehuurd voor het gehele project. Dit heeft wel invloed op het totale budget.</p>
---	--	---	---	---	-----------	--

<p>De belangrijkste risico's van het programma Verbetering Boezemkades zijn op dit moment:</p> <ul style="list-style-type: none"> * Sterkteberekeningen van de eigenschappen van veenachtige grond. * Aansturing externe partijen. * Handhaving van het HHNK-beleid inzake bebouwing in directe omgeving van boezemkades. * Geen stabiele meerjarige personeelsinzet. * Kabels en leidingen. 	<ul style="list-style-type: none"> * Door te strikte interpretatie van de rekenregels worden te veel kades afgekeurd. * Forse vertraging in projecten en discussies over de geleverde kwaliteit. * Handhaving kan leiden tot verzet en vertraging van procedures en projecten. * Onvoldoende afstemming tussen het programma en de diverse ondersteunende afdelingen, waardoor de bezetting en werkdruk niet gelijkmatig zijn afgestemd. <p>Daardoor bestaat het gevaar dat continu moet worden ingehuurd en dat kennis niet wordt geborgd.</p> <ul style="list-style-type: none"> * Zie HWBP voor kabels en leidingen. 	3	2	6	1.500.000	<p>In de tweede programma-rapportage 2011 is voor elk van de risico's een overzicht met beheermaatregelen opgenomen.</p>
<p>Het belangrijkste risico voor het programma Wateropgave is een tekort aan personele inzet voor de werkzaamheden.</p>	<ul style="list-style-type: none"> * Door de provincie is € 6,3 miljoen aan middelen beschikbaar gesteld. Voorwaarde is dat deze projecten voor 1 januari 2014 moeten zijn gerealiseerd en financieel afgerond. Als de planning niet wordt gehaald, kan subsidie (deels) komen te vervallen. 	2	3	6	1.500.000	

HHNK volgt niet het inkoopbeleid en de daarvoor geldende wet- en regelgeving.	Eisen aan en mogelijkheden om te stapelen worden onvoldoende benut. In onvoldoende mate wordt ingekocht binnen bestaande contracten. Dit kan leiden tot opmerkingen van de accountant, en in het uiterste geval een afkeurende verklaring bij de jaarrekening. En tot een claim van gedeerde inkomsten door niet geselecteerde partij en/of maatregelen door nieuwe waakhond die door bouw en infra is ingesteld.	3	3	9	500.000	Bij alle betrokken afdelingen zijn bijeenkomsten georganiseerd. Er is een inkoopkalender opgesteld die voor de komende jaren meeloopt in de P&C-cyclus. Een spend-analyse (onderzoek facturen) is uitgevoerd. Er zijn eind 2010 twee processen met rechtmatigheidsrisico's sterk verbeterd (aanbestedingen van inhuur van personeel en inhuur van technische adviezen). De inkoopkalender moet in 2012 volledig worden ingevuld. Bij de beheerafdelingen zijn 19 inkooptrajecten gestart en in uitvoering. Inkopen buiten (mantel-) contracten om wordt voorkomen.
De huidige CAO loopt af per 1 januari 2012. Uit de onderhandelingen komt een loonstijging naar voren die niet is begroot.	Per 1% loonstijging bedragen de kosten € 500.000.	3	1	3	Afhankelijk van het percentage loonstijging (1%= 0,5 miljoen)	In Unieverband bijdragen aan een zo'n optimaal mogelijk onderhandelingsresultaat.
Bestuurlijke ambities uit het meerjarenplan 2012-2015 en jaarplan 2012 worden niet waargemaakt.	Onvrede bij externe partners. Niet realiseren van de doelstellingen bestuursakkoord water. Imagoschade.	3	3	3	Geen gegevens	Prioriteiten stellen, waarbij het huis op orde en het HWBP de hoogste prioriteit hebben en daarna de overige doelstellingen. Als er prioriteiten worden gesteld waarbij externe partners betrokken zijn, communicatieplan opstellen.

* Volgens de door het hoogheemraadschap gehanteerde systematiek is het maximale financiële gevolg € 1.500.000. Als er ervaringsgegevens of betere ramingen voorhanden zijn, worden deze gegevens vermeld.

11 Waterschapsbelastingen

Belastingstelsel

Waterschappen betalen hun kosten met de opbrengst van waterschapsbelastingen. De belastingtarieven worden bepaald door de taakuitvoering benodigde opbrengst te delen door het aantal belastingplichtige eenheden (zoals wooneenheden, hectares, WOZ-eenheden en vervuilingseenheden). Een belastingplichtige wordt aangeslagen voor de voor hem geldende situatie.

Het hoogheemraadschap heft vier belastingsoorten:

- watersysteemheffing
- wegenheffing
- zuiveringsheffing
- verontreinigingsheffing.

De watersysteemheffing en de wegenheffing belasten de inwoners van het waterschap en de eigenaren van huizen, bedrijven en grond. De inwonerdichtheid van het waterschap bepaalt voor de watersysteemheffing het aandeel dat de inwoners in de kosten dragen. Voor de wegenheffing zijn de kosten van de wegen met een algemene verkeersfunctie bepalend voor het aandeel van de inwoners. De eigenaren brengen voor deze beide heffingen het resterende deel op. De economische waarde van hun bezittingen is de indicator van het belang dat deze groepen bij de taken hebben. De zuiveringsheffing en verontreinigingsheffing worden geheven volgens het principe 'de vervuiler betaalt'.

Kwijtschelding

Als een belastingplichtige niet in staat is de aanslag waterschapsbelasting te betalen, kan hij kwijtschelding aanvragen. Dit is alleen mogelijk voor aanslagen waterschapsbelasting die betrekking hebben op de eigen woonruimte. Het hoogheemraadschap beoordeelt daarvoor de persoonlijke en financiële situatie van de belastingplichtige en bepaalt of deze in aanmerking komt voor kwijtschelding. Daarvoor worden de landelijk geldende kwijtscheldingsregels gehanteerd. Het hoogheemraadschap werkt bij de aanvraag en behandeling van kwijtscheldingsverzoeken samen met alle gemeenten boven het Noordzeekanaal, met uitzondering van Amsterdam, Den Helder, Langedijk, Velsen en Zaanstad.

Belastingtarieven

De berekening van de belastingtarieven 2012 is zichtbaar gemaakt in de volgende tabel. De belastingopbrengsten per categorie kunnen door afrondingsverschillen in beperkte mate afwijken van de begrote opbrengsten.

categorie	draagvlak 2012	belastingeenheid	tarief 2012	belastingopbrengst (bedragen x € 1.000)
<i>Zuiveringsheffing</i>				
Heffingseenheid	1.406.526	vervuilingseenheid (v.e.)	€ 54,96	77.303
Kwijtschelding	45.000	vervuilingseenheid (v.e.)	€ 54,96	-2.474
Totaal zuiveringsheffing				74.829
<i>Watersysteemheffing</i>				
Ingezetenen	462.500	wooneenheid	€ 80,92	37.426
Ongebouwd	113.300	hectare	€ 86,25	9.772
Ongebouwd verharde openbare wegen	12.000	hectare	€ 172,50	2.070
Ongebouwd buitendijks vrijafstromend	1.700	hectare	€ 21,56	37
Ongebouwd openbare wegen buitendijks vrijafstromend	200	hectare	€ 107,81	21
Gebouwd	136.750.000.000	economische waarde	0,0420%	57.435
Gebouwd buitendijks vrijafstromend	1.000.000.000	economische waarde	0,0105%	105
Natuurterrein	23.500	hectare	€ 4,49	105
Kwijtschelding	20.000	wooneenheid	€ 80,92	-1.618
Totaal watersysteemheffing				105.353
<i>Verontreinigingsheffing</i>				
Verontreinigingsheffing	21.500	vervuilingseenheid (v.e.)	€ 54,96	1.182
<i>Wegenheffing</i>				
Ingezetenen	185.500	wooneenheid	€ 36,07	6.691
Ongebouwd	70.000	hectare	€ 17,28	1.210
Gebouwd	54.500.000.000	economische waarde	0,01062%	5.788
Natuurterrein	7.000	hectare	€ 0,77	5
Kwijtschelding	7.100	wooneenheid	€ 36,07	-256
Totaal wegenheffing				13.438
Totale belastingopbrengst				194.802

Belastingopbrengst 2012

Het Meerjarenplan 2012-2015 heeft als uitgangspunt dat de totale belastingopbrengst in 2012 ten opzichte van 2011 stijgt met 3%. Om de stijging van de belastingdruk de komende jaren te beperken, is uitgegaan van een scenario van temporiserings, waarbij onttrekkingen aan bestemmingsreserves zijn betrokken.

Het verwachte verloop van de bestemmingsreserves van de taken over 2012 is als volgt:

Bestemmingsreserves (bedragen x € 1 miljoen)	Stand 01-01-2012	Vermeerderingen 2012 (rente)	Onttrekkingen 2012	Stand 31-12-2012
Zuiveringsbeheer	3,8	0,1	-1,8	2,1
Watersysteembeheer	20,1	0,8	-1,1	19,8
Wegenbeheer	0,8	0,1	-1,9	-1,0
	24,7	1,0	-4,8	20,9

De negatieve saldi per taak (ten gevolge van het sluitend maken van de begroting 2012) zijn in het bovenstaande overzicht opgenomen onder het kopje Onttrekkingen 2012. De bestemmingsreserve Wegenbeheer heeft naar verwachting ultimo 2012 een negatief saldo. In het Meerjarenplan 2012-2015 is hiermee rekening gehouden. De komende jaren zullen positieve rekeningresultaten dit tekort aanvullen. De bestemmingsreserve Watersysteembeheer wordt de komende jaren gebruikt om de toenemende kosten als uitvloeisel van de grote investeringsprogramma's op te vangen.

12 Incidentele baten en lasten 2012

Incidentele baten

Begroot is dat de verkoop van kantoorpanden in Edam netto € 1,8 miljoen oplevert. Daarnaast is voor de verkoop van dienstwoningen een opbrengst van € 0,5 miljoen opgenomen.

Incidentele lasten

De boekwinst van de verkoop van de kantoorpanden in Edam wordt toegevoegd aan de reserve huisvesting. Deze toevoeging is als last opgenomen in de begroting.

13 Kostentoerekening

Kostenallocatie

De administratie van het hoogheemraadschap is ingericht volgens de voorgeschreven productindeling van de Unie van Waterschappen. De programma's in het jaarplan zijn opgebouwd uit deze producten. Om te zorgen dat de kosten en opbrengsten zo correct mogelijk worden verdeeld over de producten, wordt de volgende kostenallocatie toegepast:

- De kosten en opbrengsten waarvan duidelijk is op welk product ze betrekking hebben, worden direct verantwoord op het betreffende product.
- Kosten en opbrengsten die niet direct op een product betrekking hebben, worden in eerste instantie verzameld op de betreffende afdeling en op basis van de ureninzet (uren x tarief) toegerekend aan de producten.
- Het resultaat op de producten bestuur en externe communicatie wordt aan de taken toegerekend op basis van vaste verdeelsleutels.
- De kosten van de ondersteunende producten worden toegerekend aan de onderliggende beheer- en beleidsproducten op basis van het totale aantal directe uren per product.
- De resultaten op de producten worden toegerekend aan de taken.

Renteomslag

Het hoogheemraadschap past geen directe financiering toe (er is geen koppeling van een lening aan een investering). Daarom wordt voor de berekening van de kapitaallasten een algemeen rentepercentage gehanteerd, de zogenaamde omslagrente. De volgende tabel toont het berekende percentage. In 2012 wordt uitgegaan van een omslagrente van 4% (2011: 3,5%).

Toelichting op tabel

- De vermelde rente op langlopende geldleningen is gebaseerd op de inschatting (september 2011) dat er in 2011 voor € 105 miljoen en in 2012 voor € 145 miljoen leningen wordt aangetrokken.
- Het deel van de vaste activa waarvoor geen leningen zijn aangetrokken wordt gefinancierd met eigen financieringsmiddelen. Daarom wordt 4% rente toegevoegd aan het eigen vermogen (2011: 1%). Conform het gewijzigde beleid inzake reserves en voorzieningen vindt toerekening van de rente aan het eigen vermogen plaats op basis van de omslagrente.
- De vermelde boekwaarden per 1 januari 2012 en de netto-investeringen 2012 zijn gecorrigeerd voor de versturende invloed van de werkelijke kasstromen van het HWBP. Op andere plaatsen in dit jaarplan zijn de bedragen gebaseerd op de boekhoudkundige boekwaarden en opbrengsten, voor de renteomslag is uitgegaan van het verwachte werkelijke kasritme van de HWBP-bijdragen van het Rijk.

Renteomslag (bedragen x € 1.000)	2011	2012
Rentelasten langlopende geldleningen	17.300	21.127
Rentelasten rekening-courant	276	500
Rentelasten eigen financieringsmiddelen	855	3.388
<i>Totaal rentelasten</i>	18.431	25.015
Rentebaten rekening-courant / deposito's	-	-
Bespaarde rente door gebruik taakreserves	-	1.050
<i>Totaal rentebaten</i>	-	1.050
<i>Netto rentelast</i>	18.431	23.965
Boekwaarde (im)materiële vaste activa per 1 januari	498.429	551.940
½ van de netto-investeringen (respectievelijk € 93.987 en € 95.635)	46.994	47.817
	545.423	599.757
Omslagrente	3,38%	4,0%

Omslagrente

De rentekosten voor het hoogheemraadschap bestaan uit:

- de aan externe kredietverstrekkers betaalde rente van geldleningen
- de aan externe kredietverstrekkers betaalde rente van rekening-courant
- de aan het eigen vermogen van het hoogheemraadschap vergoede rente.

Met behulp van een omslagrentepercentage worden de netto rentelasten 'omgeslagen' over alle investeringen. Het omslagrentepercentage wordt als volgt berekend:

$$\frac{\text{Rentelasten van jaar X}}{\text{Boekwaarde investeringen op 1 januari jaar X} + 50\% \text{ netto-investeringen in jaar X}}$$

14 Egalisatiereserves en voorzieningen

Naast de algemene reserve (zie hoofdstuk 10) en de bestemmingsreserves van de taken (zie hoofdstuk 11) heeft het hoogheemraadschap een aantal egalisatiereserves en voorzieningen. Rentetoevoeging aan egalisatiereserves vindt alleen plaats bij egalisatiereserves waarvan de vrijval is nog niet is gestart. Wanneer de vrijval gestart is, wordt de rentevergoeding ten gunste gebracht van de exploitatie. Aan voorzieningen wordt geen rentevergoeding toegevoegd. Onderstaand overzicht specificeert het verloop van deze onderdelen van het vermogen in 2012.

(bedragen x € 1 miljoen)	Stand 01-01-2012	Vermeerderingen in 2012		Verminderingen in 2012	Stand 31-12-2012
		Rente	Stortingen		
Egalisatiereserves					
CBL-voordeel	3,9	-	-	-0,5	3,4
Keringen Texel	2,4	-	-	-0,8	1,6
Amsterdam-Noord	10,9	-	-	-0,9	10,0
Erfpachtgronden	11,8	-	-	-1,2	10,6
Huisvesting	29,5	-	1,9	-2,4	29,0
Werven	1,5	0,1	-	-	1,6
	60,0	0,1	1,9	-5,8	56,2
Voorzieningen					
Baggeren	5,3	-	12,9	12,9	5,3
Kosten Cross Border Lease	1,3	-	-	0,4	0,9
Kosten amovering zuiverings- technische werken	2,7	-	0,3	1,1	1,9
Pensioenverplichtingen in eigen beheer	1,4	-	-	0,3	1,1
	10,7	-	13,2	14,7	9,2

Toelichting

Egalisatiereserve Cross Border Lease-voordeel

In 1997 is door de CBL-transactie een voordeel ontstaan van ruim € 11 miljoen. De termijn van de CBL-overeenkomst is 23 jaar. Gedurende deze termijn kunnen aanpassingen, verwijdering en verkoop van de in de lease betrokken activa het hoogheemraadschap dwingen tot een terugbetaling van het voordeel. Gezien de nog lange looptijd van de CBL-overeenkomst is het zeker niet ondenkbaar dat de komende jaren een aantal installaties moet worden aangepast. Om deze reden is enige jaren de vrijval van deze reserve gestaakt. Vanaf 2012 wordt de vrijval hervat. Verwachte toekomstige kosten zijn opgenomen in de voorziening Kosten Cross Border Lease.

Egalisatiereserve keringen Texel

Bij de vaststelling van de Jaarrekening 2006 heeft het algemeen bestuur besloten om de ontvangen afkoopsom van het Rijk voor het toekomstig onderhoud van overgenomen primaire zandige keringen op Texel toe te voegen aan een egalisatiereserve.

Egalisatiereserve Amsterdam-Noord

Per 1 januari 2009 heeft het hoogheemraadschap het wegenbeheer in Amsterdam-Noord overgedragen aan de gemeente Amsterdam. Amsterdam heeft een afkoopsom betaald voor de

door het hoogheemraadschap gedeelde belastingopbrengst. Deze is gestort in een egaliseringsreserve. De wegevalle belastingopbrengst van het wegenbeheer wordt jaarlijks gecompenseerd door een onttrekking uit deze reserve.

Egaliseringsreserve erfpachtgronden

Door de verkoop van de erfpachtgronden verminderen de jaarlijkse pachtopbrengsten. De inkomsten van de verkopen worden daarom toegevoegd aan een egaliseringsreserve. De lagere pachtopbrengsten worden gecompenseerd door de reserve volgens een bepaald schema te laten vrijvallen ten gunste van het exploitatieresultaat.

Egaliseringsreserve huisvesting

De verkoopopbrengsten van kantoorpanden worden in de egaliseringsreserve huisvesting gestort. Reserves mogen niet in mindering worden gebracht op de aanschafwaarde van nieuwe investeringen. Daarom wordt de egaliseringsreserve huisvesting gebruikt voor het compenseren van een deel van de kapitaallasten van het nieuwe gebouw in Heerhugowaard. De eerste onttrekking vindt plaats in 2011. De reserve wordt benut gedurende de periode die gelijk is aan de gemiddelde afschrijvingstermijn van het nieuwe kantoor.

Egaliseringsreserve werven

De verkoopopbrengsten van werven worden in de egaliseringsreserve werven gestort. Reserves mogen niet in mindering worden gebracht op de aanschafwaarde van nieuwe investeringen. Daarom wordt de egaliseringsreserve werven gebruikt voor het compenseren van een deel van de kapitaallasten van het wervenplan. De eerste onttrekking vindt plaats na ingebruikname. De reserve wordt benut gedurende de periode die gelijk is aan de gemiddelde afschrijvingstermijn van het nieuwe kantoor.

Voorziening baggeren

De voorziening Baggeren is gevormd om schommelingen in de kosten van de baggerwerken te egaliseren. De storting in dit baggerfonds in 2011 is € 2,7 miljoen lager dan de reguliere storting, vanwege de extra storting die in 2009 heeft plaatsgevonden (besluit algemeen bestuur juni 2009).

Voorziening kosten Cross Border Lease

In 1997 heeft een van de fusiewaterschappen langjarige CBL-transacties afgesloten. Gedurende de looptijd kunnen aanpassingen, verwijdering en verkoop van de in de lease betrokken activa leiden tot beheers- en/of begeleidingskosten en te betalen afkoopsommen. Deze kosten worden gefinancierd uit een voor dat doel gecreëerde voorziening.

Voorziening kosten amovering zuiveringstechnische werken

In juni 2011 heeft het algemeen bestuur besloten om de bestaande voorziening ter egalisering van de amoveringskosten van zuiveringstechnische werken in stand te houden tot en met 2016. Jaarlijks wordt € 0,3 miljoen aan de voorziening toegevoegd.

Voorziening pensioenverplichtingen in eigen beheer

De voorziening pensioenverplichtingen in eigen beheer is ingesteld om te voorzien in de pensioenverplichting van oud-bestuurders.

15 Financiering

Voor de beleidsvoornemens over financieel risicobeheer wordt verwezen naar hoofdstuk 10 van dit jaarplan.

Het hoogheemraadschap heeft in de loop der jaren investeringen (vaste activa) uitgevoerd, die vanwege hun meerjarige nut over meerdere jaren worden afgeschreven. In 2012 wordt € 107 miljoen aan investeringen uitgegeven, waarvoor in enkele gevallen een bijdrage van derden wordt ontvangen (in totaal € 11,9 miljoen). De afschrijvingen over 2012 worden begroot op € 40 miljoen, terwijl € 1,7 miljoen rente aan de waarde van de activa wordt toegevoegd. Een overzicht per activasoort is als bijlage in hoofdstuk 20 opgenomen.

Het hoogheemraadschap financiert zijn taakuitoefening met eigen vermogen (reserves) en vreemd vermogen (leningen). Het verloop van de vaste schulden over 2012 is als bijlage in hoofdstuk 20 opgenomen.

Wet Fido

De regels voor een juiste toepassing van het aantrekken van vreemd vermogen zijn vastgelegd in de Wet Financiering decentrale overheden, kortweg de Wet Fido. Deze wet heeft tot doel een solide financiering en kredietwaardigheid van decentrale overheden te bevorderen en in stand te houden. Om deze doelstellingen te kunnen toetsen hanteert de wet twee instrumenten:

- De kasgeldlimiet voor de beperking van het renterisico op korte financieringen (<1 jaar).
- De renterisiconorm voor de beperking van het renterisico op lange financieringen (>1 jaar).

De *kasgeldlimiet* geeft aan tot welk bedrag lagere overheden hun activiteiten met korte middelen mogen financieren. Voor waterschappen is die limiet bepaald op 23% van het begrotingstotaal. Elk kalenderkwartaal wordt de gemiddelde korte schuld van de betreffende maanden getoetst aan de limiet.

Uitgangspunt voor het invoeren van een *renterisiconorm* is het streven naar een spreiding van looptijden van lange geldleningen met het oog op een beperking van de renterisico's. Het bedrag aan aflossingen en het leningbedrag dat in aanmerking komt voor een renteherziening mogen in het betreffende jaar de renterisiconorm niet overschrijden. De renterisiconorm is 30% van het begrotingstotaal. De maximale herfinancieringsruimte (verplichte aflossing) voor 2012 is dus 30% van € 247 miljoen (= € 74 miljoen). Het bedrag dat het hoogheemraadschap moet aflossen (€ 53 miljoen) blijft hier ruim onder.

Ontwikkelingen die van invloed zijn op de treasuryfunctie en het treasurybeleid

De kredietcrisis heeft geleid tot het aanpassen van het stelsel van regelgeving in de financiële markten. De komende jaren moeten inspanningen worden geleverd om de verslechterde overheidsfinanciën te herstellen. De waterschappen moeten hieraan een bijdrage leveren. Naar verwachting doen zich bij het hoogheemraadschap geen ontwikkelingen voor die ten opzichte van voorgaande jaren een relevante invloed uitoefenen op het risicoprofiel, de financiële posities, de vermogenswaarden en de geldstromen.

Financiële risico's

Bij het beheer van de liquiditeiten spelen renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, koersrisico en valutarisico een rol. Voor het hoogheemraadschap zijn de twee laatstgenoemde risico's niet aan de orde, omdat overheidsinstellingen slechts met eigen valuta werken. De inkomende en uitgaande geldstromen van de Cross Border Lease worden afgerekend in dollars, zodat het hoogheemraadschap hierover geen valutarisico loopt.

Het *renterisicobeheer* is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid dat in de toekomst de rentelasten van vreemd vermogen hoger, respectievelijk dat de renteopbrengsten van activa lager zijn dan een gewenst niveau. Zolang de rente op korte financieringsmiddelen lager is dan de rente op lange financieringsmiddelen wordt gebruikgemaakt van korte middelen. De berekende grens van het kasgeldlimiet wordt hierbij als maximum aangehouden, tenzij er redenen zijn om hiervan tijdelijk af te wijken, bijvoorbeeld het verlaat opleggen van de omslag.

Het *kredietrisicobeheer* (of debiteurenrisico) is het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid op een waardedaling van de vorderingspositie als gevolg van het niet (tijdig) kunnen nakomen van de verplichtingen door de tegenpartij. Dit risico wordt zoveel mogelijk beperkt door het voeren van een strak invorderingsbeleid met de uiteindelijke inschakeling van deurwaarders. Voor de invordering van waterschapsbelastingen beschikt het hoogheemraadschap over sterke rechtsmiddelen.

Het liquiditeitsrisicobeheer is het beheersen van risico's van mogelijke wijzigingen in de liquiditeitenplanning en meerjareninvesteringsplanning, waardoor de financieringskosten hoger kunnen uitvallen. De beheersing van dit risico is afhankelijk van de hardheid van de cijfers die in de meerjarenbegroting zijn opgenomen.

Het profiel van de financiële risico's voor het hoogheemraadschap is vrij laag.

Rentevisie

Voor 2012 wordt een omslagpercentage van 4% begroot (begroting 2011: 3,5%).

Rente kortlopende leningen

Voor 2012 verwacht het hoogheemraadschap dat de rente ligt tussen de 1,5% en 2%.

Rente langlopende leningen

De verwachting is dat de rente voor langlopende leningen ten opzichte van het niveau van 2011 enigszins zal stijgen.

Liquiditeitsprognose

Voor het begrotingsjaar is een liquiditeitsprognose opgesteld. Op kasbasis wordt € 367 miljoen aan uitgaven en € 366 miljoen aan inkomsten verwacht. Per 1 januari 2012 wordt een kortlopende schuld verwacht van € 30 miljoen.

Op basis van de kasgeldlimiet (23%) van het begrotingstotaal (€ 247 miljoen) kan maximaal € 57 miljoen met kortlopende financieringsmiddelen worden gefinancierd.

Treasurybeheer

Het risicoprofiel van de financiering is laag. In de leningenportefeuille vaste schulden bevinden zich een gering aantal leningen (basis rentelening) met de mogelijkheid van beperkte renteherziening tijdens de looptijd. De rente van de overige leningen kunnen tijdens de looptijd niet worden

aangepast Zoals hiervoor al aangegeven worden krediet-, koers- en valutarisico's niet of nauwelijks gelopen. Forse mutaties in aangenomen rentepercentages voor op te nemen en uit te zetten kortlopende financieringsmiddelen zouden invloed kunnen hebben op het begrotingsresultaat.

De korte rente is nog steeds laag (debetrente rekening-courant NWB oktober 2011: 1,5%). Periodiek wordt bekeken welk deel van de kortlopende financieringsmiddelen wordt omgezet in geldleningen met een langere looptijd.

Net als voor 2011 stelt het bestuur voor 2012 een kredietruimte voor kortlopende financieringsmiddelen (kasgeld en krediet in rekening-courant) van € 60 miljoen beschikbaar.

De omvang van de leningenportefeuille wordt per 1 januari 2012 geraamd op € 457 miljoen en de reguliere aflossing op € 53 miljoen. Er vinden in 2012 geen extra aflossingen plaats, omdat daarvoor contractueel geen mogelijkheden bestaan.

Voor 2012 wordt de omvang van de in de loop van het jaar af te sluiten vaste geldleningen geraamd op € 145 miljoen. Per 31 december 2012 is de omvang van de leningenportefeuille € 549 miljoen.

Het gemiddelde rentepercentage van de langlopende geldleningen is 4,2%. Ten tijde van het opstellen van het Jaarplan 2012 (september 2011) bedroeg de rente voor rentevaste leningen met een looptijd van twintig jaar 3,5%. De gemiddelde afschrijvingstermijn van investeringen is 13,2 jaar. Bij het aantrekken van vaste geldleningen wordt hier zo veel mogelijk op aangesloten. Aflossing vindt plaats in jaarlijks gelijke termijnen.

Kort geld wordt aangetrokken in de vorm van een rekening-courant krediet, kasgeld- en call-geldleningen bij de huisbankier (NWB) of andere geldverstrekkers die voldoende kredietwaardig zijn.

16 Cultuurhistorisch erfgoed

In het jaarplan 2012 worden voor het eerst de kosten voor het beheer en onderhoud van het cultuurhistorisch erfgoed zichtbaar gemaakt in een aparte paragraaf. De kosten zijn overigens ondergebracht in de programma's waarop ze betrekking hebben.

In mei 2008 is door het bestuur besloten het Noorderpolderhuis (NPH) in eigendom en beheer te houden. Het besluit heeft geleid tot de discussie of het NPH en de rest van het werfterrein in medegebruik kan worden gegeven. Het bestuur neemt hierover in 2012 een besluit. Naast de reguliere beheerkosten is een opknabbeurt noodzakelijk. Hiervoor is € 80.000 begroot.

Het hoogheemraadschap bezit een uitgebreide collectie kunst en antiek. De totale waarde is getaxeerd op ruim € 7 miljoen en is verzekerd. Een deel van de collectie is tentoongesteld in het nieuwe kantoor in Heerhugowaard. Ook zijn de kantoorruimten ermee verfraaid. Ultimo 2012 besluit het bestuur op welke wijze de collectie in de toekomst wordt beheerd. Voor het huidige beheer wordt per actie menskracht ingehuurd. De personeelskosten betreffen de functie van de kunsthistoricus.

Het Stoomgemaal Vier Noorder Koggen bij Medemblik is sinds 2009 weer in eigendom van HHNK. De restauratie heeft vertraging opgelopen door de aanwezigheid van asbest. De asbestsanering wordt nog in 2011 afgerond. Over de sanering van het terrein moet nog een keuze gemaakt worden. De restauratie wordt, overeenkomstig de subsidievoorwaarden, eind 2012 afgerond.

Bij het opstellen van de meerjarenraming en de jaarschijf 2012 is rekening gehouden met het wegwerken van een achterstand in het onderhoudniveau van de molens van het hoogheemraadschap. In 2014 is de achterstand geheel ingelopen. Er is mogelijkheid tot het verkrijgen van subsidies. Recente ervaring leert dat het verkrijgen van BRIM-subsidies erg onzeker is, vandaar dat deze subsidies PM zijn begroot.

De historische archieven van de vele rechtsvoorgangers van Hollands Noorderkwartier zijn grotendeels ondergebracht bij de regionale archiefdiensten Alkmaar, Hoorn en Purmerend. Momenteel is in totaal bijna 1.600 strekkende meter archief daar ondergebracht. Door de archivaris van het Regionaal Archief Alkmaar wordt toezicht uitgeoefend.

De subsidies aan cultuurhistorisch erfgoed worden verstrekt overeenkomstig de subsidieverordening 2006 van het hoogheemraadschap.

De exploitatie van cultuurhistorisch erfgoed 2012 is als volgt:

	kosten	opbrengsten
Noorderpolderhuis	110.000	
Verzekering kunst- en antiekcollectie	10.000	
Medewerker/inhuurbudget	70.000	
Stoomgemaal Vier Noorder Koggen	20.000 ¹	
Molens	356.000	PM
Historische archieven	185.000	
Subsidies cultuur-historisch erfgoed	20.000	
Totaal	771.000	PM

¹ (excl. kosten voor asbestsanering terrein)

De investeringen in cultuurhistorisch erfgoed 2012 zijn als volgt:

	uitgaven
Molens	200.000
Stoomgemaal Vier Noorder Koggen	Circa € 4.000.000 waarvan ongeveer € 1.500.000 subsidiabel is

De investeringen voor het Stoomgemaal Vier Noorder Koggen liggen ver onder het in 2010 beschikbaar gestelde krediet, doordat de aanbesteding aanzienlijk lager is uitgevallen. Dit betekent ook dat de subsidie lager zal zijn. In het investeringsbedrag zijn nog niet de kosten voor de asbestsanering meegenomen.

17 Verbonden partijen

Een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin het hoogheemraadschap een bestuurlijk en een financieel belang heeft. Eind 2011 heeft het algemeen bestuur van het hoogheemraadschap een beleidsnota over verbonden partijen vastgesteld. Deze nota gaat in op het belang en de bestuurlijke relevantie van verbonden partijen, de motivatie om samen te werken en de verschillende keuzes die mogelijk zijn om met een verbonden partij samen te werken. In de nota zijn tevens enkele bestuurlijke richtlijnen opgenomen en wordt ingegaan op het beheer en control van verbonden partijen.

Het hebben van een vastgestelde beleidsnota betekent dat overeenkomstig de toelichting op het Waterschapsbesluit in de begroting en het jaarverslag kan worden volstaan met een korte berichtgeving van de stand van zaken.

Hieronder zijn de belangrijkste verbonden partijen vermeld.

Naam van de verbonden partij	Nederlandse Waterschapsbank (NWB)		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Openbaar belang	Korte en langlopende kredieten verlenen. De NWB levert diensten op het gebied van betalingsverkeer, electronic banking en consultancy		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	€ 52.422 miljoen	€ 57.219 miljoen
	Eigen vermogen	€ 1.048 miljoen	€ 1.068 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 51.374 miljoen	€ 56.151 miljoen
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder		
Financieel belang	4399 aandelen A van € 115 204 aandelen B van € 119,60 Totaal € 505.885		
Continue risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat in de aandelen is geïnvesteerd. Tegenvallende dividenduitkering		
Actief risico	Als gevolg van gewijzigde regels voor de banksector (Basel III) staat de dividenduitkering onder druk. Over 2010 is een verlaagd dividend uitgekeerd van € 1,78 miljoen, in plaats van € 3,1 miljoen over 2009. De verwachting is dat dit dividend over 2011 nog verder zal dalen.		

Naam van de verbonden partij	Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Openbaar belang	Kredietverlening aan decentrale overheden		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	€ 104.496 miljoen	€ 118.533 miljoen
	Eigen vermogen	€ 2.253 miljoen	€ 2.259 miljoen
	Vreemd vermogen	€ 102.243 miljoen	€ 116.274 miljoen
Bestuurlijk belang	Aandeelhouder		
Financieel belang	17355 aandelen van € 2,50 Totaal € 43.388		
Continue risico	Het risico beperkt zich tot het bedrag dat geïnvesteerd is in de aandelen. Tegenvallende dividenduitkering		
Actief risico	Als gevolg van gewijzigde regels voor de banksector (Basel III) staat de dividenduitkering onder druk. Over 2009 is een dividend in contanten uitbetaald van circa € 43.000. De verwachting is dat dit over 2010 aanzienlijk minder zal zijn		

Naam van de verbonden partij	Het Waterschapshuis		
Vestigingsplaats	Amersfoort		
Juridische vorm	Stichting "Het Waterschapshuis" maakt sinds 1 juli 2010 deel uit van een gemeenschappelijke regeling		
Openbaar belang	De uitvoeringsorganisatie voor de 25 waterschappen op ICT gebied. Met als doel het bevorderen van samenwerking op het gebied van ICT tussen de waterschappen		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	€ 5.664.956	€ 5.858.135
	Vlottende activa	€ 9.252.460	€ 13.208.936
	Eigen vermogen	€ 1.298.959	€ 1.298.959
	Vreemd vermogen	€ 13.618.457	€ 13.618.457
Bestuurlijk belang	Evenredige vertegenwoordiging in het algemeen bestuur		

Financieel belang	De ledenvergadering van de Unie van Waterschappen stelt de jaarlijkse bijdragen van de waterschappen aan Het Waterschapshuis vast, draagt de bestuurders van de stichting voor en adviseert over jaarplanning en jaarbegroting van Het Waterschapshuis en over wijziging van de statuten. De investeringsbegroting van Het Waterschapshuis bedraagt ruim € 19 miljoen. Het aandeel van HHNK in de borgstelling daarin is € 1,35 miljoen
Continue risico	Het risico dat wordt gelopen, is voornamelijk financieel en imagoschade. HHNK staat garant i.v.m. het project TAX-I voor € 1,4 miljoen
Actief risico	Het tijdstip van invoering van het gemeenschappelijk belastingstelsel (TAX-I) vormt een groot risico; het systeem zou op 1 januari 2011 operationeel zijn

Naam van de verbonden partij	Waterproef		
Vestigingsplaats	Edam		
Juridische vorm	Stichting		
Openbaar belang	Verzorgt laboratorium activiteiten voor HHNK en Waternet		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	€ 845.836	€ 1.013.828
	Vlottende activa	€ 1.277.727	€ 794.375
	Eigen vermogen	€ 897.660	€ 605.617
	Vreemd vermogen	€ 1.225.905	€ 1.207.330
Bestuurlijk belang	Bestuurslid		
Financieel belang	Financieel toezichthouder samen met Waternet. In de statuten is een maximering van de algemene reserve vastgelegd. Bedragen daarboven worden teruggegeven aan HHNK en Waternet		
Continue risico	Bestuurders zijn in principe niet aansprakelijk voor de schulden. Wel is sprake van hoofdelijk aansprakelijk bij opzettelijk wanbeleid		
Actief risico	Geen		

Naam van de verbonden partij	Unie van Waterschappen		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Vereniging (rechtspersoon)		
Openbaar belang	Biedt ondersteuning op het gebied van beleidsontwikkeling, belangenbehartiging en lobby bij de Europese Unie, het parlement en de ministeries		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	€ 12.614.490	Jaarrekeningcijfers nog niet bekend
	Vlottende activa	€ 5.837.315	
	Eigen vermogen	€ 3.472.862	
	Vreemd vermogen	€ 14.978.943	
Bestuurlijk belang	Lidmaatschap van de ledenvergadering. Evenredige vertegenwoordiging		
Financieel belang	Besluiten met financiële gevolgen worden over het algemeen door alle waterschappen uitgevoerd ongeacht of daar voor middelen in de begroting zijn opgenomen		
Continue risico	Het financiële risico van de leden is in eerste instantie beperkt tot de contributie. De Unie doet toezeggingen namens alle waterschappen		
Actief risico	De waterschapsverkiezingen komen er weer aan. De afgelopen verkiezingen zijn niet zonder problemen verlopen		

Naam van de verbonden partij	BV Baggerzorg		
Vestigingsplaats	Assendelft		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Openbaar belang	Het bewerken, verwerken en hergebruiken van verontreinigde baggerspecie uit regionale oppervlaktewateren.		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	€ 960.395	€ 892.287
	Vlottende activa	€ 2.870.455	€ 1.569.863
	Eigen vermogen	€ 1.275.849	€ 1.287.190
	Vreemd vermogen	€ 2.555.001	€ 1.174.960
Bestuurlijk belang	De aandeelhouder levert een functionaris met vertegenwoordigingsbevoegdheid		
Financieel belang	De vennootschap is een 78% dochteronderneming van Afvalzorg Grondstromen BV. De overige aandelen zijn in het bezit van het HHNK. Het aandelenkapitaal bij HHNK bedraagt € 81.000		
Continue risico	Het risico voor de aandeelhouder beperkt zich tot de wettelijke risico's		
Actief risico	n.v.t.		

Naam van de verbonden partij	N.V. Huisvuilcentrale Noord-Holland (HVC)		
Vestigingsplaats	Alkmaar		
Juridische vorm	Naamloze Vennootschap		
Openbaar belang	HVC is een NV waarvan alle aandeelhouders overheden/publieke lichamen zijn		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	Niet bekend	Niet bekend
	Vlottende activa		
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
Bestuurlijk belang	HHNK is aandeelhouder, samen met vrijwel alle gemeenten in zijn beheersgebied en met vijf andere waterschappen		
Financieel belang	HHNK heeft 8 aandelen met een nominale waarde van € 45,45 per stuk		

Continue risico	HHNK staat garant voor 0,23% van de leningen die zijn aangegaan voor afvalverbranding en slibverwerking. Per 31 december 2010 betekent dit een garantstelling voor € 1,6 miljoen
Actief risico	-

Naam van de verbonden partij	Beemster Werelderfgoed		
Vestigingsplaats	Middenbeemster		
Juridische vorm	Stichting		
Openbaar belang	De gemeente Beemster en HHNK zijn de siteholders van het werelderfgoed. Deze organisaties zijn verantwoordelijk voor het beheer en behoud van de droogmakerij		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	Niet bekend	Niet bekend
	Vlottende activa		
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
Bestuurlijk belang	Bestuurslid. De regels voor de siteholders zijn vastgelegd in een convenant		
Financieel belang	in 2009 € 5.400 bijgedragen		
Continue risico	Indien de siteholders niet meer aan de eisen van de Unesco voldoen, kan de Beemster van de werelderfgoed lijst gehaald worden		
Actief risico	Geen		

Naam van de verbonden partij	Netherlands Water Partnership (NWP)		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Stichting		
Openbaar belang	Het NWP is een publiek privaot samenwerkingsverband waarbinnen bedrijven, overheden, kennisinstellingen en non profit organisaties samenwerken om samen de (internationale) positie van de Nederlandse watersector te versterken		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	Niet bekend	Niet bekend
	Vlottende activa		
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
Bestuurlijk belang	1 van de 181 deelnemers.		
Financieel belang	Deelnemers van het NWP betalen contributie. HHNK betaalt € 3000 per jaar		
Continue risico	Niet bekend		
Actief risico	Niet bekend		

Naam van de verbonden partij	Polderlandstichting II		
Vestigingsplaats	Den Haag		
Juridische vorm	Stichting		
Openbaar belang	Opgericht voor de Cross Border Lease constructie. De stichting is opgericht omdat de statuten van de Nederlandse Waterschapsbank bepalen dat alleen leningen mogen worden verstrekt aan rechtspersonen waarvan de meerderheid van de zeggenschap in handen is van (lagere) overheden		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	7.371.000 USD	7.348.000 USD
	Vlottende activa	533.000 USD	534.000 USD
	Eigen vermogen	-	-
	Vreemd vermogen	7.905.000 USD	7.882.000 USD
Bestuurlijk belang	In het bestuur van de stichting hebben zitting drie vertegenwoordigers van de waterschapopen en één vertegenwoordiger van de Nederlandse Waterschapsbank		
Financieel belang	Er worden leningen verstrekt aan de maatschap		
Continue risico	Door de CBL-constructie zijn de installaties niet meer in het bezit van HHNK. Indien er grote investeringen aan deze installaties gedaan moeten worden, brengt dat extra kosten met zich mee		
Actief risico	Geen		

Naam van de verbonden partij	Uitwaterende Sluizen Lease I BV		
Vestigingsplaats	Edam		
Juridische vorm	Besloten Vennootschap		
Openbaar belang	opgericht voor de Cross Border Lease constructie		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	€ 110.693	€ 119.537
	Vlottende activa	€ 24.463	€ 24.374
	Eigen vermogen	€ 117.005	-
	Vreemd vermogen	€ 18.151	€ 18.151
Bestuurlijk belang			
Financieel belang			
Continue risico	De constructie is ingewikkeld. Er bestaat de kans op hoge naheffingen bij opheffing van de constructie. Indien een installatie die in de CBL-constructie zit aangepast moet worden, kan dat financiële gevolgen hebben		
Actief risico	Geen		

Naam van de verbonden partij	Uitwaterende Sluizen Lease I CV
-------------------------------------	--

Vestigingsplaats	Edam		
Juridische vorm	Commanditaire Vennootschap		
Openbaar belang	opgericht voor de Cross Border Lease constructie		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	€ 409.262.493	€ 416.115.737
	Vlottende activa	€ 415.341.707	€ 449.020.107
	Eigen vermogen	€ 824.604.200	€ 855.135.844
	Vreemd vermogen	-	-
Bestuurlijk belang			
Financieel belang			
Continue risico	Bij een CV is er geen sprake van rechtspersoonlijkheid		
Actief risico			

Naam van de verbonden partij	USHN Lease Management III BV		
Vestigingsplaats	Edam		
Juridische vorm	Besloten Vennootschap		
Openbaar belang	Opgericht voor de Cross Border Lease constructie		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	€ 114.599	€ 123.225
	Vlottende activa	€ 19.067	€ 18.966
	Eigen vermogen	€ 115.515	€ 124.040
	Vreemd vermogen	€ 18.151	€ 18.151
Bestuurlijk belang			
Financieel belang			
Continue risico			
Actief risico	Constructie is ingewikkeld. Kans op hoge naheffingen bij opheffing van de constructie. Indien een installatie die in de CBL-constructie zit aangepast moet worden, kan dat financiële gevolgen hebben		

Naam van de verbonden partij	USHN Lease Management III CV		
Vestigingsplaats	Edam		
Juridische vorm	CV		
Openbaar belang	Opgericht voor de Cross Border Lease constructie		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	€ 61.049.083	€ 60.603.142
	Vlottende activa	€ 55.212.963	€ 59.849.817
	Eigen vermogen	€ 113.562.879	€ 117.572.667
	Vreemd vermogen	€ 2.699.167	€ 2.880.292
Bestuurlijk belang			
Financieel belang			
Continue risico			
Actief risico	Bij een CV is er geen sprake van rechtspersoonlijkheid		

Naam van de verbonden partij	Muskusrattenbestrijding		
Vestigingsplaats	Breukelen		
Juridische vorm	Overeenkomst van gemene rekening		
Openbaar belang	Gezamenlijke muskusrattenbestrijding		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	N.v.t.	N.v.t.
	Vlottende activa		
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
Bestuurlijk belang	Deelnemen in een overeenkomst met andere overheden		
Financieel belang	Mede betalen van salarissen muskusratten bestrijders		
Continue risico	Aansprakelijkheid voor exploitatietekorten (vijf jaar). Tussentijdse opzegging niet mogelijk gedurende twee jaar		
Actief risico	Organisatorische aanloopproblemen (personele kosten)		

Naam van de verbonden partij	Stoomgemaal Medemblik (en daarmee gelieerde stichtingen)		
Vestigingsplaats	Hoorn		
Juridische vorm	Stichting		
Openbaar belang	Instandhouding historisch stoomgemaal en gebouwen in een waterkering		
Eigen en Vreemd Vermogen	Balans	31-12-2009	31-12-2010
	Vaste activa	Niet bekend	Niet bekend
	Vlottende activa		
	Eigen vermogen		
	Vreemd vermogen		
Bestuurlijk belang	Lid algemeen bestuur		
Financieel belang	Financiële bijdrage stichting (huren van ruimten) aan HHNK		
Continue risico	Eventueel wegvallen van de financiële bijdrage van de stichting vermeerderd de exploitatielasten van HHNK		
Actief risico	Geen		

18 EMU-saldo

Tijdens de Europese Raad in Maastricht in 1991 maakten de toenmalige regeringsleiders afspraken over het vervolg van de interne markt: de Economische en Monetaire Unie (EMU). Voor het economische deel van de EMU zijn de lidstaten primair zelf verantwoordelijk, waarbij het nationale economische beleid wel door de lidstaten op elkaar wordt afgestemd.

De Nederlandse waterschappen verschaffen in hun begrotingen en jaarrekeningen inzicht in het EMU-saldo van de organisatie.

De berekening van het voor 2012 begrote EMU-saldo is als volgt:

EMU-saldo (bedragen x € 1.000)		
EMU-exploitatiesaldo		-20.534
Vermeerderingen investeringen	-105.588	
Investeringsubsidies en bijdragen van derden	40.753	
Afschrijvingen	40.006	
Invloed investeringen		-24.829
Toevoegingen aan voorzieningen t.l.v. exploitatie	13.210	
Betalingen rechtstreeks uit voorzieningen	-14.700	
Invloed voorzieningen		-1.490
EMU-saldo volgens begroting 2012		-46.853

19 Exploitatie

19.1 Exploitatie naar programma

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
Waterveiligheid	3.141	9.183	10.759
Voldoende water	56.276	60.844	66.666
Schoon water	70.230	72.821	73.092
Veilige (vaar) wegen	18.231	18.153	22.435
Bestuur en organisatie	-161.869	-161.347	-164.187
Totaal exclusief dotaties en onttrekkingen reserves	13.991	346	-8.765
Dotaties en onttrekkingen aan reserves	-3.266	-346	8.765
Eindtotaal	10.725	-	-

19.2 Begroting naar kosten- en opbrengstsoorten

(bedragen x € 1.000)	Jaarrekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
Kostensoorten			
Rente	16.190	18.433	25.015
Afschrijvingen	30.567	35.911	40.016
Personeelslasten	59.766	60.296	69.648
Goederen en diensten van derden	87.904	94.484	97.919
Bijdragen aan derden	262	188	-
Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien	15.325	9.992	14.306
<i>Subtotaal kostensoorten</i>	210.014	219.304	246.894
Opbrengstsoorten			
Financiële baten	4.007	4.505	3.907
Personeelsbaten	668	460	236
Goederen en diensten aan derden	12.383	5.632	7.650
Bijdragen van derden	7.238	6.847	6.554
Waterschapsbelastingen	185.602	189.165	194.802
Interne verrekeningen	14.107	13.041	24.980
<i>Subtotaal inkomstensoorten</i>	224.005	219.650	238.129
Exploitatieresultaat	13.991	346	-8.765
Toevoegingen aan reserves	-7.715	-4.964	-1.878
Onttrekkingen aan reserves	4.449	4.618	10.643
Eindtotaal	10.725	-	-

19.3 Toelichting op de begroting naar kosten- en opbrengstsoorten

Hieronder wordt per kosten- en opbrengstsoort een nadere toelichting gegeven op belangrijke ontwikkelingen in 2012 en opvallende afwijkingen ten opzichte van de Begroting 2011. Als er geen bijzonderheden aan de orde zijn, is geen toelichting gegeven.

Rente en afschrijvingen

Door de ingebruikname van nieuwe investeringen, stijgen de afschrijvingskosten van € 35,9 miljoen naar € 40,0 miljoen. De rentekosten stijgen van € 18,4 miljoen naar € 25,0 miljoen. Deze stijging wordt veroorzaakt doordat voor de financiering van de investeringen er meer geleend moet worden. Daarnaast heeft het algemeen bestuur in 2011 besloten om de rentevergoeding over het eigen vermogen voortaan te baseren op de omslagrente en niet over de (lagere) geldmarktrente.

Personeelslasten

De personeelslasten stijgen met € 9,4 miljoen. Deze stijging wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de inhuur van personeel voor investeringsprogramma's (HWBP). Door middel van tijdschrijven worden deze kosten doorbelast aan de betreffende investeringen.

Goederen en diensten van derden

De stijging van deze kosten van € 3,4 miljoen vindt vooral zijn oorzaak in een structurele stijging van het wegonderhoud en een inhaalslag op het onderhoud van kunstwerken in de wegen.

Toevoegingen aan voorzieningen/onvoorzien

De toevoeging aan de baggervoorziening stijgt met € 4,0 miljoen. In 2011 werd voor het laatst de toevoeging aan deze voorziening verlaagd ter compensatie van een extra storting die in 2009 heeft plaatsgevonden.

Financiële baten

Per saldo dalen de inkomsten op deze post met € 0,6 miljoen. Hoofdoorzaak daarvoor zijn de wegvallende dividendinkomsten van de Nederlandse Waterschapsbank (€ 3,1 miljoen). Er vindt enige compensatie plaats doordat de bespaarde rente door het gebruik van eigen vermogen als financieringsmiddel wordt berekend op basis van de omslagrente en niet over de (lagere) geldmarktrente. Het algemeen bestuur heeft in 2011 tot deze wijziging besloten.

Goederen en diensten aan derden

De stijging van deze post wordt veroorzaakt door de verwachte verkoop van kantoorpanden in Edam. Tegenover deze inkomst staat een toevoeging aan de reserve Huisvesting met een zelfde bedrag.

Interne verrekeningen

De stijging van deze post hangt samen met de eerder vermelde toename van de inhuur van extern personeel voor de grote investeringsprogramma's. Door middel van tijdschrijven worden de kosten van inhuur, inclusief een opslag voor overheadkosten, doorbelast aan de betreffende investeringen.

19.4 Begroting naar taken (kostendragers)

De voor de uitvoering van de waterschapstaken benodigde belastingopbrengsten en -tarieven zijn in onderstaande tabel opgenomen.

	Belastingtarieven 2011	Begroting 2011 (x € 1.000)	Belastingtarieven 2012	Begroting 2012 (x € 1.000)
Zuivering				
Netto-kosten toegerekend aan de zuiveringstaak		72.405		73.770
Onvoorzien		384		386
Gederfde opbrengst als gevolg van kwijtschelding		2.454		2.473
Dividenden en overige algemene opbrengsten		-1.287		-
Bruto belastingopbrengst		73.956		76.629
Onttrekkingen/dotaties aan de reserve zuivering		600		-1.800
Netto op te leggen zuiveringsheffing		74.556		74.829
Tarief zuiveringsheffing	€ 54,54		€ 54,96	
Watersysteem				
Netto-kosten die worden toegerekend aan de watersysteemtaak		98.229		104.195
Onvoorzien		657		640
Gederfde opbrengst als gevolg van kwijtschelding		1.546		1.618
Dividenden en overige algemene opbrengsten		-1.550		-
Bruto belastingopbrengst		98.882		106.453
Onttrekkingen/dotaties aan de reserve watersysteem		1.200		-1.100
Netto op te leggen watersysteemheffing		100.082		105.353
Netto op te leggen verontreinigingsheffing		1.364		1.182

Tarieven watersysteemheffing:				
Ingezetenen	€ 77,29		€ 80,92	
Ongebouwd	€ 81,92		€ 86,25	
Ongebouwd verharde openbare wegen	€ 163,84		€ 172,50	
Ongebouwd buitendijks vrijafstromend	€ 20,48		€ 21,56	
Ongebouwd openbare wegen buitendijks vrijafstromend	€ 102,40		€ 107,81	
Gebouwd	0,0423%		0,0420%	
Gebouwd buitendijks vrijafstromend	0,0106%		0,0105%	
Natuurterrein	€ 4,26		€ 4,49	
Tarief Verontreinigingsheffing	€ 54,54		€ 54,96	
Wegen				
Netto-kosten die worden toegerekend aan de wegentaak		13.982		15.960
Onvoorzien		73		70
Gederfde opbrengst als gevolg van kwijschelding		252		256
Dividenden en overige algemene opbrengsten		-264		-
Bruto belastingopbrengst		14.043		16.286
Onttrekkingen/dotaties aan de reserves wegen		-880		-2.848
Netto op te leggen wegenheffing		13.163		13.438
Tarieven wegenheffing				
Ingezetenen	€ 35,53		€ 36,07	
Ongebouwd	€ 16,92		€ 17,28	
Gebouwd	0,0108%		0,01062%	
Natuurterrein	€ 0,76		€ 0,77	

20 Bijlagen

20.1 Belastingprofielen

Onderstaand schema toont het aanslagbedrag voor diverse soorten belastingplichtigen. De bedragen zijn bedoeld als voorbeeld en kunnen slechts in beperkte mate worden toegepast op persoonlijke situaties, want met name de WOZ-waarde van een pand is niet elk jaar hetzelfde.

Voorbeeldprofielen (bedragen x € 1)	Exclusief de wegentaak		Inclusief de wegentaak	
	Aanslagbedrag 2011	Aanslagbedrag 2012	Aanslagbedrag 2011	Aanslagbedrag 2012
Eenpersoonshuishouden	132	136	167	171
Meerpersoonshuishouden	241	246	276	281
Meerpersoonshuishouden met eigen huis (€ 240.000)	343	344	404	404
Meerpersoonshuishouden met eigen huis (€ 500.000)	453	450	542	537
Procesindustrie	89.076	89.184	92.316	92.304
Groothandel	1.563	1.529	1.822	1.778
Klein-bedrijf	418	410	483	472
Groot veeteeltbedrijf (40 ha.)	3.864	4.023	4.649	4.818
Klein veeteeltbedrijf (20 ha.)	1.929	2.012	2.300	2.389
Glastuinbouwbedrijf	342	336	387	380
Natuurgebied	43	45	50	53

20.2 Personeelslasten en formatie

De voor 2012 begrote personeelslasten en formatie zijn als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Formatie Begroting 2011 (aantal)	Formatie begroting 2012 (aantal)	Personeels- lasten begroting 2011	Personeels- lasten begroting 2012
Bestuur	4,8	4,8	705	569
Directie	2,0	3,0	292	429
Staffuncties	28,9	27,5	2.243	2.178
Primaire afdelingen + programmabureau	538,6	543,7	35.927	46.511
Ondersteunende afdelingen	247,6	245,7	17.345	17.469
Niet geplaatste medewerkers en regelingen voormalig bestuur en personeel			2.044	1.259
Opleidingenbudget			1.740	1.234
Totaal	821,9	824,7	60.296	69.648

De personeelslasten stijgen in 2012 met € 9,4 miljoen. Deze stijging wordt in geringe mate veroorzaakt door uitbreiding van het aantal fte's. De kosten stijgen vooral door de enorme toename van de kosten van inhuur (€ 10 miljoen). De inhuur wordt met name ingezet voor werkzaamheden aan de investeringsprogramma's.

20.3 Recapitulatie programma-investeringen

Programma-investeringen		(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
Waterveiligheid	Programma op orde brengen primaire keringen	Uitgaven	12,4	28,7	36,0
		Inkomsten	-13,1	-23,5	-30,8
		Netto	-0,7	5,2	5,2
Voldoende water	Programma bestrijding wateroverlast	Uitgaven	7,4	11,9	13,3
		Inkomsten	-2,9	-4,8	-5,2
		Netto	4,5	7,1	8,1
	Programma verbetering boezemkades	Uitgaven	3,6	11,1	10,5
		Inkomsten	-	-	-
		Netto	3,6	11,1	10,5
Schoon water	Programma uitvoering KRW	Uitgaven	0,7	4,1	1,0
		Inkomsten	-0,5	-0,2	-
		Netto	0,2	3,9	1,0
Veilige (vaar) wegen	Programma verkeersveiligheid	Uitgaven	2,9	1,8	2,8
		Inkomsten	-0,8	-0,4	-1,9
		Netto	2,1	1,4	0,9
Totaal netto programma-investeringen			9,7	28,7	25,7

20.4 Recapitulatie beheerinvesteringen

Beheerinvesteringen		(bedragen x € 1 miljoen)	Jaarrekening 2010	Begroting 2011	Begroting 2012
Waterveiligheid	Beheer van de waterkering	Uitgaven	1,7	3,6	2,1
		Inkomsten	-0,1	-1,5	-1,0
		Netto	1,6	2,1	1,1
Voldoende water	Integraal beheer van het watersysteem	Uitgaven	17,4	10,4	10,7
		Inkomsten	-3,8	-0,9	-1,0
		Netto	13,6	9,5	9,7
Schoon water	Beheer van lozingen	Uitgaven	40,0	34,3	23,7
		Inkomsten	-7,0	-1,6	-0,5
		Netto	33,0	32,7	23,2
Veilige (vaar) wegen	Wegenbeheer	Uitgaven	1,9	2,2	1,2
		Inkomsten	-1,1	-	-0,3
		Netto	0,8	2,2	0,9
	Vaarwegen	Uitgaven	11,9	3,0	0,6
		Inkomsten	-	-	-
		Netto	11,9	3,0	0,6
Bestuur en organisatie	Heffing en invordering	Uitgaven	-	-	-
		Inkomsten	-	-	-
		Netto	-	-	-
	Bestuur en externe communicatie	Uitgaven	-	0,3	0,1
		Inkomsten	-	-	-
		Netto	-	0,3	0,1
	Bedrijfsondersteuning	Uitgaven	19,4	15,6	3,5
		Inkomsten	-	-	-
		Netto	19,4	15,6	3,5
	Crisisbeheersing	Uitgaven	-	-	0,1
		Inkomsten	-	-	-
		Netto	-	-	0,1
Totaal netto beheerinvesteringen			80,3	65,4	39,2

20.5 Netto-investeringen

Beleidsprogramma	Investeringscategorie	Netto-investeringen 2012 (x € 1.000)		
		Beheer	Programma's	Totaal
Waterveiligheid	Waterkeringen	1,1	-	1,1
	Onderzoek, voorbereiding en ontwikkeling	-	5,2	5,2
	Totaal	1,1	5,2	6,3
Volgende water	Waterkeringen	-	8,5	8,5
	Watergangen, kunstwerken en gemalen	9,1	8,1	17,2
	Overige bedrijfsmiddelen	0,1	-	0,1
	Onderzoek, voorbereiding en ontwikkeling	-	2,0	2,0
	Bijdragen en afkoopsommen	0,6	-	0,6
Totaal	9,8	18,6	28,4	
Schoon water	Zuiveringstechnische werken	23,1	-	23,1
	Watergangen, kunstwerken en gemalen	-	1,0	1,0
	Totaal	23,1	1,0	24,1
Veilige wegen	Waterkeringen	0,1	-	0,1
	Watergangen, kunstwerken en gemalen	0,4	-	0,4
	Wegen	0,8	0,9	1,7
	Vaarwegen en havens	0,2	-	0,2
	Totaal	1,5	0,9	2,4
Bestuur en organisatie	Overige materiële vaste activa	0,4	-	0,4
	Kantoren, woningen en werkplaatsen	0,9	-	0,9
	Verkiezingen	2,3	-	2,3
	Totaal	3,6	-	3,6
Totaal		39,1	25,7	64,8

20.6 Vaste activa

Het hoogheemraadschap heeft in de loop der jaren investeringen (vaste activa) gedaan, die vanwege hun meerjarige nut over meerdere jaren worden afgeschreven. In 2012 wordt voor € 106 miljoen nieuwe investeringen gedaan, waarvoor in enkele gevallen een bijdrage van derden wordt ontvangen (in totaal € 40,8 miljoen. De afschrijvingen over 2011 worden begroot op € 40 miljoen, terwijl € 1,7 miljoen rente aan de waarde van de activa wordt toegevoegd.

Per soort activum is het verloop over 2012 als volgt:

bedragen x € 1.000	Boek- waarde 1-1-2012	Desinves- teringen 2012	Inves- teringen 2012	Bijdragen van derden 2012	Afschrij- vingen 2012	Geacti- veerde rente 2012	Boek- waarde 31-12-2012
Gronden	14.999	-	425	-	305	-	15.119
Vervoermiddelen en werktuigen	302	-	-	-	74	-	228
Overige bedrijfsmiddelen	7.423	-	927	-	2.142	16	6.224
Kantoren, woningen en werkplaatsen	45.141	-328	2.329	-	2.340	140	44.942
Waterkeringen	40.153	-	41.584	-31.899	2.754	227	47.311
Watergangen, kunstwerken en gemalen	93.309	-	24.647	-6.018	5.057	745	107.626
Zuivering- technische werken	256.394	-	23.721	-560	17.753	269	262.071
Wegen	20.071	-	3.731	-2.023	2.294	57	19.542
Vaarwegen en havens	240	-	160	-	28	1	373
Verkiezingen	457	-	-	-	457	-	-
Onderzoek, voorbereiding en ontwikkeling	13.788	-	2.178	-178	3.536	152	12.404
Bijdragen en afkoopsommen	21.837	-	5.886	-75	3.266	44	24.426
Totaal	514.114	-328	105.588	-40.753	40.006	1.651	540.266

20.7 Vaste schulden

Het verloop van de vaste schulden van het hoogheemraadschap over 2012 is als volgt:

(bedragen x € 1.000)	Stand per 1 januari 2012	Mutaties in 2012		Stand per 31 december 2012	Rente 2012
		Vermeer- deringen	Aflossingen		
Afgesloten leningen t/m 2010	323.896	-	42.705	281.191	13.308
Afsluiten in 2011	133.500	-	10.500	123.000	4.093
Afsluiten in 2012	-	145.000	-	145.000	3.726
Subtotaal leningen	457.396	145.000	53.205	549.191	21.127
Waarborgsommen	52			52	
Totaal vaste schulden	457.448	145.000	53.205	549.243	21.127

20.8 Afkortingenlijst

BBVW	Besluit beleidsvoorbereiding en verantwoording waterschappen
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBL	Cross border lease
CROW	Centrum voor regelgeving en onderzoek in de grond-, water- en wegenbouw en de verkeerstechniek
EMU	Europese monetaire unie
FIDO	Financiering decentrale overheden
Fte	Full time equivalent (formatieplaats)
HHNK	Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier
HWBP	Hoogwaterbeschermingsprogramma
IBA	Individuele behandeling van afvalwater
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
KRW	Kaderrichtlijn water
NWB	Nederlandse Waterschapsbank
PI	Prestatie-indicator
rwzi	Rioolwaterzuiveringsinrichting
SDI	Slibdrooginstallatie
SGBP	Stroomgebiedsbeheerplan
SKINT	Skills improvement and new technologies
STOWA	Stichting Toegepast Onderzoek Waterbeheer
Ve	Vervuilingseenheid
VBK	Verbetering boezemkades
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VNK	Veiligheid Nederland in Kaart
WBP4	Waterbeheerplan 2010-2015
Woz	Waardering onroerende zaken
Wvo	Wet verontreiniging oppervlaktewateren